VANDAAG

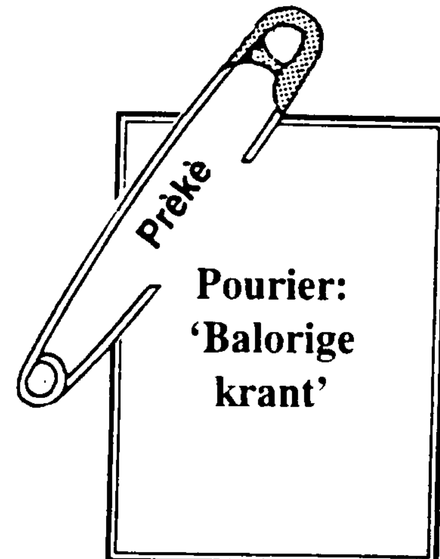
- Exportstop Suriname maakt rijst niet duurder p.2
- Politieke benoemingen kosten miljoenen p.3
- Meer vluchten Venezuela - Aruba p.5
- Rijvers opvolger De Mos bij PSV p.7
- Privatisering gunstig voor Selibon p.11



OSCAR CASTILLO
...funeste benoemingen...

111E JAARGANG — NO.: 251 ZATERDAG 29 OKTOBER 1994

AMIGOE



Pourier: 'Balorige krant'

Opheffing sancties tegen Saddam niet aan de orde

Clinton in Koeweit: 'Irak zal nooit meer buren bedreigen'

KOEWEIT - De Ameri-kaanse president Bill Clinton heeft vrijdag beloofd dat Irak nooit meer zijn buren, en dan met name Koeweit, zal kunnen bedreigen. Hij deed dat in een rede voor Amerikaanse en geallieerde troepen die in Koeweit zijn gelegerd nabij de grens met Irak.

Tijdens zijn bezoek van zes uur aan Koeweit sprak Clinton tweeduizend militairen uit de VS, Groot-Brittannië, Koeweit en de Verenigde Arabische Emiraten toe. "We zullen niet toestaan dat Bagdad nog eens zijn buren bedreigt. Dat is geen dreigement van ons, het is een belofte. En u bent hier, zodat wij aan deze belofte gehouden kunnen worden", zei Clinton op het geallieerde steunpunt Liberty, ongeveer tachtig kilometer van de Iraakse grens.

"U bent hier zeer snel gekomen en Irak heeft de boodschap zeer snel begrepen", zei Clinton. De president doelde op de legering van de militairen die op 9 oktober begon toen dicht bij de grens met Koeweit Iraakse troepenbewegingen waren geconstateerd. Hij verwacht dat een deel van de troepen met kerstmis weer thuis kan zijn.

Geflankeerd door twee Abrams-tanks riep de Amerikaanse president Irak opnieuw op alle resoluties van de VN-Veiligheidsraad na te leven en de eisen van de internationale gemeenschap te respecteren. Alleen dan kunnen de VN-sancties tegen Irak opgeheven worden, zodat het Iraakse volk weer een normaal leven kan leiden, zei Clinton.

De Amerikaanse president sloot vrijdagavond zijn eerste officiële bezoek aan het Midden-Oosten af in Saudi-Arabië, een belangrijk bondgenoot van de Verenigde Staten in de regio. Clinton stond na zijn ontmoeting met de Saudische koning Fahd in het militaire complex King Khalid in de noordelijke stad Hafr al-Batin niet opnieuw de pers te woord, maar in een gezamenlijke verklaring gaven Clinton en Fahd een soortgelijke boodschap af. Opheffing van de sancties tegen Irak is pas aan orde als Saddam Hussein aan alle resoluties van de Veiligheidsraad heeft voldaan, was de boodschap.

Beide leiders benadrukten ook dat Syrië en Libanon een prominente rol in het vredesproces in het Midden-Oosten moeten spelen. Volgens waarnemers zou Saudi-Arabië kunnen bemiddelen tussen Israël en Syrië om de impasse in de vredesonderhandelingen tussen de twee landen te doorbreken. Koning Fahd reikte een medaille aan Clinton uit, volgens Saudische functionarissen de hoogste onderscheiding in het Koninkrijk. Beide staatshoofden spraken ook eensgezind een veroordeling over het terrorisme uit. "We zijn verenigd tegen alle vijanden van de vrede, verenigd tegen degenen die dreigen met agressie en die onschuldige mensen doden, tegen hen wiens werkelijke doelwit de vrede zelf is."

De Amerikaanse president was eerder in Koeweit-stad ontvangen door de Koeweitse emir Jabr al-Ahmad al-Sabah, die hem de hoogste onderscheiding van het emiraat verleende, de gouden Mubarak-medaille. In zijn speech bedankte de Amerikaan Koeweit voor zijn 'belangrijke bijdrage aan het vredesproces' in het Midden-Oosten door de weg te effenen voor het einde van de Arabische boycot van Israël.

Veel doden busongeluk op Oost-Java

JAKARTA - Bij twee zware verkeersongelukken in Indonesië zijn vrijdag zeker 18 mensen om het leven gekomen en tien personen gewond geraakt.

Op het oostelijk deel van Java lieten alle 13 inzittenden van een mini-bus het leven toen het voertuig op een spoorwegovergang door een trein gegrepen werd. De auto werd zo'n 500 meter meegesleept. De politie zei zaterdag dat de bestuurder van de bus niet goed had opgelet.

Cholera bedreigt zuiden Italië

BARI - In de Zuiditaliaanse havenstad Bari is een zesde geval van cholera bekend, aldus het Italiaanse ministerie van Gezondheid vrijdag.

De patiënt, een 75-jarige man, is herstellende van de besmettelijke darmziekte in een plaatselijk ziekenhuis. Hij had net als vijf andere cholerapatiënten, een week geleden besmet voedsel uit zee gegeten, onder meer rauwe inktvis.

De infectieziekte, die gepaard gaat met heftig braken en hevige diarree, is te bestrijden met anti-biotica.

Peperdure schadevergoeding na ongewenste intimiteiten

LAS VEGAS - Een Amerikaanse jury heeft een voormalige vloot-luitenant een schadevergoeding van bijna drie miljoen gulden toegekend vanwege ongewenste intimiteiten. Het bedrag kan op korte termijn zelfs drie keer zo hoog uitvallen als de jury zich buigt over nieuwe eisen tot schadevergoeding.

Zo'n 80 vrouwen, onder wie luitenant Paula Coughlin, werden op 7 september in Las Vegas Hilton betast en seksueel geïntimideerd door een grote groep dronken manlijke vloot- en marine-medewerkers. Coughlin was de eerste van hen die een rechtszaak aanspande in deze kwestie en schadevergoeding eiste. Het schandaal bracht grote beroering teweeg in de Verenigde Staten. Tegen zo'n 40 vlootofficieren, onder wie drie admiraals, werden disciplinaire maatregelen genomen.

Coughlin diende onder meer een aanklacht in tegen het hotel die bij de jury gehoor vond. Volgens de federale jury in Las Vegas zijn de veiligheidsmaatregelen ontoereikend geweest, hetgeen de Hilton-leiding overigens tegenspraak. De vrouw vertelde tijdens de zes wekende durende rechtszitting dat ze ternauwernood aan een groepsverkrachting heeft kunnen ontkomen.

Solzjenitsyn leest regering de les



■ *MOSKOU - De Russische schrijver en Nobelprijswinnaar Alexander Solzjenitsyn, hield donderdag een opzienbarende toespraak in de Duma, het Russische parlement. Solzjenitsyn, die in mei van dit jaar naar Rusland terugkeerde na een ballingschap van 20 jaar, beschuldigde de huidige Russische regering ervan er nog niet voor gezorgd te hebben dat de democratie geheel naar behoren functioneert. (AFP-satellietfoto)*

Solzjenitsyn leest regering en parlement Rusland de les

MOSKOU - De Russische schrijver Aleksandr Solzjenitsyn heeft vrijdag fel uitgehaald naar de politieke elite in zijn land. "In Rusland is er geen democratie, maar een oligarchie", zei hij in een rede voor het parlement.

De muren tussen de macht en de bevolking zijn te dik, klaagde de Nobelprijswinnaar. Hij riep 'het vernederde en onderdrukte volk op niet passief te blijven' en zich te laten horen in plaatselijke verkiezingen.

De schrijver herhaalde de thema's die hij gedurende zijn reis door Rusland eerder dit jaar aansneed: Rusland moet een unie met Oekraïne, Wit-Rusland en Kazachstan vormen, de regering moet opkomen voor de 25 miljoen Russen buiten Rusland, de 'zemstvos' (lokale raden) van voor de revolutie van 1917 moeten worden hersteld.

Solzjenitsyn oogste applaus van het overwegend conservatieve parlement met zijn kritiek op de economische hervormingen van de regering. Maar ook de afgevaardigden kregen een veeg uit de pan, wegens hun vele privileges. De naam van president Jeltsin noemde hij niet, wel pleitte hij nadrukkelijk voor een sterke presidentiële macht.

Eerder op de dag nam de Doema met absolute meerderheid een motie aan waarin het beleid van premier Tsjernomyrdin wordt afgekeurd. In de tekst wordt Jeltsin gevraagd 'te overwegen dat de regeringspolitiek niet voldoet aan de verwachtingen van de meerderheid van het volk', en kabinetswijzigingen door te voeren.

Er stemden 235 van de in totaal 450 parlementsleden voor de resolutie, 58 tegen, en twee onthielden zich. Donderdag strandde een motie van wantrouwen tegen de regering tijdens een debat over de begroting voor 1995, die in strenge hervormingsmaatregelen voorziet.

Aanstaande maandag:

Samenwerkingsraad Aruba en Antillen

ORANJESTAD — Maandag vergadert in Oranjestad voor het eerst na de verkiezingen in beide landen de zogeheten 'Ministeriële Samenwerkingsraad' van de Antillen en Aruba. Een delegatie van de ministerraad van de Antillen voert besprekingen met een deel van de ministerraad van Aruba. Na de status aparte van Aruba in 1986 is onder andere de Ministeriële Samenwerkingsraad opgericht opdat de twee Caribische landen toch zoveel mogelijk samenwerken. Zowel de regering-Pourier als die van Eman zijn voorstander van meer samenwerking.

Aanstaande maandag arriveren op Aruba premier Miguel Pourier, minister Pedro Atacho van Justitie, Minister Marta Dijkhoff van Onderwijs, president L. de Lannoy van het Gemeenschappelijke Hof van Justitie voor de Antillen en Aruba en enkele adviseurs van de Antilliaanse bewindslieden. Van Arubaanse zijde nemen de volgende personen deel aan de Ministeriële Samenwerkingsraad: premier Henny Eman, minister Glembert Croes van Verkeer en Communicatie (tevens vice-premier), minister Watty Vos van Justitie en de secretaris van de Arubaanse Raad van Ministers, Alice van Romondt.

De Antilliaanse en Arubaanse delegatie zullen onder meer spreken over een hernieuwd strafrecht, de modernisering van het Statuut en de herdenking van het veertig jaar Statuut op 15 december aanstaande, samenwerking tussen de eilanden op het terrein van de kustwacht, samenwerking tussen de twee nationale luchtvaartmaatschappijen ALM en Air Aruba en samenwerking op het gebied van onderwijszaken.

De besprekingen zullen alles bij elkaar één dag in beslag nemen. 's Morgens om acht uur arriveren de Antillianen en 's middags om zes uur vertrekken zij weer. Behalve besprekingen, zullen de Antilliaanse vertegenwoordigers ook een rondrit over Aruba krijgen.

Skinheads en anarchisten slaags in Praag



■ *PRAAG - In de Tsjechische hoofdstad vond donderdag een felle confrontatie plaats tussen 'skinheads' en een groep personen die door de politie als 'anarchisten' werden aangeduid. Op de foto wordt een van de 'anarchisten' door een agent van de mobiele eenheid gearresteerd. Diverse personen raakten gewond bij de rellen. (AFP-satellietfoto)*

Eis van vijf maanden tegen broer premier Berlusconi

MILAAN - In het corruptieproces tegen Paolo Berlusconi, de broer van de Italiaanse premier, heeft openbaar aanklager Antonio di Pietro vrijdag vijf maanden gevangenisstraf geëist.

Paolo wordt ervan beschuldigd zo'n 180.000 gulden smeergeld te hebben betaald aan de Lombardische afdeling van de voormalige christen-democratische partij. Volgens Di Pietro wilde hij met het geld een afvalverwerkingscontract van de lokale autoriteiten in de wacht slepen.

Berlusconi beweerde dat het geld een schenking aan de DC was, toen nog de grootste en machtigste partij in het land.

Hij ontkende dat er een relatie is tussen het geld en de opdracht voor het verwerken van afval. Het Hof zal waarschijnlijk volgende maand uitspraak doen.

"ZAPPER"

Zie pagina 3

NAPA

DEZE WEEK

* DE PAR lijkt met Carel de Haseth de juiste man te hebben gekozen voor de post van gevolmachtigd minister in Den Haag. Een stille, maar diplomatieke doorzetter met veel liefde voor de Antilliaanse eilanden. Dat is de conclusie van Jeannette van Ditzhuijzen na een interview met 'onze man in Den Haag'. pag. 1

* HET STAAT in de sterren geschreven, maar de kunst is het te kunnen lezen. Peter Wortelboer en Carmen Snip, die tweeëneenhalf jaar geleden zich op Curaçao vestigden, praktizeren vol overgave het intrigerende beroep van astroloog. Henny Harinck gaat in een artikel op pag. 3 dieper in op de kunst van het voorspellen.

* TER GELEGENHEID van de komende kinderboeken- en filmweek op Aruba en Curaçao, besteden Wim Rutgers en Nel Casimiri op pag. 4 en 5 uitvoerig aandacht aan de vele aktiviteiten die er in dit kader gaan komen en aan het werk van de meest recente Nederlandse kinderboeken en -films.

* OVER HET standbeeld voor de slavenbevrijder Tula, dat al ooit is gemaakt maar waarvan een nieuwe versie gewenst is, schreef Hans Vaders een badinerend artikel grafisch geïllustreerd door Joël Labadie. pag. 9

* VERDER IN ÑAPA de rubrieken Buitenland, de Kinderpagina, Natuur en Milieu, Ziek en Gezond, Schaken en de wekelijkse Kruiswoordpuzzel.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van een gulden.

Venezolaans/Colombiaanse bende actief in Amsterdam

AMSTERDAM - Een 12-jarig jongetje zit sinds vorige week woensdag in een politiecel in Amsterdam wegens zijn rol in de beroving van een juwelier in de P.C. Hooftstraat. Het jochie maakt deel uit van een Zuidamerikaanse bende die kinderen gebruikt om de winkeliers van hun kostbaarheden te ontdoen.

Volgens een woordvoerder van de politie bestaat de bende uit twee mannen van ongeveer 50 en van 30 jaar oud, een jongen van ongeveer 16, een meisje van 13 à 15 jaar en twee jongens van 10 à 12 jaar oud. Ze komen uit Colombia en Venezuela en hebben vermoedelijk in meerdere Europese landen hun slag geslagen.

Volgens de politie gebruikten ze twee methoden. In het ene geval sloten de bendeleden zich aan bij grote groepen toeristen die tijdens excursies diamantairs bezochten. In het tweede geval ging de groep een juwelierszaak binnen en leidde het personeel af, terwijl de kleinste kinderen hun rugzakken volstopten met sieraden.

Het jongetje dat vorige week woensdag in de kraag werd gevat had onder meer voor 8000 gulden aan horloges in zijn rugzak zitten. Uit de rest van de buit kon de politie afleiden dat er nog twee andere juweliers in de P.C. Hooftstraat met een bezoek waren vereerd. Onderzocht wordt of de diefstal bij een juwelier in Amsterdam-Noord in augustus ook aan de bende kan worden toegeschreven.

Lokale handelaren niet verontrust

Exportstop Surinaamse rijst leidt niet tot hogere prijzen

WILLEMSTAD — De beslissing van de Surinaamse boeren om de export van rijst stop te zetten zal geen nadelige invloed hebben voor de Antillen. De lokale rijstfabrieken zijn niet afhankelijk van Surinaamse rijst en de stopzetting van de export zal dan ook geen hogere rijstprijzen tot gevolg hebben.

De organisatie van Surinaamse rijstboeren heeft de overheid gedreigd de export tot het einde van het jaar stop te zullen zetten. De rijstboeren willen hiermee druk uitoefenen op de regering in Paramaribo, die hen grote sommen geld verschuldigd is. De landbouwers spreken hierbij van een bedrag van drie miljoen dollar.

Indien de export daadwerkelijk wordt stopgezet betekent dit zowel voor de Surinaamse overheid als de bevolking een grote strop. De waarde van de export van 50.000 ton tot het einde van het jaar bedraagt ongeveer 21 miljoen dollar. Daarnaast kan de Surinaamse bevolking niet meer rekenen op goedkope rijst, die vooral uit Nickerie wordt geleverd.

De rijstboeren is Suriname behoren tot het rijkere deel van de bevolking. Een zak padi kost ongeveer 350 gulden per zak. Per dag verdient een rijstboer dus meer dan een ambtenaar die een maandsalaris van 2.500 gulden heeft. Door de hoge prijs die voor padi gevraagd wordt, is ook de prijs van rijst uit zijn voegen getreden. Voor een zak rijst wordt nu 4000 gulden betaald, een astronomisch bedrag gezien de lage salarissen die in het voormalige koninkrijksdeel uitbetaald worden.

Omdat een groot deel van de bevolking niet meer in staat was rijst te kopen besloot de regering de prijzen te controleren. Voor elke ton rijst die geëxporteerd wordt, moeten de rijstboeren 20 procent tegen een erg lage prijs leveren aan de overheid.

De overheidsmaatregel werkte echter averechts. De rijstboeren besloten toen alleen de slechte rijst af te leveren aan Paramaribo. Het gevolg hiervan was dat de hoeveelheid goede rijst bij lange niet genoeg was voor de bevolking van Paramaribo. Daardoor heeft de invoering van een lage, vastgestelde prijs dan ook geen enkel nut gehad. De kwalitatief goede rijst wordt namelijk domweg niet geleverd aan Paramaribo.

Welingelichte bronnen op Curaçao verklaren echter niet te geloven dat de rijstboeren hun dreigement zullen uitvoeren. "Er is teveel geld gemoeid met de export. Ook de overheid kan het zich niet veroorloven om het probleem op de spits te jagen, omdat men de deviezen hard nodig heeft", aldus een handelaar op Curaçao.

Voor de Antillen zal een eventuele exportstop geen enkele invloed hebben. Het grootste gedeelte van de exporrijst komt uit Guyana, dat de laatste jaren erg in de lift zit. De rijst die lokaal wordt verkocht, is afkomstig uit de Verenigde Staten en ook daar worden geen problemen verwacht. Hogere rijstprijzen aan het einde van het jaar liggen dan ook niet in de verwachting.

Staatkundige structuur Koninkrijk:

Slottoekomstconferentie in tweede helft 1995

WILLEMSTAD — Niet eerder dan medio volgend jaar zal de vorige jaar uitgestelde Slottoekomstconferentie plaatsvinden. De datum tot die Slotconferentie zal door de Antilliaanse regering worden aangekondigd en kan niet op initiatief van Nederland plaatsvinden.

Zo verklaart statenvoorzitter Lucille George-Wout. Het [illegible] tijdens het Contactplan, de jaarlijkse ontmoeting tussen de volksvertegenwoordigers van de drie rijksdelen van de afgelopen twee weken.

Vorig jaar was Nederland degene die aandrong op het houden van de zogeheten Toekomstconferenties (TC), [illegible] in maart plaatsvond. Eind april volgde een tweede TC (die van de [illegible] niet zo mocht worden genoemd) en op aandringen van de TC-voorzitter Ruud Lubbers zou in december de Slotconferentie plaatsvinden waarin Nederland en de Antilliaanse eilanden hun staatkundige verhoudingen zouden vastleggen voor de toekomst. Het referendum op Curaçao en de val van het kabinet Liberia-Peters kwam daartussen. De TC werd verschoven naar april en vervolgens naar een datum tot na de referenda op de overige eilanden.

Nu de Antilliaanse eilanden hebben gekozen voor bij elkaar blijven, wil de Antilliaanse regering niet eerder met Nederland praten dan nadat de afspraken met de liverse eilanden in grote lijnen contour hebben gekregen. Ook moeten eerst de eilandsraadverkiezingen hebben plaatsgevonden. In de slotverklaring van het Contactplan zeggen de drie delegaties dat zij hopen dat het overleg met de eilandgebieden vruchtbaar zal zijn, 'zodat in de loop van 1995 reeds de besprekingen tussen de partners van het koninkrijk over de toekomstige verhoudingen in het koninkrijk kunnen worden hervat'.

WILLEMSTAD — Een Halloween party als fundraising voor vrouwen met sociaaleconomische problemen. Dat gaat de FEM, de stichting ex-miss Curaçao, zaterdagavond houden in Club L'Aristocrat. Met muziek van Survival en Banda Chupa-Bèbè, prijzen en hulp van sponsors hoopt FEM op een leuke avond en veel geld voor het goede doel.

OPINIE

door **Ronnie Rens Sr.**

EEN WEINIG VERBAAL geweld van de zijde van het Bestuurscollege is de enige voorbode van de eilandsraadsverkiezingen, die over zes maanden op het programma staan. Voor het voortbestaan van de huidige PNP/DP-coalitie in het Bestuurscollege zijn deze verkiezingen van cruciaal belang. De PAR heeft zich buldozerend al een weg gebaand naar het Fort Amsterdam. Als de partij van Pourier in april ook wint, komt er een eind aan een langdurig eilandelijk bewind van vooral de PNP, die nu met de Democraten en Nos Patria samenwerkt. Tal van kleine en grote ruzies, die in de pers werden uitgevochten, leken een tweetal maanden geleden de verkiezingsronde aan te kondigen. Daar werd, met de intrede van Stanley Betrian als gezaghebber, een abrupt einde aan gebracht. Betrian en Pourier spraken elkaar en besloten werd op dat niveau niet meer door te gaan. Er komen nu elke maand ontmoetingen tussen regering en BC om de fricties uit te praten. Daardoor werd een belangrijk wapen aan het Bestuurscollege ontnomen. Nu moeten immers naar andere wegen worden gezocht om te scoren en daardoor in *in the picture* te blijven.

Het is voor het huidige BC bijzonder moeilijk de aandacht voor verricht goed werk op zich te vestigen. Spectaculaire projecten, die doorwerken naar het volk, zijn achterwege gebleven. Het blijft nog altijd bij de aankondiging van plannen, het oplezen van rapporten, het benoemen van commissies, het houden van seminars en het uiten van kreten. De eilandskas is leeg en door het Nieuw Beleid moet zelfs worden bezuinigd. Projecten die aanspreken, kunnen nauwelijks worden aangeboord. Zelfs de zwaaibrug kan niet worden gerepareerd hetgeen de carnavalvierders het volgend jaar opnieuw ziedend zal maken.

Het Bestuurscollege en de partijen die erin zitten, hebben daarom de onmogelijke taak te proberen de bal in het doel te trappen, maar dat kan moeilijk als er geen bal is en bovendien palen en lat van het doel ontbreken. Vandaar dat naarstig naar andere middelen wordt gezocht om zich populair te maken. Een van die middelen is de oprichting van een park voor de slavenheld Tula. Het lijdt geen twijfel dat deze man, die met duizend andere slaven een vijf weken durende opstand ontketende tegen de koloniale overheersers, uiteindelijk gepakt werd en terecht gesteld, een van de grote helden is uit de Curaçaose geschiedenis. Echter: de slaventijd zegt onze mensen niets. Ze willen er in feite niets van horen. Dus zal de oprichting van een park met standbeelden, waarvan die van Tula een centrale plaats inneemt, evenmin tot de verbeelding van het volk spreken.

Er zou niet eens bezwaar hoeven te bestaan tegen de oprichting van een standbeeld voor Tula, het gaat echter om het door de initiatiefnemers gelanceerde plan: het inrichten van een compleet park dat de slaventijd moet uitbeelden. Het gaat er ook om dat reeksen andere historische en culturele initiatieven kunnen worden genomen, maar achterwege blijven en wordt gekozen voor een controversiële zaak waar alleen een heel klein groepje drammers achter zit. Nu hebben ze, na jaren lobbyen, de juiste man in het Bestuurscollege gevonden op een tijdstip waarop een duidelijk gebrek heerst aan creativiteit. Zo'n gedeputeerde hapt dan toe, in de hoop de buit te hebben bemachtigd waar hij met argus-ogen op zit te azen en broodnodig heeft voor zijn herverkiezing. Maar de zwarte kiezers die hij wil paaien, zijn nauwelijks onder de indruk van het Tula-initiatief. Het is een kortzichtige verkiezingsstunt, die een averechtse werking zal hebben.

Postzegels over 'kind en familie'



■*WILLEMSTAD— Er is een nieuwe serie postzegels uit, over het thema 'kind en familie'. De opbrengst is bestemd voor de Antilliaanse jeugd. 'De postzegels hebben een boodschap voor de Antilliaanse gemeenschap", aldus minister Chance aan wie de eerste zegels werden aangeboden. De zegels werden ontworpen door de Antilliaan Robert Anthony Willems. Bij de aanbieding aan Chance waren aanwezig (vlnr) directeur Galmeijer van de Posterijen, een medewerkster en Eric van der Hoeven van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg.*

"Valse beschuldigingen"

Pourier overweegt zaak tegen ochtendblad BALA

WILLEMSTAD — Premier Miguel Pourier overweegt juridische stappen tegen het ochtendblad *Bala*, dat in haar editie van vrijdag de premier ervan beschuldigd heeft een familielid te bevoorrechten. Pourier heeft de beschuldigingen weerlegd en meent dat de *Bala* opzettelijk probeert zijn goede naam te beschadigen.

Volgens de *Bala* is een schoonzus van de premier, een onderwijzeres, 'buiten bezwaar' werkzaam in een bedrijf van Pourier, en wordt zij daarnaast normaal doorbetaald door de dienst Onderwijs. Ambtenaren met 'buiten bezwaar' krijgen echter geen salaris. Volgens het bericht wordt de schoonzus daarom bevoorordeeld door de premier.

Pourier laat in een officiële reactie weten dat de persoon in kwestie op dit moment optreedt als vervangster van zijn secretaresse, die met ziekteverlof is. Zij wordt daarvoor niet betaald. De schoonzus heeft drie maanden 'buiten bezwaar' gekregen, zonder behoud van salaris. Volgens Pourier is het mogelijk dat de betaling van achterstallig vakantiegeld wel doorgaat, wat volstrekt normaal is.

De premier ontkent dat de persoon privé werkzaam is voor hem. Wat ze in haar eigen tijd doet of laat, is haar eigen zaak, aldus Pourier.

Hij vermoedt kwade opzet van de *Bala* omdat de beschuldigen gemakkelijk weerlegd kunnen worden. "Gezien het feit dat deze laag bij de grondse beschuldigingen gemakkelijk weerlegd kunnen worden is er geen andere conclusie mogelijk dan dat de bedoeling van het artikel was om de goede naam aan te tasten". Om die reden overweegt Pourier de krant voor de rechter te dagen.

Het ochtendblad zegt in haar editie van vandaag een dergelijke reactie niet te hebben verwacht van de premier, en zegt dat het 'simpelweg een ingezonden brief is'. De krant is niet van plan te rectificeren, en zal *all the way* gaan.

Ys geeft opdracht tot wetswijziging:

Innen achterstallige belasting moet soepeler

WILLEMSTAD — Minister Ys wil de regels voor het innen van achterstallige belastingen enigszins versoepelen. Daartoe is een commissie ingesteld die voor het eind van het jaar met een wetsvoorstel moet komen. Ys is het er mee eens, dat de burger niet het slachtoffer moet worden van het feit dat de overheid jarenlang in gebreke bleef bij het opleggen van een aanslag.

Het innen van de belastingen valt niet onder de competentie van de minister van Financiën maar onder de eilandgebieden. Wetswijzigingen zullen dan ook in overleg met de gedeputeerden van Financiën moeten geschieden.

De voorgenomen wijzigingen op het gebied van de invordering van belastingen richten zich op drie terreinen: meer uniformiteit tussen de verschillende eilandgebieden wat betreft de invordering en het verbeteren van de rechtspositie van de belastingplichtige enerzijds en het versterken van de positie van de Ontvanger anderzijds.

Om meer uniformiteit tussen de eilandgebieden te realiseren zal niet alleen de landsverordening, maar ook de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (ERNA) en verschillende eilandsverordeningen moeten worden aangepast. Momenteel gelden bovendien voor verschillende belastingen en heffingen verschillende betalingstermijnen. Ys wil dat er uniformiteit in betalingstermijnen komt, eventueel gedifferentieerd naar zakelijke en persoonlijke belastingen.

Ook zou het wettelijk mogelijk moeten worden dat belastingen worden kwijtgescholden wanneer iemand echt niet kan betalen. Nu blijft de schuld geboekt staan als 'oninbaar'. Dat betekent dat wanneer iemand later weer wel over fondsen beschikt, de belasting alsnog moet worden voldaan. Ys kondigt aan dat in het kwijtscheldingsbeleid moeten zaken worden geregeld als het vrij te laten inkomen ten behoeve van het bestaansniveau (zo mogelijk gekoppeld aan het minimumloon) en een maximale termijn van aflossing (bij voorbeeld drie jaar). Ook noemt hij een vrij te laten vermogensbestanddeel, zoals een minimale inboedel, een auto van beperkte waarde en voor ouderen en niet-werkenden wellicht iets meer dan dat.

Aktie VVV/FAJ:

'Geen drank als je moet rijden'

WILLEMSTAD — De Vereniging Veilig Verkeer (VVV), de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ) en de dienst Jeugdzaken gaan met steun van de Curoil komende tijd actie voeren om jeugdige weggebruikers te waarschuwen voor de combinatie drank-autorijden.

Dat zal gebeuren in een serie tekeningen die in de dagbladen zullen verschijnen.

De laatste maanden hebben de bovengenoemde instanties verschillende acties gevoerd om de jeugd van een veiliger weggedrag bewust te maken. In juli vond een tekenwedstrijd plaats, in augustus werd een dag in het Verkeerspark georganiseerd en onlangs kregen verkeersbrigadiertjes nieuwe vesten, waardoor zij beter zichtbaar zijn. Met het oog op de (dranklustige) feestdagen die in aantocht zijn, richt de nieuwste actie zich op het gevaar van alcohol in het verkeer.

De nog te verschijnen tekeningen moeten de weggebruikers motiveren niet met een borrel op achter het stuur te gaan zitten.

Kousa Komun wil stellingname vakbonden

"Politieke benoemingen bij SVB kosten gemeenschap miljoenen"

WILLEMSTAD — Kousa Komun blijft hameren op een sanering van het uit haar voegen gebarsten ambtenarenapparaat. "We zitten opgescheept met een grote groep ambtenaren die gewoon niet produceert". Zoals bij voorbeeld de ambtenaren bij de Sociale Verzekeringsbank. "De meesten van hen zijn niet geschikt." De inning van 270 miljoen gulden aan achterstallige premies moet daarom door een accountant worden uitgevoerd, die de burger weer miljoenen aan belastinggeld kost.

Kousa Komun laat na een lange stilte weer van zich horen. In de folder 'Het ambtelijk apparaat' dat in een oplage van 45000 exemplaren wordt verspreid onder de Curaçaose huishoudens, noemt de pressiegroep het overheidsapparaat de 'handen en voeten' van de regering. Zonder een loyaal en goed functionerend overheidsapparaat is een degelijk bestuur onmogelijk, aldus Kousa Komun.

Naast een groep welwillende ambtenaren, die onder moeilijke werkomstandigheden 'hun uiterste best doet', is er nog steeds een grote groep ambtenaren die niet presteert. "Het systeem van de politieke benoemingen heeft de kwaliteit van ons overheidsapparaat totaal ondermijnd. Deze mensen zijn onvoorbereid en ongeschikt voor hun werk." Dat niet presterende ambtenaren salaris opstrijken en zelfs promotie maken, leidt ertoe dat bekwame ambtenaren, die dubbel zo hard moeten werken om de afdeling draaiende te houden, de overheid de rug toekeren, zodra zij elders werk vinden, zo stelt Kousa Komun.

De overheid is vergeven van politieke benoemingen. In de jaren '80 zijn volgens Kousa Komun ongeveer 2000 politieke aanhangers aan een baan bij de overheid geholpen, waarvoor geen vacatures bestonden. In de afgelopen vijf jaar zijn nog eens 800 ambtenaren in dienst genomen door de toenmalige centrale regering. Dit gebeurde terwijl de bestuurders zich al hadden uitgesproken voor de opheffing van het Antilliaanse staatsverband.

De politiek benoemde ambtenaar is volgens Kousa Komun een ongedisciplineerde en onbetrouwbare ambtenaar. Hij of zij is ook gemakkelijk te herkennen. "Ze gaan hun eigen gang, verschijnen laat op het werk, gaan te vroeg naar huis, blijven zomaar weg, geven een slechte service, en gebruiken tijd en materieel van de overheid voor een eigen particuliere onderneming." Deze praktijken vinden volgens de pressiegroep al op zo'n grote schaal plaats dat een diensthoofd niet meer kan optreden. Als deze dat toch waagt, springt de vakbond in de bres of een 'politieke peetvader', zo constateert Kousa Komun.

Als de politiek benoemde ambtenaar al iets uitvoert, dan gebeurt het uit politieke motieven. 'Als hun partij geen deel uitmaakt van de regering zorgen ze ervoor dat documenten kwijtraken, geven ze bewust onjuiste informatie aan bewindslieden door en leggen valstrikken voor bewindslieden.'

De benoeming van ambtenaren moet daarom uit handen genomen worden van politici. "Het benoemingsbeleid ten aanzien van ambtenaren moet volledig transparant zijn. Er kan niet langer gestemd worden om beloond te worden omdat de politicus niet langer in staat is om wat dan ook te geven op kosten van de gemeenschap. De aanstelling van overheidspersoneel geschiedt op basis van verdienste en bekwaamheid en niet op basis van politieke kleur", aldus Kousa Komun.

De vakbond moet gaan inzien dat er een balans moet zijn tussen de rechten en plichten van de ambtenaar. De vakbond heeft haar bestaansrecht bewezen in de strijd tegen sociale onrechtvaardigheid, toen de werknemer slechts plichten maar geen rechten genoot, aldus Kousa Komun. "Maar in een gezonde maatschappij moet een balans bestaan. Een malafide werkgever kan niet zomaar werknemers uitbuiten, en omgekeerd kan een malafide werknemer ook niet zonder meer misbruik maken van de werkgever."

Een tweede voorwaarde voor een goed functionerend overheidsapparaat is dat de ambtenaar wordt gemotiveerd, gedisciplineerd, scholing krijgt en in een heldere en eenvoudige organisatie zijn werk verrichten kan.

Kousa Komun stelt dat de Curaçaose gemeenschap met het referendum in 1993 en met de verkiezingen van maart 1994 overduidelijk gestemd heeft voor degelijk bestuur. Degelijk bestuur is echter meer dan een kwestie van nieuwe bewindslieden. "Het is aan de regering om de voorwaarden hiervoor te scheppen en het is de taak van de gemeenschap om van de gemeenschap de pijnlijke maar noodzakelijke maatregelen te eisen en te ondersteunen."

Spel ter bevordering communicatie



■ *WILLEMSTAD — Het communicatiespel Stimakom is gisteren ten doop gehouden. Het is een Papiamentstalige versie van het Amerikaanse spel The Ungame. In het spel is elk wedstrijdelement weggelaten, omdat competitie volgens bedenkster Rhea Zakich communicatie tussen mensen in de weg staat. Stimakom wordt gespeeld met twee tot zes personen, die aan de hand van een vraag op een kaart een persoonlijk antwoord moet geven. Er zijn twee soorten vragen: lichte vragen en zware vragen. Beginners wordt aanbevolen met de eerste categorie te beginnen. "Er is geen competitie en er zijn geen verliezers, maar geeft spelers de kans eerlijk en oprecht te zijn", aldus Shelley Martis, die het spel in de Papiamentstalige versie op de markt brengt.*

De doop werd (vlnr) bijgewoond door onderwijsminister Marta Dijkhoff, die ook heeft meegewerkt aan de vertaling uit het Engels, Shelley Martis, Ingrid Louis (dienst Cultuur), Concepcion Camacho, en Pacheco Domacassé (hoofd dienst Cultuur).

Man gewond na steekpartij

WILLEMSTAD — Zonder enige aanleiding werd een 31-jarige man gisteravond omstreeks 21.30 uur door een andere mishandeld. Het slachtoffer liep steekwonden aan beide armen op, waarna de dader in de auto van het slachtoffer stapte en ermee weg reed.

Het slachtoffer werd met een ambulance naar de polikliniek vervoerd en zijn toestand is niet ernstig. De politie is nog steeds op zoek naar de wagen, een Mitsubishi F-38-50.

Twee bewakers van de Isla hebben gisteren een 16-jarige jongen aangehouden die op het terrein van de olieraffinaderij een bromfiets (Mobilette) gestolen had. De jongen heeft het delict bekend en is opgesloten.

Statenlid Römer stelt vragen

Kousa Komun eist annulering toelage

WILLEMSTAD — Kousa Komun eist dat de centrale regering de toelage, die gezaghebber Dennis Richardson van Sint Maarten heeft ontvangen in verband met het accepteren van zijn ambt, annuleert indien blijkt dat er in strijd met de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (ERNA) is gehandeld. Statenlid Suzy Römer heeft hier vragen over gesteld aan premier Pourier.

Volgens Römer is het geven van een extra compensatie of som geld aan een persoon om het ambt van gezaghebber te aanvaarden in strijd met de artikelen 65 en 75 lid 2 van de ERNA. Het statenlid wil daarnaast weten of het bedrag, 150.000 gulden dat ten laste komt van het Eilandgebied Sint Maarten, ter goedkeuring is voorgelegd aan het Hoger Toezicht conform de afspraken die gemaakt zijn binnen het koninkrijk. Römer vraagt ook om de motivering van het bedrag.

De pressiegroep Kousa Komun vindt dat de toelage moet worden teruggedraaid, als blijkt dat dit inderdaad in strijd is met de ERNA. In een eerste reactie stelt de beweging het 'onacceptabel' te vinden als dit getoleerd zal worden door de centrale regering. "De beslissing van het eilandgebied Sint Maarten moet in dat geval geannuleerd worden", zo stelt Kousa Komun.

De beweging is niet principieel tegen 'competitievere' salarissen voor gezagsdragers, maar stelt dat eerst de ERNA zal moeten worden aangepast alvorens een dergelijke beslissing eventueel genomen wordt.

Toponderzoeker bezorgd over riffen Oostpunt

WILLEMSTAD — De Amerikaanse topdeskundige David Meyer die eind jaren zestig onderzoek deed naar koraalriffen op Curaçao, heeft het Bestuurscollege van Curaçao gewaarschuwd voor ontwikkelingsplannen op Oostpunt. Uit zijn onderzoek is gebleken dat Curaçao zeldzame koralen en zeesterren kent. Zo vond Meyer bij Cornelisbaai een zeester, die in de wetenschap nog onbekend was.

Volgens Meyer moet voorkomen worden dat de kust van Curaçao hetzelfde te wachten staat als bij voorbeeld in Jamaica. Meyer haalt een artikel aan uit het blad Science, waarin alarm geslagen wordt over het verval van de koraalriffen langs de noordkust van Jamaica als gevolg van vervuiling en over-exploitatie. Meyer roept het BC op zich de economische en milieugevolgen te realiseren indien de Curaçaose riffen bij Oostpunt verloren gaan. Hij verklaart zich bereid het BC van nadere informatie te voorzien over de kwetsbaarheid van koraalriffen.

Ook de Natuurwetenschappelijke Studiekring voor het Caribisch gebied in Nederland, heeft het BC verzocht de bestemming van Oostpunt terug te draaien.

Uitbreiding KLM-vluchten slecht voor positie ALM

WILLEMSTAD — Minister van Verkeer en Vervoer Leo Chance is blij met het uitbreiden van het aantal KLM-vluchten naar de Antillen per 1 november. Vooral omdat Sint Maarten en Bonaire nu ieder drie, in plaats van tweemaal per week worden aangedaan. Maar ALM-directeur Kitland Chong heeft minder reden tot blijdschap dan de minister: het betekent minder passagiers voor de ALM. "En onze kosten blijven dezelfde."

Het bevestigt weer eens hoe gecompliceerd een juist luchtvaartbeleid met vijf eilanden is. Sint Maarten en Bonaire zijn tevreden met het extra aanbod aan directe vluchten. "Maar het ondermijnt de voorgestelde hub-functie van Curaçao," aldus de ALM-directeur. Voorheen werden de passagiers met bestemming Bonaire door de ALM vervoerd. In 1991 kwam er eerst een vlucht per week naar dat eiland, toen twee, en vanaf volgende week drie. "In feite zijn er nu in een klein gebied vier 'hubs': Curaçao, Bonaire, Aruba en Sint Maarten."

Ondertussen gaan de kosten voor de ALM door. De luchtvaartmaatschappij is in afwachting van de openbare statenvergadering waarin de verhoging van het krediet bij de M&C Bank wordt goedgekeurd. Onduidelijk blijft ook wat er zal gebeuren met de aandelenparticipatie van de KLM en de noodzakelijke financiële injectie in het bedrijf. Daarover buigt zich de onlangs ingestelde 'perspectieven-commissie'. De ALM en de KLM zijn bovendien nog lang niet uit de onderhandelingen over de verdeelsleutel van de winst op de Midatlantische route. Het enige waar schot in lijkt te zitten zijn de besprekingen over het reserveringssysteem en de zogeheten *on-line* verkopen. Maar zelfs die zijn nog niet concreet.

De huidige overeenkomst voor verdeling van de winst op de Midatlantische route loopt tot april 1995 en kent aan de ALM een winstdeling van 2,8 miljoen gulden toe. De ALM wil dat dit wordt opgetrokken tot zo'n 16 miljoen gulden. Over twee weken onderhandelen partijen verder. Over de andere punten van onderhandeling zegt Chong slechts dat er 'actie is genomen'. Chong: "Ondertussen blijft het aanmodderen."

Isla-directie en PWFC praten maandag verder

WILLEMSTAD — De vakbond PWFC en de Isla-directie zullen maandag de onderhandelingen over een nieuwe cao voortzetten, nadat het voorstel van de Isla-directie gisteren massaal is verworpen door de werknemers van de raffinaderij. Dat heeft minister Jeffrey Corion (Arbeid en Sociale Zaken) besloten na overleg met beide partijen.

De minister heeft de partijen gevraagd om de termijn vast te stellen die nodig is om de uitslag van de stemming door de werknemers te evalueren. Overeengekomen is de onderhandelingen maandagochtend voort te zetten.

WILLEMSTAD — De Kiwanis Club Piscadera organiseert zondag een 'liefdadigheids-Bingo' in Rust & Burgh, die begint om 14.00 uur en duurt tot 18.00 uur.

De Kiwanis vieren dit jaar hun tiende verjaardag. In dat kader zullen enkele grote evenementen worden georganiseerd ten behoeve van goede doelen. De hulp van de gemeenschap wordt op prijs gesteld.

Jongeman door verdrinking om leven gekomen

WILLEMSTAD — Drie duikers hebben gisteren tegen het middaguur in de Caracasbaai het lijk van de 27-jarige R.P. aangetroffen. De man is door verdrinking om het leven gekomen.

De 27-jarige man verliet donderdagmorgen normaal zijn woning. Hij zette zijn broer bij het werk af en ging vervolgens naar de Caracasbaai om te zwemmen, hetgeen hij wel vaker deed. R.P. zat zonder werk, omdat twee weken eerder zijn contract bij de Coca Cola-fabriek was afgelopen.

Toen de man 's avonds nog niet thuis was gekomen, besloot de familie aangifte te doen bij de politie. Die zette meteen een zoektocht in en dezelfde avond werd de verlaten auto aangetroffen aan de Caracasbaai. Van de man was echter geen spoor te bekennen, alhoewel al zijn bezittingen nog in het voertuig lagen en er geen tekenen waren van een misdrijf.

Gisteren tegen het middaguur werd het lijk echter ontdekt door een duiker, die samen met twee vrienden was gaan snorkelen in de Caracasbaai. Het lijk lag op een diepte van ongeveer zes tot acht meter. De duikers gaven het nieuws door aan de politie, die de duikers toestemming gaf het lijk naar de kant te brengen.

Onderzoek van patholoog-anatoom dr. Pim Blankenvoort wees uit dat de man door verdrinking om het leven was gekomen.





DUBLIN - De Ierse premier Albert Reynolds heeft vrijdag in Dublin het startsein gegeven voor het Nationale Forum voor Vrede en Verzoening. De gespreksronde moet de vijandige partijen in het Noordierse conflict nader tot elkaar brengen.

Reynolds betreurde het wegblijven van de protestantse unionisten: "Dit forum wil absoluut geen nationalistisch front opzetten tegen de unionistische gemeenschap." Het kamp van de protestanten in Belfast doet het forum echter af als 'leerplaats' van Sinn Fein, de politieke vleugel van het Ierse Republikeinse Leger (IRA).

Het vredesforum, dat voortaan elke week bijeen zal komen, is vooral van symbolische betekenis. Het moet na 25 jaar geweld in de Britse provincie Noord-Ierland wederzijds begrip kweken, beklemtoonde Reynolds.





ARUBA AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE:
Open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; za. gesloten.

TELEFOONS:
24333. Voor **spoedgevallen** na kantoortijd: **21639, 22316** en **24508. Pageboy 127-0379**

FAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en **11141** (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op di. en vr. en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op za. Alleen zoekertjes, die op ma. en do. vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus di. en vr.) verschijnen.

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
za en zo. van09.30-10.00/17.00-18.00 uur: Oranjestad: dokter A.R. van Linde via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300); of via Alarmcentrale (115).
San Nicolas: dokter E. Weststrate via Centro Medico Dr. Rudi Engelbrecht (San Nicolas; tel.: 48833) of via Alarmcentrale (115).

* * * * * * * *

BOTICA
(nachtdienst)
Popular, Tanki Leendert 158. Tel.: 32147.

* * * * * * * *

STICHTING WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
Voor informatie in alle districten kan men van ma. t/m vr. tussen 11.00-12.00/15.30-16.30 uur bellen. Openingstijdenzuigelingenbureaus (volgens afspraak): Oranjestad (tel.: 23168): do. van 08.00-12.00 uur; Savaneta (tel.: 47020): do. van 08.00-12.00 uur; Noord (tel.: 73425): di. van 08.00-12.00 uur; San Nicolas (tel.: 45906): di. van 08.00-12.00 uur; Santa Cruz (tel.: 58288): di. van 08.00-11.00 uur en wo. van 08.0-12.00 uur; Dakota (tel.: 29008): wo. van 08.00-12.00 uur; Braziel (tel.: 48301): di. van 08.00-12.00 uur; Paradera (tel.: 25543): ma. van 08.00-12.00 uur.

* * * * * * * *

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. **Bel 37687.**

* * * * * * * *

HOME NURSING BUREAU ARUBA
Tel.: 34321.

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van ma. t/m vr. van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3.

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel. 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Tel. **23040/27352** (tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur).

* * * * * * * *

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van ma. tot en met vr. van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

FUNDACION RESPETA MI
(stichting tegen seksueel misbruik van minderjarigen)
Tel.: 24433.

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
Tel. 22318.

* * * * * * * *

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, **tel.: 21720.** Voor **spoedgevallen** buiten kantooruren **tel.: 115.**

* * * * * * * *

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
di.avond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie **tel.: 24953.**

* * * * * * * *

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
Geopend van ma. t/m zo. van 16.00-18.30 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

* * * * * * * *

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Goletstraat 5-A, Oranjestad)
Aanvangstijden van de diensten: **wo.** en **za.** om 19.00 uur.

* * * * * * * *

FUNDACION DIABETICO ARUBANO
(J. Irausquinplein z/n, Oranjestad)
Voor informatie: **tel. 21215.**

* * * * * * * *

ZATERDAG
DIVERSEN
SPORT
SOFTBAL: 18.00 uur Nos Ambiente (Cur) vs Amstelito; 19.30 uur Aruba Juniors Vets vs Companashi Vets; 21.00 uur Bavaria Sluggers vs San Cristobál (Ven). - Caribe Ballpark.

* * * * * * * *

ZATERDAG
DIVERSEN
SPORT
SOFTBAL: 11.00 Nos Ambiente (Cur) vs Boogaloo; 12.30 uur Pepsi Cola Vets vs San Cristobál (Ven); 16.00 plakkaatuitreiking - Caribe Ballpark.

* * * * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

Minister Glembert Croes:

Meer vluchten Venezuela-Aruba

ORANJESTAD — Minister van Vervoer en Communicatie Glembert Croes voerde in Caracas luchtvaartbesprekingen met zijn Venezolaanse collega, Ciro Zaa Alvarez, en met vertegenwoordigers van de luchtvaartmaatschappijen Air Aruba, Viasa, Avensa en Aserca. Het resultaat is dat volgende maand al meer vluchten tussen Venezuela en Aruba uitgevoerd zullen worden.

De bewindslieden kwamen overeen dat binnen een maand een oplossing moet komen voor de terugval van het aantal Venezolaanse toeristen naar Aruba door het uitvallen van de LAV-vluchten (Aeropostal). Een gemengde commissie moet voor de oplossing gaan zorgen. In de commissie zitten Hugo Blanco en Hilda Croquer namens Venezuela, en Narciso Pieters en Henry Baarh namens Aruba.

Begin november gaat Viasa dagelijks de route Caracas-Aruba vliegen en twee keer per week via Aruba naar Panama. Viasa vloog tot nu toe slechts drie keer per week naar Aruba. Tussen Viasa en Air Aruba beginnen binnenkort besprekingen over een *interline agreement* en *code-sharing* op de Viasa-routes naar Portugal, Spanje, Italië, Argentinië en Chili.

Avensa is voornemens medio volgende maand de route Caracas-Aruba-Atlanta te gaan vliegen. Deze route is uitgevallen nadat zowel ALM als LAV hun vluchten hadden stopgezet. Air Aruba is niet van plan deze route te gaan vliegen.

Aserca, die chartervluchten uit Valencia en Barquisimeto naar Aruba verzorgt, zal met goedkeuring van de Arubaanse regering deze chartervluchten in geregelde vluchten veranderen. Deze maatschappij heeft tevens verzocht de routes naar Orlando en Santo Domingo te vliegen ter vervanging van de LAV-vluchten.

Verdrinking bij Zeewijk

ORANJESTAD — Tegen het middaguur werd gisteren bij Zeewijk ter hoogte van Cura Cabai een lichaam in zee drijvend aangetroffen. Het bleek het stoffelijk overschot te zijn van Carlo Victor Growell (39).

Hij was geheel gekleed en is vermoedelijk niet bij het zwemmen verdronken. Een onderzoek naar de juiste toedracht van het overlijden wordt door de patholoog-anatoom ingesteld. Na de lijkschouwing werd het stoffelijk overschot aan de familie overgedragen.

Lichaam bij schedel gevonden

ORANJESTAD — Bij een zoekactie vond de recherche gistermiddag in de mondi ten noorden van Montaña ter hoogte van Seroe Jantchi de resten van het stoffelijk overschot dat toebehoorde aan de schedel die de dag daarvoor in deze omgeving werd gevonden.

De resten werden voor nader onderzoek in handen van de patholoog-anatoom gesteld. Alles wijst erop dat het stoffelijk overschot de voortvluchtige George August Jeremiah van de Albo-overval betreft.

Naast de grotendeels vergane resten lag een revolver met munitie. Uit onderzoek van de schedel bleek dat het slachtoffer een kogelwond in zijn nek had. Onderzoek zal ook moeten uitwijzen of het hoofd met een machete werd verwijderd, of dat slachtoffer door honden is aangevallen. Voorts of hier sprake is van een zelfmoord of een misdrijf.

Grote visvangst Nautical Club

ORANJESTAD — De eerste dag van het XXX Classic International Fishing Tournament van de Aruba Nautical Club gaf een grote visvangst, waarbij onder meer elf *sailfish* werden binnen gebracht.

Voorts werden gevangen: 13 dorados, één barracuda, drie mulatos en twee bonitos; totaal 357 kilo. Vanmorgen vroeg werd de tweede visdag van dit jubileumtoernooi ingezet en verwacht wordt dat de vangst groter zal zijn dan gisteren.

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
MADIKIKAPEL: zat.: 19.00 uur
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 08.00, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds. G.J. Dekker.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool; 17.30 uur ds. G.J. Dekker.

Een 'toast' op Air Aruba-kantoor



■ *ORANJESTAD — Een toast wordt uitgebracht nadat minister van Vervoer en Communicatie, Glembert Croes, de opening van het Air Aruba-kantoor in Sao Paulo had verricht. Vanaf links minister Croes, Alexander van Schelle, koninkrijksconsul-generaal in Brazilië; Susan St. Martin, manager van Air Aruba in Sao Paulo en Peter Look-Hong, algemeen directeur van Air Aruba.*

MEP in statendebat

Meer informatie persioenverhoging

ORANJESTAD — De openbare Statenvergadering over verhoging van de algemene ouderdomsverzekering (AOV) en de algemene weduwen-en wezenverzekering (AWW) en verlaging van de ouderdomspensioengerechtigde leeftijd van 62 jaar naar 60 jaar, werd gisteren in de eerste ronde al onderbroken door de zoveelste stroomuitval van dit jaar. Het gehele eiland werd door deze stroomuitval getroffen.

De vergadering kenmerkte zich door de kreet van oppositiepartij MEP naar meer documenten over de pensioensverhoging en de leeftijdsverlaging. Gevraagd werd naar documenten van de Raad van Advies, de Sociale Verzekerings Bank en directie Financiën. Namens de regering verklaarden de twee aanwezige ministers, Lili Beke-Martinez en Armand Engelbrecht, dat er geen documenten meer waren dan wat de Statenleden reeds in hun bezit hadden.

De oppositie zei een constructieve bijdrage te willen leveren, maar wel op een verantwoorde wijze. Men wil zekerheid krijgen of het SVB-pensioenfonds voldoende is om continuïteit van de uitbetalingen te garanderen. De MEP-fractie kwam hierna met twee voorstellen: de vergadering schorsen ter verkrijging van documenten en een *hearing* met de werkgeversorganisaties om van hen de garantie te krijgen dat de 3.5 procent premie-verhoging AOV en AWW niet ingecalculeerd wordt in de prijzen voor de consument.

De coalitiepartijen AVP en OLA voelden niets voor een schorsing omdat voor hen de ontvangen informatie ruim voldoende was. De vergadering werd hierna normaal voortgezet maar niet voor lang omdat tegen half één de stroomuitval de vergadering onderbrak.

Goedkeuring van de AOV-verhoging door de Staten houdt in, dat ingaande 1 december aanstaande vrijgezellen hun uitkering verhoogd zien van 610 florin tot 822 florin en echtparen van 861 florin tot 1384 florin.

Landingsbaan onverlicht

ORANJESTAD — Op de luchthaven Reina Beatrix werd gisteren geconstateerd dat de lichten van de landingsbaan niet aan waren. Direct werd alarm geslagen.

Er kon niet worden vastgesteld of de stroomonderbreking hieraan debet was, omdat de andere faciliteiten géén last van stroomonderbreking hadden. Gelukkig kon het probleem snel worden opgelost en een ongewenste situatie kon worden voorkomen.

Een vliegtuig van American Airlines, met voor nog maar tien minuten brandstof aan boord, had namelijk de landing al ingezet.

Minister Robertico Croes presenteert Toerismeplan

ORANJESTAD — Vandaag presenteerde minister Robertico Croes van Economische Zaken en Toerisme het beloofde Toerimeplan. Het *Marketing Plan*, ofwel *Action Plan* voor 1995 werd aan het einde van de ochtend door de bewindsman zelf toegelicht in de Caribbean Room van het Sonesta Hotel. De presentatie en toelichting op het Toerismeplan gebeurde net te laat om daar nog in deze editie van de *Amigoe* verslag van te doen. Maandag zal deze krant daar uitgebreid op terugkomen.

Het integrale Toerismeplan werd door minister Croes al gedurende de Week van het Toerisme aangekondigd. Toen verklaarde hij dat er onder meer aandacht besteed wordt aan het tegenvallende laagseizoen. Met name het laagseizoen van 1995 ziet de minister als een uitdaging. Deskundigen en de bewindsman van Economische Zaken en Toerisme zouden in het plan zowel korte- en lange termijn-oplossingen daarvoor aandragen.

Een andere element dat zeker in het *Action Plan* uitvoerig zal worden beschreven is de wijze waarop de regering haar doelstelling, namelijk om een toerist die na aankomst op de Reina Beatriux-luchthaven binnen dertig minuten in zijn hotel te laten zijn, zal realiseren. Dat betekent onder andere een veel efficiënter en snellere afhandeling door Immigratie- en douane-ambtenaren. Maar ook taxi- en buschauffeurs en medewerkers van de verschillende luchtvaartmaatschappijen zullen daarbij betrokken worden.

AOW verdubbeld

ORANJESTAD — Nadat de statenvergadering 's middags onderbroken werd door stroomuitval, besloten de Staten gisteravond laat unaniem om de door de regering-Eman ingediende Landsverordening tot wijziging van het AOW-pensioen aan te nemen.

Dit weekeinde worden de nodige besluiten gereed gemaakt, zodat per 1 november aanstaande de verhoogde premie ingaat en per 1 december aanstaande de pensioenverdubbeling van kracht wordt.

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 1 november 1994 des morgens om 10:00 uur zal in de "Caribbean Room" van het Sonesta Hotel te Oranjestad, Aruba, ten overstaan van notaris mr F.E.E. Tjon Ajong, of haar plaatsvervanger krachtens artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba in het openbaar en bij opbod worden verkocht:

de hierna gemelde appartementen deeluitmakende van "THE MILL RESORT", te Aruba:

de appartementen, elk omvattende de bevoegdheid tot het uitsluitend gebruik van een appartementseenheid met toebehoren, kadastraal bekend als Land Aruba Tweede Afdeling Sectie C, complex-aanduiding 1546-A, indexnummers 9, 10, 11, 12, 35 en 36, met de tot de betreffende appartementen behorende deelgerechtigdheid in de gemeenschap, plaatselijk bekend als J.E. Irausquin Boulevard nummer 330;
al welke appartementen bestemd zijn voor de exploitatie als luxe-hotel.

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage ten kantore van voormelde notaris vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

mr F.E.E. Tjon Ajong, notaris
Spinozastraat 3, Oranjestad, Aruba
Tel.: 22947/22611/37973 fax.: 21303.

Storing waterpompen oorzaak stroomuitval

ORANJESTAD — Een storing in een aantal pompen die water leveren aan de stoomketels, veroorzaakte gisteren om 12.30 uur de stroomuitval bij WEB Aruba nv. De stroomproduktie en tegelijkertijd de stroomlevering aan Elmar en de bevolking moesten hierdoor onderbroken worden.

Gedurende de werkzaamheden voor de verbinding gasturbine-schakelstation om tot stroomlevering aan Elmar te kunnen overgaan, begon Coastal met de levering van stroom aan WEB Aruba. Om 14.30 uur begon de stroomlevering aan Elmar. Om 18.00 uur was de situatie weer genormaliseerd en kregen de verschillende wijken geleidelijk aan weer stroom van de Elmar.

Air Aruba met eigen kantoor in Sao Paulo

ORANJESTAD — De groeiende betekenis van de Braziliaanse toeristenmarkt voor Aruba werd onlangs benadrukt met de opening van een eigen verkoop- en reserveringskantoor van Air Aruba in Sao Paulo. De opening werd verricht door minister van Vervoer en Communicatie Glembert Croes.

Onder de genodigden bij de opening van het nieuwe kantoor bevonden zich diverse vertegenwoordigers van de Arubaanse regering, luchtvaartmaatschappijen, reisagentschappen en enkele hoogwaardigheidsbekleders.

Minister Croes sprak zijn tevredenheid uit over het initiatief van Air Aruba om een eigen kantoor te openen. De president van Air Aruba, Peter Look-Hong, vertelde de aanwezigen dat Air Aruba haar frequentie tussen Sao Paulo en Aruba zal uitbreiden tot twee vluchten per week, ingaande 7 november aanstaande. Er zijn plannen om deze frequentie later verder uit te breiden tot drie vluchten per week.

Dokter Posner over pijnbestrijding:

"Onderwerp NASKHO-congres moet taboes doorbreken"

ORANJESTAD — Dokter Posner zal slotspreker zijn tijdens het komende congres van de NASKHO (Nederlands Antilliaanse Stichting voor Klinisch Hoger Onderwijs). Het congres van volgende week duurt twee dagen en heeft als onderwerp Invasive procedures in the management of chronic non-malignant pain. **Met andere woorden: kan er operatief worden ingegrepen bij chronische pijn, die niet veroorzaakt wordt door kanker.**

Israël Alex Posner, Ike of Ikey genoemd, wordt verschrikkelijk enthousiast als hij over pijnbestrijding begint. Hij wil echter nog niet kwijt waarover hij gaat praten op de conferentie, die op 3 en 4 november gehouden wordt: "Het wordt een verrassing, maar ik verklap alvast dat het gaat over pijnbestrijding in de toekomst. Een futuristisch kijkje, waarin ik een spannende film laat zien".

Posner heeft een studie van bijna veertien jaar achter de rug: vier jaar in de VS (*bachelor of science* in scheikunde), een vijf jaar medicijnen in Mexico en een specialisatie van ruim vier jaar in Nederland. Hij is nu anesthesioloog, intensivist (*intensive care* arts) en *diplomate* aan de American Academy of Pain Management, wat inhoudt dat hij erkend pijnbestrijder is.

Posner noemt het onderwerp van de NASKHO-conferentie taboe-doorbrekend: "Dat is in de medische wereld net zoiets als wat vroeger een abortus was; daar praat je niet over. Operatief ingrijpen bij chronische pijn wordt pas sinds kort gedaan. Tot nu toe werd alleen bij kanker operatief ingegrepen, maar het blijkt zeer goed mogelijk om dit ook te doen bij bijvoorbeeld zenuwbeknelling of osteoporose (botontkalking)."

De dokter haalt een metalen doosje uit een koffer. Het is iets kleiner dan een calculator, maar wat dikker. In het koffertje zit een lap-top computer. "Dit doosje wordt ingebracht in de buik van de patiënt met pijn. Het is een *pace-maker* of *pulse generator* die door middel van signalen de pijnstimulus blokkeert. Tot nu toe is de inbreng van de eerste *pace-maker* op Aruba, drie maanden geleden bij mevrouw Tromp, een groot succes te noemen.

Catarina Tromp-Tromp, die jarenlang verschrikkelijk veel pijn leed als gevolg van osteoporose, praat graag over dokter Posner: "Ik ben hem zo dankbaar. Voor het eerst sinds vijf jaar heb ik geen pijn meer." Catarina voegt eraan toe dat de inbreng van de *pace-maker* niet zonder complicaties was: "Ik kreeg hoge koorts, maar die verdween gelukkig snel." Omdat diverse rugoperaties haar niet hadden geholpen, besloot Posner in overleg met Catarina tot inbreng van de *pace-maker* om haar van haar constante pijn te verlossen. "De dokter zegt dat ik net als *Bionic Woman* klikkende geluiden maak als hij met de computer mijn *pace-maker* controleert," lacht Catarina Tromp.

Behalve het inbrengen van een *pace-maker*, is het ook is mogelijk om een apparaatje, dat er ongeveer hetzelfde uitziet, in te brengen, dat de toevoer van medicijnen regelt, de *synchromed pump*. Met de computer programmeert Posner dan de hoeveelheid medicijnen die de patiënt moet krijgen. De patiënt kan zelf door middel van een magneetje het apparaat bijstellen en eens in de zestig dagen wordt de container voor de medicijnen met een injectie bijgevuld. Bij drie patiënten op Aruba zijn deze apparaatjes inmiddels succesvol ingebracht en er staan nog drie op de wachtlijst.

Posner haalt een zwart doosje met een rode en een zwarte draad met elektroden aan het eind tevoorschijn: "Voel maar eens aan je tong wat de patiënt voelt als de medicatie in het lichaam komt." De specialist draait wat aan de knoppen, en een snelle trilling is waar te nemen. Wel een beetje eng gevoel, maar iets waar een patiënt snel aan schijnt te wennen.

Posner is erg te spreken over het dr. Horacio Oduber Hospitaal. "Het is zo jammer dat het ziekenhuis een slechte naam heeft. Het is juist een heel goed geoutilleerd ziekenhuis, met prima artsen. Als je tien keer iets goeds doet, en maar één keer een fout maakt, denkt iedereen op Aruba dat je altijd fouten maakt. Het is bekend dat Arubanen nogal snel voor medische behandelingen naar Venezuela gaan, maar het is niet bekend dat voor elke complicatie die bij ons op Aruba in het ziekenhuis optreedt, er twee complicaties zijn van patiënten die uit Venezuela terugkeren."

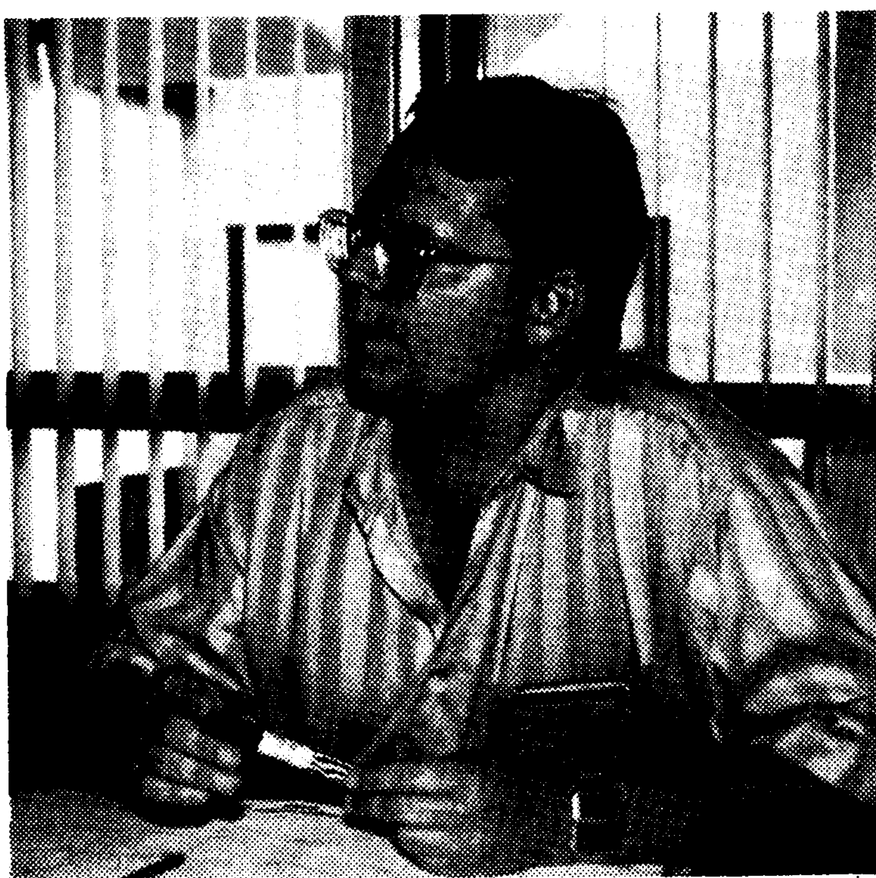
"Ik heb aantrekkelijke aanbiedingen gehad om in het buitenland te werken, bij heel prestigieuze ziekenhuizen, maar ik heb het echt naar mijn zin hier. Ik kan prima *research* doen. Verleden jaar hebben we zelfs baanbrekend onderzoek verricht, waarbij de behandelingsresultaten bij een bepaalde ziekte met 50 procent verbeterden."

Posner wordt zeer gewaardeerd door zijn patiënten: "Hij neemt de tijd voor je en hij belt soms op om te vragen hoe het gaat." Ike heeft echt belangstelling voor de patiënt zelf en niet alleen voor de ziekte. Hij overlegt met zijn patiënten voordat hij nieuwe methoden toepast; hij legt de voor- en nadelen uit van de behandeling, en vaak zal hij er ook op wijzen dat een bepaalde methode van behandeling nieuw en vrij onbeproefd is. Bij terminale kankerpatiënten is meestal alles al geprobeerd, en is Posner's behandeling de enige weg die nog openstaat. "We moeten er naartoe dat chronische pijn tot het verleden gaat behoren", verklaart Posner vol optimisme.

Gevraagd naar zijn mening over de invoering van de Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV) zegt Posner: "Gezondheid is een luxe, geen recht. Ik ben het ermee eens dat niemand dood hoeft te gaan aan een blindedarm-ontsteking of bevalling, maar een harttransplantatie of borstverkleining is echt een luxe-behandeling. Wie gaat met de AZV bepalen of de patiënt een dure of goedkope behandeling zal krijgen? Is er genoeg geld beschikbaar om de beste medische zorg te bieden? Bedenk eens dat één specialist de gezondheidszorg een miljoen florin kost! Het zal zeker nog wel een tijdje duren voordat de AZV ingevoerd zal worden, ook gezien het feit dat er niet veel geld is. Bovendien zijn er nog zoveel vragen omtrent de uitvoering van de AZV. Die vragen zullen eerst beantwoord moeten worden."

De 38-jarige specialist werkt nu alweer zes jaar op Aruba, en geniet nog steeds van zijn werk: "Het is een boeiend beroep waar veel verschillende aspecten aanzitten: cardiologie, chirurgie, scheikunde, noem maar op. Pijnbestrijding is een vak dat volop leeft: er worden steeds nieuwe behandelingsmethoden ontwikkeld, er wordt constant research gedaan." Verpleegkundige Maritza Alberts-Lewis, die Posner assisteert, knikt eenstemmend: "Ik werk nu anderhalf jaar bij Ike en vind het heel interessant."

Tijdens de NASKHO-conferentie volgende week zullen de sprekers diverse facetten van pijnbestrijding belichten in hun voordrachten. Zo spreekt dokter Sluijter uit Nederland over rugpijn en gezichtspijn. De lezing van Ike Posner, die het NASKHO-congres zal afsluiten, is op vrijdag 4 november om 16.15 uur.



ORANJESTAD — Dokter Posner is specialist op het gebied van pijnbestrijding. "Als je zou zien aan welke nieuwe behandelingsmethoden men werkt op het gebied van de pijnbestrijding, zou je je ogen niet kunnen geloven. Dan zou je denken dat je in een film over het jaar 3000 terecht bent gekomen."

Sekteleider vrij

KUALA LUMPUR - De Maleisische autoriteiten hebben vrijdag Ashaari Muhammad, de leider van de verboden islamitische sekte Al Arqam, op vrije voeten gesteld. Muhammad gaf een week geleden in een tv-uitzending zijn dwaling toe.

De sekteleider werd samen met zijn vrouw en vier volgelingen vrijgelaten, aldus het nationale persbureau Bernama. Op 2 september werd hij opgepakt en voor twee maanden in de gevangenis gezet op grond van de veiligheidswet. Twee andere sekteleden zitten nog vast.

Workshop problematiek van hyperactiviteit

ORANJESTAD — Het Tilburgs Ambulatorium Neuropsychologie en Neuropsychological Ambulatory Aruba organiseren samen een workshop met als thema *Attention Deficit Hyperactivity Disorder* (ADHD) bij kinderen en volwassenen. Deze workshop gaat over de problematiek van de hyperactieve mens in zijn kindertijd en volwassenheid. De workshop wordt op Aruba gegeven op 12 en 13 november, en op Curaçao op 19 en 20 november aanstaande.

Wat gebeurt er als deze kinderen de volwassenheid bereiken? Verdwijnen alle problemen? Groeien ze er gewoon overheen? Onderzoek toont aan, dat kinderen met het *hyperactive child syndrom* hun problemen niet verliezen bij het volwassen worden. Veel volwassenen met ADHD worden ook nu nog verkeerd gediagnosticeerd en als gevolg daarvan krijgen ze een verkeerde behandeling.

ADHD is een biologische aandoening met neurologische oorzaken. Erfelijke factoren kunnen tevens een rol spelen. Zwangerschapscomplicaties, vergiftigingen, neurologische ziekten en sociale factoren kunnen de kans vergroten op het krijgen van ADHD. Het is een probleem van gedragsregulatie en kan op verschillende gebieden optreden. Het gaat hier om een defect in de 'uitvoerende functies', het niet of minder kunnen organiseren en reguleren van complex gedrag over lange periodes. Het probleem van iemand met ADHD is niet dat ze niet weten wat ze moeten doen, maar 'het niet doen van wat ze wél weten'.

Volwassenen met ADHD hebben vaak een hele geschiedenis van negatieve school- en opleidingservaringen achter de rug. Door hun aandachtsproblemen, hyperactiviteit en impulsiviteit presteren zij vaak slechter op school dan nodig. Leerproblemen treden vaak op bij lezen, rekenen, spelling en schrijven.

ADHD bij volwassenen wordt ook vaak geassocieerd met andere gedrags- en emotionele problemen. Deze mensen kampen vaak met symptomen van angst, depressie, lage zelfwaardering en lichamelijke klachten zoals hoofdpijn, buikpijn en een vaag gevoel van lichamelijk onwel zijn. Hiernaast worden ook nog eens vijftig procent van de volwassenen met ADHD gediagnosticeerd met *conduct disorder* vanwege afwijkend gedrag (liegen, stelen, veel verkeersovertredingen, ontrouw, fysieke agressie). Veel volwassenen met ADHD zoeken een uitweg in het gebruik van verslavende middelen als alcohol, drugs en tabak. In werksituaties ondervinden mensen met ADHD ook moeilijkheden. Ze veranderen snel van baan, kunnen hun baan niet aan, en worden sneller ontslagen.

Het begrijpen van de onderliggende factoren en een efficiënte aanpak van de ADHD op vroege leeftijd kan veel leed besparen tijdens de volwassenheid. De behandeling van de ADHD bij volwassenen geschiedt min of meer als die bij de kinderen maar dan aangepast aan de volwassen situatie. Tijdens de workshops op zowel Aruba als op Curaçao zal verder op de ADHD worden ingegaan.

Chinese wet moet aantal gehandicapten inperken

PEKING - Het Chinese parlement heeft donderdag een wet aangenomen die 'het aantal geboortes van lichamelijk of geestelijk abnormale kinderen' moet terugbrengen. Dat heeft het officiële persbureau Nieuw China meegedeeld.

De wet moet zwangere vrouwen tot abortus aanmoedigen als de foetus ernstige afwijkingen vertoont.

"De vrouw heeft het laatste woord over een eventuele abortus", zo staat in de wet. China poogt hiermee de vrees voor gedwongen abortussen weg te nemen. Mensen met besmettelijke of geestesziekten kunnen krachtens de nieuwe wet worden gedwongen een gepland huwelijk uit te stellen.

Sinds de indiening van het wetsvoorstel in december 1993 is er een golf van protesten geweest in het buitenland en bij talrijke Chinese artsen die vreesden voor praktijken die zouden lijken op het eugenica-beleid in het nazistische duitsland van Adolf Hitler. Daarbij werden gehandicapten gedood omdat de heersende ideologie hen als 'niet waard om te leven' beschouwde.

Volgens de Chinese regering heeft de maatregel, getiteld 'wet voor de bescherming van de gezondheid van de vrouwen en van de kinderen', tot doel 'gezonde generaties' te baren en 'de kwaliteit van de nieuwe bevolking van het land te verbeteren'. Nieuw China voegt eraan toe: "De statistieken tonen aan dat het land momenteel meer dan tien miljoen gehandicapten telt, hetgeen voorkomen had kunnen worden als de ouders zich aan een dergelijke wet hadden moeten houden."

De wet benadrukt het belang van begeleidend medisch onderzoek tijdens de zwangerschap. "De identificatie van het geslacht van het kind voor de bevalling is om discriminatie te voorkomen verboden, behalve als er dwingende medische redenen zijn."

De meerderheid van de Chinezen op het platteland geeft traditioneel de voorkeur aan een zoon boven een dochter. Veel slecht betaalde landartsen aarzelen niet tegen een kleine vergoeding illegale abortussen uit te voeren.

Het 'betere-geboortenbeleid' wordt op 1 juni 1995 van kracht.



ORANJESTAD — Catarina Tromp-Tromp is de eerste patiënt bij wie Posner de pace-maker inbracht die haar van haar chronische pijn verloste. Posner is tevreden over het resultaat en Catarina nog meer: "Voor het eerst in vijf jaar heb ik geen pijn meer."

Maar Nederlands bedrijfsleven niet blij

Lage dollarkoers gunstig voor Antillen en Aruba

door Victor Hafkamp

AMSTERDAM/WILLEMSTAD — De extreem lage dollarkoers is weer gunstig voor het toerisme naar de Nederlandse Antillen en Aruba, maar het Nederlandse bedrijfsleven is er in het algemeen niet zo blij mee. Dankzij de recordlaagte van de Amerikaanse dollarkoers zijn vakanties op de Antillen en Aruba voor de toerisen uit West-Europa een stuk goedkoper dan enkele maanden geleden toen de dollar nog bijna f.1,90 noteerde. Woensdagochtend was de notering f.1,68.

De opmerkelijk gedaalde dollarkoers zet wel een domper op het recente optimisme in Nederland over het economisch herstel in 1995. Volgens een woordvoerder van het Centraal Planbureau scheelt elke tien cent lagere dollarkoers 0.2 procent economische groei. De lagere dollarkoers heeft ook nadelige effecten voor de Rijksbegroting door een minder hoog inkomen dan verwacht en lagere baten uit de verkoop van aardgas, waarvan de marktprijs in dollars staat genoteerd.

De recente ontwikkelingen rond de dollar hebben weer eens aangetoond hoe onvoorspelbaar het koersverloop van de Amerikaanse munt is. Volgens voorspellingen van de economen zou de Amerikaanse munt in de loop van het jaar ten minste tot 1,90 gulden stijgen en mogelijk zelfs een koers van boven de twee Nederlandse gulden halen. Nu moet het bedrijfsleven volgens een aangepaste prognose rekening houden met een voorlopige lage koers van 1,70 gulden.

"Voor ons is een dalende dollarkoers per saldo nadelig. We hebben meer kosten in dollars dan opbrengsten", zegt een woordvoerder van Philips. In harde cijfers valt het nadeel vooralsnog niet uit te drukken.

Een woordvoerder van de wereldwijd opererende Koninklijke Shellgroep stelt dat het dollar-effect zowel positief als negatief kan zijn. "Upstream bij de exploratie en winning is het effect negatief, omdat de opbrengsten in dollars zijn en de kosten in lokale valuta. Downstream bij de raffinage en verkoop profiteren we juist van de lagere dollarprijs van de olie. Dat laatste geldt per saldo ook voor de chemie", zegt hij in *NRC-Handelsblad*.

Bedrijven als Fokker, waarvan de prijs van de produkten in dollars is, ondervinden per definitie hinder van een lagere dollarkoers. Naast lagere inkomsten in dollars profiteert het bedrijfsleven van lagere inkoopkosten als de prijs van grondstoffen in dollars is. Een ander Nederlands reuzebedrijf, Hoogovens, ziet op korte termijn geen probleem door de lagere dollarkoers. Het staalbedrijf verkoopt weliswaar een deel van zijn produkten in dollars — vooral in de Verenigde Staten zelf — maar ook de grondstoffen voor staal en aluminium worden in dollars betaald.

Nieuwe Europese Commissie bijeen

LUXEMBURG/BRUSSEL - De kandidaten voor de nieuwe Europese Commissie zijn zaterdag om 10.00 uur in het Luxemburgse kasteeltje Senningen bijeengekomen voor de verdeling van de portefeuilles. Op het nippertje droeg de Italiaanse regering vrijdag Emma Bonino van de Radicale Partij voor waarmee de 21-koppige ploeg van de Luxemburger Jacques Santer rond was.

Smokkelaars veroordeeld

MANCHESTER - Twee Nederlanders van 30 en 49 jaar zijn vrijdag in Manchester veroordeeld tot zeven en twaalf jaar gevangenisstraf wegens drugssmokkel. Ze waren betrokken bij een transport van 17,5 ton cannabis met een waarde van ruim 160 miljoen gulden. Het was de grootste drugsvangst in de Britse geschiedenis.

De Nederlanders waren met een Brits schip in november 1992 vertrokken uit de haven van Lowestoft. Op de Atlantische Oceaan namen ze de cannabis over van een Spaanse trawler.

ORANJESTAD — Vierdejaars-studenten van het Instituto Pedagogico Arubano (IPA) brachten gisteren een bezoek aan het Nationaal Historisch Archief. Aan de chef van de afdeling Oral History, Lucia Kelly, overhandigden de studenten de geluidsbanden met vraaggesprekken over de eerste twintig jaren van San Nicolas (1929-1949). De vraaggesprekken

IPA-studenten bezoeken Archief



Amerikaan in aktie voor Duitse club



■ *BOCHUM - De Amerikaan Eric Wynalda (links op de foto), die opviel met zijn snelle akties tijdens de wk in de Verenigde Staten, speelt dit seizoen voor het voetbalelftal van Bochum in de Duitse Bundesliga. Hij passeert hier de Italiaan Ciriaco Sforza (rechts) van FC Kaiserslautern in de competitiewedstrijd die donderdagavond werd gespeeld.*

Vanderlijde geridderd bij zijn afscheid

SITTARD — Arnold Vanderlijde is bij zijn officiële afscheid als bokser benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Staatssecretaris Erica Terpstra van Sport reikte de 31-jarige Limburger de versierselen vrijdagavond uit tijdens een afscheidsfeest in de Sittardse stadsschouwburg.

Vanderlijde startte zijn bokscarrière in 1978. Als amateur bokste hij 254 partijen. Hij won 233 keer, verloor twintig partijen en bokste eenmaal onbeslist.

De Limburger kwam bij de Olympische Spelen van Barcelona voor de laatste maal in de ring. Hij veroverde in de Catalaanse hoofdstad voor de derde keer Olympisch brons. Hij had dat eerder gedaan in Los Angeles (1984) en Seoul (1988). Vanderlijde werd driemaal Europees kampioen in het zwaargewicht in 1987 (Turijn), 1989 (Athene) en 1991 (Göteborg). In 1985 veroverde hij bij het EK in Boedapest brons.

Ontslag komt als een bevrijding

PSV bespaart trainer De Mos veel ellende in eredivisie

EINDHOVEN — Trainer Aad de Mos zou eigenlijk het bestuur van PSV zeer dankbaar moeten zijn. Het even pijnlijke als onvermijdelijke ontslag bespaart hem namelijk veel nieuwe ellende. Goed beschouwd, zou het ontslag op staande voet zelfs als een bevrijding voor de 47-jarige Hagenaar kunnen worden genoemd. Wie De Mos de laatste weken van dichtbij meemaakte en observeerde, zag hem namelijk hopeloos worstelen met zichzelf en zijn omgeving.

De topcoach die hij zo graag wilde zijn en die hij met zoveel 'talent' speelde, had afgedaan. Hij was een karikatuur van zichzelf. Na de breuk met PSV kan de tobbende trainer eindelijk weer op zoek naar zijn eigen ik. Op kosten van de Philipsclub, die vanwege een clausule verplicht is het aflopende contract tot medio 1996 door te betalen.

Hoe slecht het met Aad de Mos was gesteld, bleek donderdagavond in het RTL-sportprogramma Barend & Van Dorp. De PSV-coach, hartelijk bedankt voor zijn moedige komst naar de studio door de twee presentatoren, maakte een verwarde indruk. Hij sprak zichzelf tegen, kwam slecht uit zijn woorden en was voortdurend de draad van zijn verhaal kwijt. Hij deed geen enkele poging tot bluf of humor. Het was duidelijk, daar zat een gekwelde en gekwetste voetbaltrainer bij wie de geestelijke veerkracht bijna volledig was verdwenen.

Het persoonlijke drama van De Mos heeft ongetwijfeld een rol gespeeld in de bestuurlijke besluitvorming. PSV-voorzitter Maeyer wilde na de midweekse nederlaag bij Willem II (1-2) eigenlijk geen commentaar geven, maar wat hij toch zei was dubbel interessant: "De Mos staat onder onmenselijke druk. Daaronder wil ik hem niet laten bezwijken."

De voetbalwereld legde die zin van de PSV-voorman uit als een steunbetuiging aan de veelgeplaagde coach. Pas vrijdag, na het bericht over de scheiding, drong de diepere betekenis door. Het bestuur heeft De Mos tegen de boze buitenwereld in bescherming genomen en in feite uit zijn lijden verlost. De voormalige Haagse volksjongen kon bij spelers, bestuursleden en publiek geen goed meer doen.

Zelfs zijn relatie met de pers, die hij tijdens zijn roerige loopbaan altijd op maat bediende, was in het slop geraakt. 'Aadje' was de afgelopen dagen eenzaam en alleen in Eindhoven, de goedbedoelde woorden van manager Arnesen en hulptrainer Van der Kuylen ten spijt. Het bestuur, en met name penningmeester Van Raaij, was deels verantwoordelijk voor de vogelvrije positie van De Mos. Anderhalve week geleden zette de schatbewaarder van PSV in een openhartig interview zijn trainer onder hoogspanning.

In het nieuwe nationale gezelschapsspel blonk het Eindhovense bestuur allerminst uit in durf en slagvaardigheid. In plaats van het heikele onderwerp over de positie van de PSV-trainer dood te zwijgen of de kritische buitenwacht stevig van repliek te dienen, mocht iedereen zijn zegje doen over De Mos. Vooral manager Arnesen, eigenlijk veel te aardig voor een topfunctie in de jungle die betaald voetbal heet, maakte zich schuldig aan gebabbel.

De Deen bestond het zelfs om na de wedstrijd tegen Willem II rond middernacht een RTL-ploeg in de deuropening van zijn huis ginnegappend te woord te staan. "Of Aad weg moet? Nee hoor", klonk het voor de zoveelste keer weinig overtuigend.

Toch heeft de oud-trainer van Ajax, KV Mechelen en Anderlecht zijn derde ontslag voornamelijk aan zichzelf te wijten. De Mos heeft in zijn anderhalf jaar bij PSV een merkwaardig zigzagbeleid gevoerd. Al in zijn eerste seizoen, beëindigd met de derde plaats, leek het eerste elftal op een duiventil. Zo was je de nieuwe leider, en zo was je reserve. Vrijwel niemand kreeg hoogte van De Mos' taktische plannen.

Bij de enorme sanering van de A-selectie ging De Mos afgelopen zomer zeer onzorgvuldig te werk. Hij ruimde op, zonder aanzien des persoons. Ook bij de (peperdure) inkoop ging hij lukraak te werk. Daardoor zit PSV nu met een uiterst onevenwichtige selectie. Te veel rasechte aanvallers, te weinig rasecte verdedigers. De onbezonnen speelwijze mislukte falikant, zoals ook zijn kinderachtige wisseltruc in de opstelling voor het duel met Ajax flopte.

De Mos behoort niet langer tot het selecte gezelschap van internationale topcoaches. Toch zal hij, met de hulp van zijn zaakwaarnemer Ger Lagendijk, wel weer bij een leuke club aan de slag komen. "Ik heb een garantie voor succes", zei De Mos nog bij zijn entree bij PSV. Die uitspraak kan hij uit zijn clichéboek schrappen.

Rijvers belooft nu al PSV uit hoogste nood te zullen helpen

EINDHOVEN — PSV's elftal van de toekomst wordt vanaf vandaag begeleid door een held uit het verleden: Kees Rijvers. Deze beloofde vrijdag de Eindhovense club uit de hoogste nood te helpen. Hij stapte in de omgeving van Bordeaux in zijn auto en toog naar Brabant. Rijvers hoopt nog voor de wedstrijd tegen FC Groningen in Eindhoven te arriveren. Vooralsnog is onduidelijk hoe Rijvers, scout van PSV in het buitenland, zich met de discussie over de opstelling gaat bemoeien.

Wanneer de 67-jarige oud-bondscoach PSV voor het laatst *live* zag, wist niemand precies. Cynici in de omgeving van de Herdgang wilden de oefenmeester ad interim waarschuwen. Willy van der Kuylen is tegenwoordig geen speler meer, maar assistent-trainer.

Voorzitter Maeyer, die sinds zijn komst vorig seizoen een manager, een trainer en driekwart van de selectie aan de kant heeft gezet, was verheugd met de medewerking van Rijvers: "Hij werkt nog bij de vereniging. We willen in alle rust gaan zoeken naar een geschikte kandidaat om De Mos op te volgen. Door de komst van Rijvers krijgen we even de tijd ons te bezinnen. Er is nog geen procedure in werking gesteld. Het thema is bij ons nog niet aan te orde geweest."

Rijvers bezit een grote naam, is een groot trainer. Hij werkte tussen 1972 en 1980 bij PSV, won drie titels, twee bekers en een UEFA Cup. Tot twee keer toe maakte hij van FC Twente een subtopper, als bondscoach stond hij aan de voet van de doorbraak van de "grote lichting", Ruud Gullit, Jan Wouters, Marco van Basten, Ronald Koeman en Frank Rijkaard.

Hij is de 'vaderfiguur' van veel bekende spelers. Ooit haalde hij Johan Neeskens enige dagen letterlijk in huis, om hem in alle rust voor te bereiden op een interland tegen België. Hij is de ontdekker van de legendarische broertjes Van de Kerkhof. In het verleden van PSV was slechts een coach succesvoller dan Rijvers. Precies: Guus Hiddink.

Hiddink won met PSV drie titels, drie bekers en -als absoluut hoogtepunt- de Europese beker voor landskampioenen. En Hiddink, momenteel op stage in Japan, is 'vrij'. Maeyer zei dat PSV zich bij de komende beslissing niet te veel moet laten leiden door lessen uit het verleden. "We moeten creatief zijn, ondernemerslef tonen." Op de vraag of Hiddink kandidaat was zei hij onmiddellijk: "Ja".



● Kees Rijvers

De Nederlandse trainer Hiddink of Morten Olsen, nu nog actief bij FC Köln, het lijkt de voornaamste vraag. De laatste is goede bekende en landgenoot van PSV's manager Frank Arnesen, die een belangrijke stem in het kapittel heeft. "Of het bestuur van dit soort zaken voldoende verstand heeft", vroeg Maeyer zich af. "Om eerlijk te zijn: Ik in elk geval niet. Iemand met een Brabantse inslag? Hoeft niet per se. Het mag ook een Tukker zijn. Als hij maar goed is."

Dat De Mos met een aardige afkoopsom vertrok was, na de afstraffing tegen het Ajax van Louis van Gaal geen verrassing meer. Alleen het tijdstip moest nog even worden vastgesteld. Spelersgroep, publiek, het vertrouwen in de bluffer uit Den Haag leek tot een minimum beperkt.

Arnesen, de manager die met De Mos het 'nieuwe' PSV diende op te bouwen, vond dat ook hij een nederlaag had geleden. "We hebben iedere dag gepraat over de taktiek, het concept, de spelers. Ik heb nooit bepaald hoe er gespeeld werd, ben nooit op de stoel van de trainer gaan zitten. Ik vind ook niet dat ik nu eveneens wegmoet. Ik ben aangesteld voor de langere termijn, niet voor de dagelijkse resultaten. Ik ben solidair geweest met De Mos, maar dan niet in de zin van samen uit samen thuis. Dat lijkt me niet nodig."

STUTTGART — De renstal McLaren heeft vrijdag een vijfjarig contract afgesloten met Mercedes.

De autofabrikant zal komend seizoen motoren aan het Britse Formule I-team leveren. Na een technisch opbouwjaar hoopt McLaren in 1996 de wereldtitel te veroveren. Zowel de directeur van Mercedes, Helmut Werner als teamchef Ron Dennis wilde niet bekendmaken wie deel gaan uitmaken van het nieuwe Formule I-team.

Ron Dennis: "Mika Hakkinen heeft een contract met McLaren. Hij zal in ieder geval in een van de auto's gaan rijden. Maar de andere plaats is nog open en die zal niet voor eind november worden opgevuld."

Dennis vertelde dat hij het liefst de Duitser Michael Schumacher aan zijn team wil toevoegen als het mogelijk is zijn contract met Benetton af te kopen. Maar de leider in de stand om de wereldtitelstrijd liet in een verklaring nogmaals weten dat hij ook volgend seizoen bij Benetton zal rijden.

Andere kandidaten voor de plaats naast Hakkinen zijn de Duitser Heinz-Harald Frentzen, de Brit David Coulthard en zijn landgenoot Martin Brundle. Dennis noemde niet het Braziliaanse talent Rubens Barrichello. Hij rijdt ook volgend seizoen zo goed als zeker voor Jordan.

Cruijff wil zelfs Romario ruilen

Bayern en Barcelona nog achter Bergkamp

MILAAN — Bayern München en FC Barcelona blijven hopen op de komst van de Nederlandse international Dennis Bergkamp. De Duitse kampioen wil binnenkort opnieuw met Internazionale de Milan om de tafel gaan zitten, terwijl de Spaanse ploeg van Johan Cruijff eventueel bereid zou zijn Romario in de onderhandelingen te betrekken. Voorzitter Pellegrini van Inter heeft de contacten met beide clubs bevestigd.

Bayern München, dat afgelopen week met een zware delegatie de Lombardijnse hoofdstad aandeed, kreeg maandag van vice-voorzitter Tavecchio te horen dat Dennis Bergkamp de club niet mag verlaten voor twaalf miljoen marken. Toekomstig voorzitter Franz Beckenbauer liet weten dat Bayern geen enkele haast heeft met het aantrekken van een spits.

De Duitse club scoort nogal moeilijk, zegt bestuurslid Karl-heinz Rummenigge: "Vooral door het feit dat we wel degelijk hebben onderhandeld en door de opmerking dat twaalf miljoen te laag is heeft ons ervan overtuigd dat er mogelijkheden zijn Bergkamp op korte termijn over te nemen."

Barcelona kan niet meegaan in de financiële strijd, maar biedt Romario aan. Volgens trainer Johan Cruijff vormt Bergkamp, die onder hem bij Ajax debuteerde in 1986, de oplossing voor de problemen van Barcelona. De landskampioen van Spanje komt slechts moeizaam tot winst.

Pellegrini is wel bereid tot handelen. Niet alleen omdat Bergkamp en Wim Jonk niet brengen wat de veeleisende Italianen hadden verwacht. De president verkeert tevens in financiële nood en dient voor de rechter te verschijnen. Hij wordt verdacht van het betalen van smeergeld.

Als derde geïnteresseerde club in de diensten van de Nederlandse international blijft de naam van Manchester United circuleren. De verwachting is dat Inter Bergkamp zal laten gaan voor een bedrag tussen achttien en twintig miljoen gulden.

Bergkamp en Jonk beleven moeilijke tijden in Milaan, onder meer door blessures aan lies en rug. Nadat de ploeg voor de beker tot twee keer toe won van rivaal AC Milan, zonder het Nederlandse duo wel te verstaan, zijn de voormalige Ajacieden niet meer zeker van een basisplaats. Jonk zit zondag tegen Reggiana vrijwel zeker op de tribune. Voor de positie als tweede spits schijnt trainer Bianchi te twijfelen tussen Bergkamp en Delvechhio. De laatste, jeugdspeler, viel woensdag positief op.

Sinds de Italiaanse kranten afgelopen week de salarissen van het duo publiceerden, heeft ook de publieke opinie zich tegen de Nederlanders gekeerd. Met de pers was dat al het geval. Bergkamp ontvangt volgens de media dertien miljoen gulden in drie jaar. Jonk moet het doen met zeven miljoen. De kranten hebben ook nog eens de transfersommen afgedrukt. Ajax zou ruim een jaar geleden 21,8 miljoen hebben ontvangen voor Bergkamp en 13,7 miljoen voor zijn aangever.

IAAF schorst kogelstoter voor vier jaar

MONTE CARLO — De Internationale Amateur Atletiek Federatie (IAAF) heeft de Britse kogelstoter Paul Edwards voor vier jaar geschorst. Edwards werd in augustus betrapt op het gebruik van spierversterkende middelen. Bij twee dopingcontroles werden sporen van anabole steroïden in de urine van de atleet aangetroffen.

Op ten minste twee overtredingen van de IAAF-wetten staat een schorsing voor het leven. "Maar het resultaat van de eerste controle is niet aan Edwards bekendgemaakt. Daarom worden de eerste controles als een beschouwd. Daarop staat vier jaar schorsing", aldus woordvoerder Christopher Winner van de IAAF.

De eerste plas diende Paul Edwards bij de wereldkampioenschappen atletiek te Helsinki in. Twee dagen vóór zijn vertrek naar de Gemenebestspelen in Canada werd Edwards opnieuw positief bevonden, hij besloot zich ziek te melden en thuis te blijven.

In het verbouwde Benny Leito zwembad:

Special Olympic Curaçao houdt grote regionale zwemcompetitie

WILLEMSTAD — Special Olympic Curaçao (SOC) organiseert van woensdag 2 tot en met zondag 6 november de eerste editie van het Caribbean Regional Swim Meet. Verstandelijk gehandicapten uit achttien landen en eilanden uit de regio nemen deel aan het regionale zwemtoernooi. De wedstrijden worden in het Benny Leito zwembad op het Rif te Otrobanda verzwommen. De minister-president van de Nederlandse Antillen, Miguel Pourier, zal de officiële opening van het evenement verrichten.

De voorbereidingen voor het Caribbean Regional Swim Meet verlopen zeer voorspoedig. Deze regionale wedstrijden voor verstandelijk gehandicapten dienen om de Curaçaose zwemdelegatie klaar te stomen voor deelname aan de grotere Special Olympics World Summer Games. Die wereldspelen worden volgend jaar in New Haven, Connecticut gehouden.

Het SOC-bestuur wordt geleid door Lynda Chumaceiro. Ze werkt dag en nacht samen met sportcommissaris Juni Harms, penningmeester Nico Blok, secretaris Jane Gomes Casseres, bestuurlid Julius der Meer en adviseuze Amintha Sprockel en andere SOC-vrijwilligers. SOC is actief in sportbegeleiding van verstandelijk gehandicapten. Via een speciaal programma worden ruim 150 verstandelijk gehandicapten begeleid bij het beoefenen van tennis, atletiek, bowlen, zwemmen, gewichtheffen en paardrijden.

Achttien landen en eilanden uit de regio hebben deelnemers ingeschreven voor deelname aan het eerste hoofdstuk van de zwemwedstrijden voor verstandelijk gehandicapten. In het verbouwde Benny Leito zwembad te Rif ontvangt SOC zwemmers uit de volgende landen en eilanden: Aruba, Bahamas, Bermuda, Barbados, Bonaire, Cayman Islands, Dominica, Guadeloupe, Jamaica, Martinique, Nevis, St. Kitts, St. Lucia, St. Vincent & the Grenadines, Suriname, Trinidad & Tobago en Venezuela.

Het bedrijfsleven en de overheid hebben waardevolle gegeven verstrekt aan het SOC-bestuur. Een groot aantal bedrijven hebben in een vroeg stadium en financiële bijdrage toegezegd aan de Curaçaose organisator van het regionale zwemevenement. De buitenlandse zwemmers zullen in Trupial Inn te Groot Davelaar logeren.

De eerste editie van het Caribbean Regional Swim Meet kent een Olympische opening. Curaçaose lopers zullen namelijk per beurt, op de openingsdag op 2 november, een fakkel van luchthaven Hato naar het zwembad van Benny Leito in Otrobanda brengen. Bij Hato start een groep van vijf SOC-atleten met de fakkel en bij het Hotel Holland neemt de ervaren atleet Petronia de fakkel over.

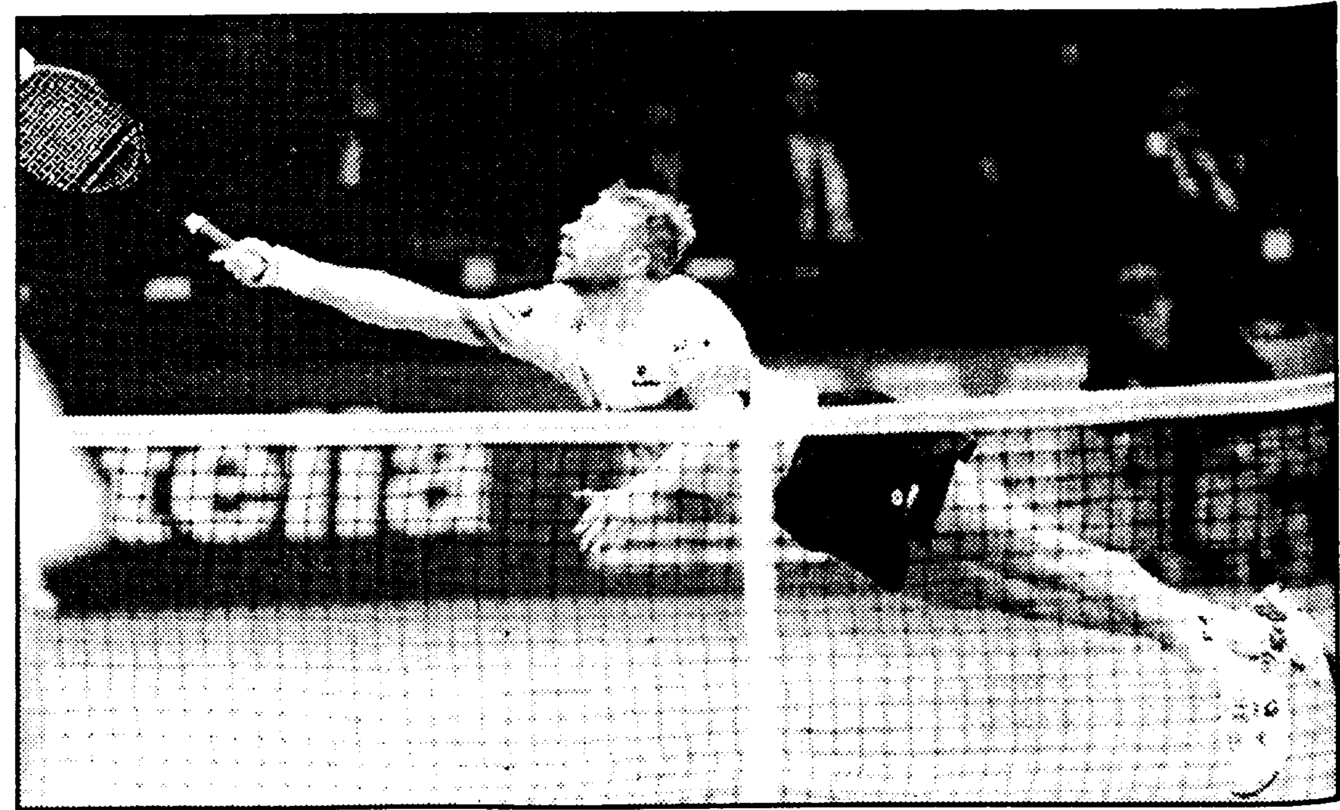
Petronia zal dan in rap tempo het afstand moeten afleggen tussen Hotel Holland en het Brionplein. Op dat plein in het historierijke Otrobanda neemt wederom een groep van vijf SOC-atleten de fakkel over en lopen ermee naar het Bennie Leito Zwembad. Op dat eindpunt zal premier Miguel Pourier, na de binnenkomst van de fakkel, de officiële opening om 20.00 uur verrichten van de regionale zwemwedstrijden.

De bezoekers krijgen op donderdag 3 november een rondrit over het eiland. Op diezelfde dag geeft de Amerikaanse bestuurder van Special Olympic International, Rick Klatt (gratis) gerichte cursussen voor coaches en officials. Klatt staat aan het hoofd van het programma voor watersporten van Special Olympic International. Het SOC-bestuur heeft dan ook alle aangesloten leden van de Curaçaose Zwembond (CZB) voor die cursussen uitgenodigd en hoopt dat die ook aanwezig zullen zijn.

De competities van het Caribbean Regional Swim Meet vinden plaats op vrijdag, zaterdag en zondag vanaf 09.00 tot en met 13.00 uur. De wedstrijden behelzen ondermeer 25 meter zwemmen en 15 meter lopen, al dan niet met assistentie, voor de minder geoefende zwemmers. De meer geoefende zwemmers leggen afstanden van 50 en 100 meter af. De SOC past tijdens de wedstrijden de internationale regels van de wereldzwembond FINA toe. De feestelijke sluiting van de regionale zwemontmoeting staat voor zondagavond gepland bij het CSC-complex te Damacor.

SOC tekende eerder deze maand al voor diverse sportwedstrijden voor de verstandelijk gehandicapten op Curaçao. Op het programma stond toen bowl-wedstrijden, atletiek en zwemmen. Maar liefst 135 sporters namen deel aan die activiteiten. Het werd dan ook een daverend succes waar de bowling-uitslagen vooruit zijn gegaan en voor het eerste een hard loopwedstrijd over 400 meter werd gehouden. Veel van de verstandelijk gehandicapten zwommen ook nieuwe persoonlijke records.

Boris Becker verslaat landgenoot



■ *STOCKHOLM - De Duitse tennisster Boris Becker heeft zich donderdag geplaatst voor de halve finales van het Open tennistoernooi van Stockholm. Becker versloeg zijn landgenoot Michael Stich met 7-6 en 6-3. Op de foto: Boris Becker weet met een acrobatische sprong nog net een moeilijke bal te halen.*

PSV-aanvoerder Jan Wouters:

'We moeten ons richten op duel met Groningen'

EINDHOVEN — De spelers van PSV hebben vrijdagochtend besloten niet te lang stil te staan bij het vertrek van trainer Aad de Mos. "Zaterdag spelen we tegen FC Groningen. Daar moeten we ons op richten", zei Jan Wouters. De aanvoerder en woordvoerder verklaarde verder: "De jongens hebben zakelijk gereageerd op de mededeling. Voor ons is het nu over en uit. Het is belangrijk dat we ons concentreren op de volgende wedstrijd."

Jan Wouters wilde geen standpunt innemen over het vertrek van Aad de Mos: "Ik heb geen zin om uit te gaan leggen of we het de laatste weken wel of niet eens waren met zijn taktische plannen. Wat geweest is, is geweest. Met Kees Rijvers krijgen we nu een man die veel ervaring heeft. We gaan zaterdag voor honderd procent aan de bak, zonder achteruit te kijken."

Willy van der Kuylen, de door trainer De Mos binnengehaalde assisten-trainer, had 'meer te doen' met de ontslagen trainer. "Voor mij komt dit volslagen onverwachts. Of ik me solidair opstel? Ik wil eerst met Aad praten voor ik een beslissing neem. Ik wil precies weten wat de directe aanleiding voor zijn vertrek is geweest."

De oud-voetballer wil de schuld van de problemen bij PSV niet bij De Mos leggen.

Oranje bereikt finales tafeltennis Super Liga

VELDHOVEN — De Nederlandse tafeltennissers hebben zich vrijdag geplaatst voor de playoffs. Daarin is promotie naar de Super Liga te verdienen. De ploeg van bondscoach Engel won in Veldhoven met 4-2 van Griekenland. Met twee overwiningen, eerder won Nederland met 4-2 in Kroatië, is de plaats in de finales zeker. Het laatste groepsduel tegen de eveneens ongeslagen Hongaren is niet meer van belang. De plaats in de Super Liga met Europa's beste ploegen, werd vorig seizoen ingeleverd.

In de schaduw van de lichtstad stond vrijdagavond Ronald Vijverberg in de schijnwerpers. De speler van eredivisionist Veldhoven liep in zijn debuut voor het Nederlandse team echter lelijk tegen lamp.

De 18-jarige Vijverberg kwam in beeld voor het keurkorps van bondscoach Engel omdat Paul Haldan en Henk van Spanje wegens drukke werkzaamheden moesten afhaken. In het eerste duel in de Europese eerste divisie was Gerard Bakker Nederlands derde man. De Leidenaar moest vrijdag toekijken. Een lange zit werd het niet. Vooral niet tijdens de partij van zijn vervanger. Vijverberg werd voor eigen publiek vernederd.

Engel selecteert zijn ploeg uit de spelers die woensdag en donderdag in Utrecht komen trainen. Echt groot is de keuze niet. Vijverberg verschijnt er trouw sinds een regeling met zijn school werd getroffen. En trouw trainen slaat momenteel blijkbaar beter aan dan goed spelen. Want Vijverberg toont in de competitie al een paar weken aan van slag te zijn.

Er was gevraagd naar zijn lastigste tegenstander. "Die heb ik niet meer", dacht Vijverberg. Sinds vrijdagavond weet hij er echter wel weer één. De MBO-student verloor met 21-11 en 21-7 van Creanga. In de openingspartij had Keen nog eenvoudige gewonnen van de derde Griek Kordoutis.

Ooit verloor Oranje-debutant Rijsdorp zijn eerste game op het internationale podium met 21-1. "Ik leer het nooit", stamelde hij toen hij naar de kant liep. Anderhalf jaar later had Rijsdorp al z'n tafeltennisspullen verkocht. Bij zijn kennismakingsgesprekken is het verhaal de onlangs aangetreden Engel waarschijnlijk nooit verteld.

De wijze van selecteren oogt momenteel weinig professioneel bij de bond, maar verder hebben de tafeltennissers weinig reden tot klagen. In de voorbereiding op het duel tegen de Grieken was de Rus Tjetinine voor twee weken ingehuurd. Tegen de verdediger kon de Nederlandse ploeg wennen aan de defensieve speelstijl die ook Creanga en Cioca hanteren. Heister en Keen wonnen in het verleden nog nooit van de voormalige Roemenen die in Griekenland, omgerekend naar Nederlandse maatstaven, zo'n twaalfduizend gulden per maand verdienen.

De komst van de blokker uit het voormalige Oostblok had geholpen. Heister redde het echter toch net niet tegen Cioca die met zijn 63ste plaats op de wereldranglijst twee plaatsen hoger staat dan de Amsterdammer. In het dubbel werd dat verlies goedgemaakt. Keen tilde Oranje in een prachtige partij daarop naar een 3-2 voorsprong, waarna Heister het afmaakte en Vijverberg niet voor de tweede maal achter de tafel hoefde te verschijnen.

Cuba bereikt halve finales WK-Volleybal

SAO PAULO — Olympisch volleybalkampioen Cuba en gastland Brazilië hebben zich eenvoudig geplaatst voor de halve eindstrijd van het WK-Volleybal voor vrouwen. Cuba won in Sao Paulo met 3-0 van Duitsland, Brazilië versloeg Japan met dezelfde cijfers. Cuba heeft in vijf wedstrijden nog geen enkele set laten liggen.

Duitsland, voor het eerst met een verenigde ploeg van Oost en West aanwezig op een WK, was als verwacht volstrekt kansloos. De Braziliaanse vrouwen, die in navolging van de voetballers met de handen in elkaar de arena betreden, werden als het ware naar de zege gedragen door het uitzinnige thuispubliek. Alleen in de tweede set hadden ze moeite met de Aziatische volleybalsters: 17-15.

Bond draait schorsing van speler terug

RIO DE JANEIRO — De Braziliaanse voetbalbond heeft de schorsing van een speler van Vasco da Gama ongedaan gemaakt. Middenvelder William moest dertig dagen vanaf de tribune toekijken omdat hij geen dopingtest kon afleggen. De voetballer moest een plasje inleveren na het competitieduel tegen Guarani. Na een uur en 45 minuten was dat nog niet gelukt.

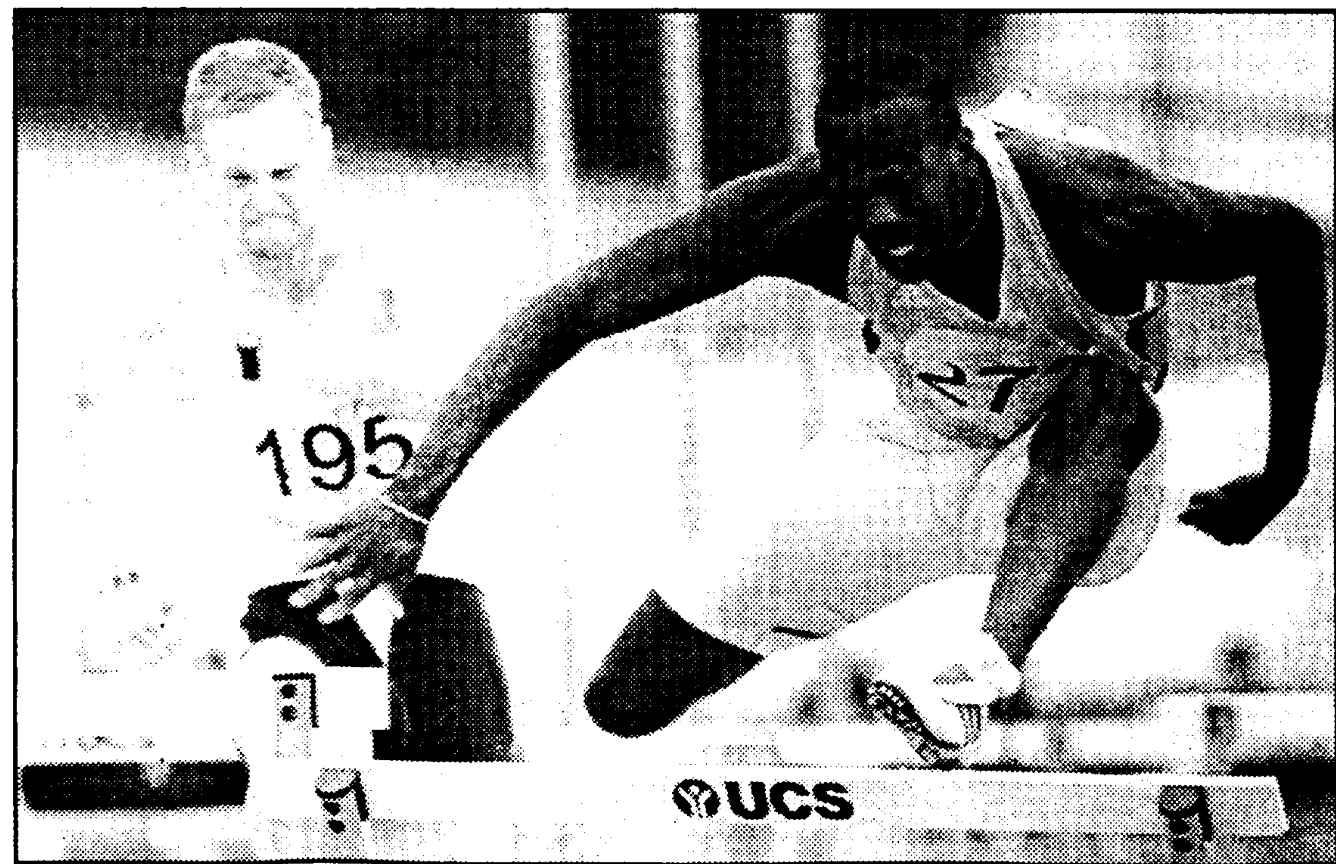
Bestuurslid Eurico Miranda sommeerde de middenvelder zijn pogingen te staken en het stadion samen met zijn ploeggenoten te verlaten. Dat omdat hij anders het laatste vliegtuig naar Rio zou missen.

Bond ontbindt voetbalelftal

ADDIS ABEBA — Het nationale elftal van Ethiopië is ontbonden. De voetbalbond besloot tot deze krasse maatregel door de slechte resultaten van de afgelopen jaren. De voetbalbond zoekt nieuwe, gemotiveerde internationals.

Een technisch comité leidt de speurtocht. Voor de eerstvolgende kwalificatiewedstrijd in de strijd om het Afrikaans kampioenschap moet de renovatie zijn voltooid. Op 11 november is Egypte, in Caïro, de tegenstander.

Ethiopië verloor vorige week de uitwedstrijd tegen Uganda met 1-4. "De houding van de spelers en hun onsportiviteit was een schande voor ons trotse land", aldus een woordvoerder van de voetbalbond in Addis Abeba.



■ *MAR DEL PLATA - De Cubaan Eric Battle Herrero (rechts) heeft donderdag de 110 meter horden gewonnen tijdens de Iberisch-amerikaanse spelen die in het Argentijnse Mar del Plata worden gehouden. Links met nummer 195 de Chileen Arturo Rodriguez die tweede werd.*

In kwartfinales van Stockholm

Boris Becker wijst Michael Stich terug

STOCKHOLM — Met een zege op aartsrivaal en landgenoot Michael Stich heeft Boris Becker zich vrijdag geplaatst voor de halve finales van het tennistoernooi in Stockholm. Hij zorgde tevens voor ongewisheid bij Stich, die door de nederlaag nog lang niet zeker is van deelname aan de lucratieve ATP-finale in Frankfurt. Becker had behoorlijk veel plezier na de 7-6 en 6-3 zege op zijn landgenoot.

De beste tennissers van Duitsland ruziën de laatste jaren herhaaldelijk met elkaar. De onderlinge stand tussen Boris Becker en Michael Stich na tien partijen is 7-3 in het voordeel van eerstgenoemde.

Stich was vorig jaar winnaar in Stockholm. Door zijn uitschakeling in de kwartfinales verliest hij 300 punten op de computerlijst. Stich had weinig vreugde beleefd tegen Becker: "Een wedstrijd tegen Boris is altijd een soort psychologische oorlog. Dat is niet bepaald mijn wereld. Ook het spel tegen hem bevredigt me nauwelijks en levert weinig plezier op." Becker: "Ik denk dat Michael een beetje overgevoelig reageert."

Een andere vedette, de Amerikaan Andre Agassi, beklaagde zich in de Zweedse hoofdstad juist over het gebrek aan rivaliteit tussen tennissers. De 24-jarige Amerikaan herinnerde zich de grote toeschouwers uit zijn jeugd. Duels tussen McEnroe en Borg, Borg en Connors of Connors en McEnroe. "Die wedstrijden fascineerden de toeschouwers. Daar zat alles in, soms zelfs haat."

Tegenwoordig zijn er volgens Agassi te veel toernooien, sommige toppers komen elkaar vrijwel nooit meer tegen. Agassi zei dat hijzelf in maart voor het laatst tegen de nummer 1 van de wereld speelde. Dat is Sampras. "En wanneer ik voor het laatst tegen Jim Courier tenniste, kan ik me niet eens meer herinneren.

Nieuwe coureur voor Benetton-team

Herbert in plaats van Nederlander Verstappen

DEN HAAG — Jos Verstappen start de komende weken niet in de Grote Prijzen van Japan en Australië. De Limburgse Formule 1-coureur werd niet door het Benetton-team geselecteerd voor de twee laatste wedstrijden van het wereldkampioenschap in 1994. Michael Schumacher was zeker van zijn plaats, de Brit Johnny Herbert bestuurt de tweede auto.

Volgens een mededeling van het Benetton-team is de Nederlander Jos Verstappen onvoldoende hersteld van de blessure die hij opliep bij de Europese Grand Prix. De coureur raakte gebelesseerd op het circuit van Jerez de la Frontera.

John Herbert is nieuw in het team, waarvoor eerst de Fin JJ Lehto en later Verstappen reden. De Brit is afkomstig van het Lotus-team, dat onlangs in grote financiële problemen raakte en door Ligier werd geadopteerd. Het Ligier-team is eigendom van Flavio Briatore, ook manager van Benetton.

Herbert reageerde enthousiast op het nieuws van zijn naderende debuut als Benetton-coureur: "Het is een mooie kans voor me om in een topauto en in een topteam te rijden. Ik kan ervaring opdoen op het allerhoogste niveau en Ligier kan daar op de langere termijn van meeprofiteren."

Het Benetton-team is nog in de race voor twee wereldtitels. Schumacher strijdt met Damon Hill om het individueel kampioenschap, Benetton lonkt ook naar de eerste plaats in de klasse merken.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(Bonamweg 49, Brievengat)
(Tel. 376620/376626)
zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; di.- en do.-morgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vri. van 20.00-22.30 uur; za. van 14.00-17.00 uur en zo. van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARIO JANWÉ
dammen:
do. van 15.00-18.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 8-18 jaar.
Schaakvereniging Janwé:
za. van 09.00-12.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 7-23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGÍA
(Tel. 612573)
lessen:
do. van 19 30-23.00 uur - **Sentro di Bario Janwé.**
zaterdag van 09.00-12.00 uur - **IPK-gebouw** (naast Martinus mavo, Plasa Brion).

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
ma. om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

CURAÇAO BULLETS SKATERS
(Schaatsclub Curaçao).
elke zo. training *in line skates* en *skeelers*. Voor meer informatie **tel.: 377289** (vragen naar Kees).

ZATERDAG

SOFTBAL
(Curaçaose Softball Bond)
dames
19.30 uur **(AA-klasse)** Blue Angels vs Cardenales - **Little League Ballpark** (Suffisant).

BASKETBAL
(OrBaHu)
19.00 uur Dynamalt Lions (Aru) vs Janwé Spartacus;
19.00 uur Marathons Stars (Aru) vs Willemstad Warriors - **banen Sentro Depòrtivo** Kòrsou (Brievengat).

ZONDAG

BASEBALL
(Liga Vruminga)
10.00 uur Clima Cars vs Casa Cohen;
12.00 uur Dowco Aruba vs Holiday Beach;
14.00 uur Nederex vs Ultimo Noticia - **Sta. Maria Ballpark.**

SOFTBAL
(Curaçaose Softball Bond)
DAMES
A-klasse:
15.00 uur nummer 4 vs nummer 3;
15.00 uur The Birds vs Blue Diamonds - **Shon Ki Nicastia Ballpark (Marchena).**
B-klasse:
13.00 uur Royal Rangers vs Sta. Rosa Angels;
15.00 uur Sanchuba vs Blue Angels - **Don Nicho Huratdo Ballpark** (Pater Euwensweg).
HEREN
10.00 uur Harlem Power vs Isla;
12.00 uur Isla vs Harlem Power;
14.00 uur Rising Trotters vs R&R Masters;
16.00 uur R&R Masters vs Rising Trotters - **Brievengat Softballpark.**
14.00 uur St. Joris vs Twins;
16.00 uur Twins vs St. Joris - **St. Joris Ballpark.**
SLOWPITCH
(SOV Cicoza)
10.00 uur winnaar A vs winnaar B;
12.00 uur winnaar C vs verliezer D;
14.00 uur **(dames)** Deals & Wheels (Aru) vs Blue Diamonds;
16.00 uur finale winnaar D vs winnaar F - **Post 6-terrein.**

VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
Kopa Antiano 1994
17.00 uur Jong Colombia vs Vitesse (Bon) - **Sentro Deportivo Kòrsou (Brievengat).**
Hubenil
10.00 uur Undeba vs Canisius Boys;
12.00 uur Jong Colombia vs Streanan Uní - **Barber-veld.**
10.00 uur Vesta vs Jong Holland - **Zakitó-terrein.**
10.00 uur CH Mahuma vs Victory Boys;
12.00 uur Sithoc vs Centro Dominguito - **Sithoc-terrein.**

ZEILEN
(Asiento)
Rudy Dovale Trophee
11.00 en 14.00 uur start open sunfish-kampioenschappen - zeilhaven Asiento ((Brakkeput).

NOTITIES UIT PARAMARIBO

De afdeling Jeugdzaken van de Surinaamse politie zal een "Kindertele-ön" opzetten. Kinderen ijgen de gelegenheid om sgewenst anoniem te llen naar de politie, om te ten over problemen waar mee te maken hebben, der andere kinderarbied, shandeling, verwaarlozing seksueel misbruik. Deze ken zijn schrikbarend toegenomen in de slechte sociaal-onomische situatie in Suriname. De politie is de ning toegedaan dat het d moet beseffen dat de litie geen "boe-man" is, ar integendeel de rechten n het kind beschermt. Ook moeten kinderen serieus genomen worden in hun uitspraken en moet er vaker naar hen geluisterd worden.

***

Publieke uitspraken van president Ronald Venetiaan over drie kwesties, hebben een staartje gekregen. De president verklaarde dat hij, noch de minister van Financiën, vooraf in kennis waren gesteld van het besluit van de Centrale Bank van Suriname om de koers voor vreemde valuta "los te laten". De koers werd voordien binnen bepaalde grenzen "zwevend" gehouden, maar zal voortaan worden bepaald op basis van vraag en aanbod. De Surinaamse gulden devalueerde door dit besluit met wel honderd punten. Er ontstond een storm van kritiek vanuit voornamelijk oppositionele partijen, die de communicatie binnen de regeringscoalitie "Nieuw Front" en de besluitvorming van de regering aan de kaak stelden en uitleg van de president eisten.

President Venetiaan zei voorts, dat het Openbaar Ministerie overleg met hem gepleegd zou moeten hebben in verband met het hoger beroep tegen het vonnis van de rechter inzake de veroordeling van Ronnie Brunswijk. Als gevolg hiervan zou Brunswijk in verzekering worden gehouden, hetgeen echter niet gebeurde, omdat het Hof van Justitie de verdediging van Brunswijk in het gelijk stelde, dat hangende het hoger beroep de gedaagde niet in verzekering gesteld hoeft te blijven. Brunswijk is inmiddels weer op vrije voeten. In de gemeenschap ontstond de indruk dat de president zich om politieke redenen wilde inlaten met de onafhankelijke rechtspraak.

Verder gaf president Venetiaan een uitbrander aan minister Gilds van Defensie, die onder andere had verklaard dat het leger zich kennelijk niet aan het burgergezag wilde onderwerpen. Venetiaan zei dat Gilds er nog niet van doordrongen is dat hij zijn energie anders moet gebruiken dan voor het ophogen van spanningen tussen leger en ministerie, en vond ook dat Gilds zich niet persoonlijk hoeft te bemoeien met ongeregeldheden betreffende distributie van levensmiddelen en brandstof aan het leger.

De Surinaamse Partij van de Arbeid, die deel uitmaakt van de coalitie en destijds Gilds heeft voorgedragen als minister, heeft met spoed een overleg tussen de Nieuw Front-leiders aangevraagd om de politieke situatie te bespreken. Een gelijkstrekkend verzoek om dit te doen in het parlement werd door voorzitter Lachmon van de tafel geveegd.

***

Salarissen voor ambtenaren zullen met honderd procent stijgen, is het resultaat van onderhandelingen tussen de overkoepelende ambtenarenvakbond C.L.O. en de regering. Het oude salaris, vermeerderd met de zogeheten functioneringstoelage en C.L.O.-toelage, wordt verdubbeld. De koopkracht van de landsdienaren is door deze maatregelen echter niet wezenlijk verbeterd, omdat intussen alle prijzen en diensten ook in kosten verhoogd zijn door de stijging van de parallelmarktkoers ten gevolge van onder andere hogere benzinekosten en elektriciteitstarieven.

Veel kritiek is er op de evenredige stijging in salaris van regeringsfunctionarissen (inclusief president, vicepresident en ministers) en parlementsleden. De vergoedingen van deze personen is onlangs bij wet gekoppeld aan salarisstijgingen voor ambtenaren, terwijl ze voordien vaste bedragen waren. De desbetreffende wet werd enkele weken geleden met grote voortvarendheid en unaniem aangenomen in het parlement. Achteraf werd door de Staatsraad van Suriname, die toezicht moet houden op regeringsfunctioneren, erop gewezen dat de wet niet afgekondigd moet worden omdat het in strijd is met de grondwet. Parlementariërs en regeringsleden zijn geen gewone ambtenaren en hun salaris moet bij wet worden vastgesteld, niet procentueel stijgen conform ambtenarensalarissen, vindt de Staatsraad. De oppositiepartij D.A. (Democratisch Alternatief) '91 zegt te hebben tijdens de behandeling van het wetsontwerp, kan zich terug vinden in de zienswijze van de Staatsraad en zal erop aandringen dat de wet alsnog wordt gewijzigd.

***

De prijs voor brandstof aan de "wite pomp" (vrije verkoop buiten het gesubsidieerd rantsoenbonnensysteem) is verhoogd, nadat er gedurende enkele dagen een benzineschaarste heerste doordat brandstofmaatschappijen niet wilden leveren in afwachting van de nieuwe prijzen. De prijzen moesten opnieuw worden vastgesteld, omdat de officiële dollarkoers door het "loslaten" ervan, steeg van ongeveer Sf.200,- naar Sf.300,- voor de Amerikaanse dollar. Automobilisten die meer dan de 20 liter op de bon per week willen rijden, moeten de extra benzine kopen voor Sf.93,- per liter. Dat was voordien Sf.40,-. De gesubsidieerde brandstofprijs steeg twee weken geleden ook, van Sf.20.,- naar Sf.40,-.

***

De diverse maatschappelijke groeperingen, onder andere milieu-organisaties, inheemse vertegenwoordigers en Surinaamse houtexploitanten, is een petitie aan de Nationale Assemblee van Suriname aangeboden, waarin gevraagd wordt dat het parlement de behandeling uitstelt van concessieaanvragen van in total drie miljoen ha. bos, door Indonesisch/Maleisische houtkapmaatschappijen. De regering van Suriname heeft inmiddels een concept-overeenkomst over de toewijzing van de gebieden aan MUSA, Beryaya en Suri-Atlantic goedgekeurd en aan de Assemblee aangeboden. In de petitie wordt aangehaald, dat de maatschappijen een slechte reputatie hebben in Azië en zich niet houden aan bepalingen die het tropisch regenwoud en haar bewoners moeten beschermen. Het parlement wordt gevraagd deze informatie eerst nader te bestuderen alvorens een oordeel te vellen.

***

Rijstverwerkers en exporteurs hebben de export van rijst stop gezet, uit protest tegen een regeringsmaatregel om geen exportvergunningen te verlenen aan rijstbedrijven die geen rijst aan de overheid hebben geleverd. Volgens bepalingen in de exportvergunning, zijn exporteurs verplicht een deel (20%) van hun opbrengst aan de overheid te verkopen, om zodoende de lokale markt te kunnen verzekeren van rijst. Een aantal verwerkers bleef echter in gebreke rijst te leveren, en zal hierdoor geen nieuwe vergunning krijgen. De exporteurs keren de discussie echter om en zeggen dat de regering zich niet heeft gehouden aan verplichtingen om hen te betalen voor de geleverde rijst, waardoor ze niet meer hebben voldaan aan de voorwaarden.

***

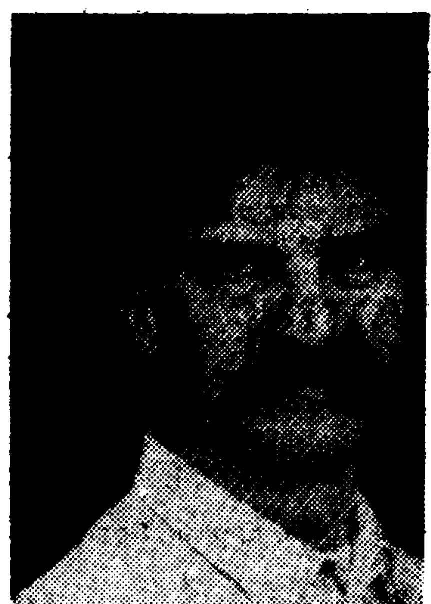
Het tentenkamp waarin Haïtiaanse vluchtelingen zouden worden opgevangen, is afgebroken. De fundering zal blijven staan, zodat bij eventuele veranderingen in de Haïtiaanse situatie, het mogelijk is het kamp binnen een week weer op te zetten. De aanwezigheid van Amerikaanse militairen is afgenomen en er zijn nog maar zestig manschappen over. Een deel van de materialen uit het kamp is overgedragen aan het Surinaamse leger.

Peter Dicker: boek over Curaçao op stapel

Verhalenbundel verschenen van oud-hoofdredacteur Amigoe

HEEMSKERK/WILLEMSTAD — Een sliert Curaçao trok donderdagavond door herfstig Heemskerk. Peter Dicker bood daar in de lokale boekhandel zijn eerste verhalenbundel, *De Wolvebron*, aan komiek, acteur en auteur Freek de Jonge en diens vrouw Hella aan.

▪ door Jeannette van Ditzhuijzen ▪



Peter Dicker, oud-hoofdredacteur van de *Amigoe*, leerde De Jonge op Curaçao tijdens een interview voor deze krant kennen. Daaruit ontstond een hechte vriendschap. Met de aanbieding van zijn boek wilde Dicker de warmte en de inspiratie onderstrepen die hij uit De Jonge's vriendschap en kunstenaarschap heeft geput.

De *Wolvebron* bevat reisverhalen uit zuid-Europa en Zuid-Amerika. Het laatste verhaal, *De correspondent*, is op Curaçao geschreven.

Dicker wil met de bundel zowel be- als verwondering uitdrukken. Verwondering over de januskop van landen rond de Middellandse Zee: "Als ik in mediterrane culturen de lucht opsnuif, word ik altijd getroffen door een werkwaardige dubbelheid. Aan de ene kant de klassieke achtergrond van zuilen en marmeren beelden en aan de andere kant het gewone leven van alledag, soms op het middeleeuwse, barbaarse af."

Bewondering heeft Dicker vooral voor mensen die als eenlingen de moed hebben hun eigen pad af te leggen. Daarmee bedoelt hij niet de Poolreiziger, maar juist de heel gewone mensen. "Die bewondering straalt af op de hoofdpersonen in dit boek. Zij roepen conflicten over zich af door hun eigen weg te gaan. De klap komt des te harder aan, omdat ze hun —ideale — omgeving zelf hebben gekozen."

Dicker volgt ook zijn eigen weg, zo kon uit de woorden van Freek de Jonge worden afgeleid. 'Er is al zoveel moois geschreven, dat je je kunt afvragen wat jij daar nog aan toe te voegen hebt", zei hij, om er onmiddellijk het trefwoord *vrijheid* aan toe te voegen. 'Vrijheid, die hebben we. Bij jou betekent het dat je een boek kunt schrijven, het doet en het nog uitgegeven krijgt ook."

CORAZON CURAÇAO

Over twee jaar zal van Dicker een historische roman over Curaçao verschijnen, getiteld *Corazon Curaçao*. Tijdens zijn verblijf op Curaçao heeft hij daar het nodige voorbereidende werk voor gedaan.

De roman gaat over het tijdperk van de 'kolonisatie in ruime zin'. Dat betekent dat de roman ook de periode van de indianen en de Spanjaarden bestrijkt. De schrijver is zich ervan bewust dat juist over dat tijdperk weinig bekend is. "Ik zou de opdracht ook niet hebben aangenomen, als het element van de eigen creativiteit er niet was geweest", zegt hij daarover.

is in kerk nta Famia

LLEMSTAD — In de nta Famia kerk wordt op oktober de maand afgeen met een mis met pro- ie. Alle kinderen die dit hun eerste heilige comnie hebben gedaan, worverzocht om in hun mmunieklere met emen en een kaars aanig te zijn. De mis begint negen uur.



EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat de heer

ERNST VERZIJLBERGEN

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege heeft ingediend ter verkrijging ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een **KOFFIEHUISVERGUNNING** en een **RESTAURANT A VERGUNNING** voor de lokaliteiten van het perceel **"FISHERMAN'S WHARF"** gelegen te

DR. M. L. KING BOULEVARD 93, alhier

en tevens ter verkrijging van een toestemming:
— **ex artikel 47 lid 4 om een later sluitingsuur;**
— **ex artikel 52 om muziek te maken;**
— **ex artikel 53 lid 1 om vrouwelijke bediening toe te laten;**
in bovengenoemd perceel.

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekendmaking gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, gedurende welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het verlenen van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken bij het Bestuurscollege.

Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden ingebracht, kunnen zowel de verzoekers als degenen die bezwaren hebben ingebracht gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van veertien dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algemene- en Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Waarnemend Hoofd van de Afdeling Algemene en Juridische Zaken,
Mr. S.E. Römer.

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000/
BRANDWEER: 8222/
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900/
fax 7446/
alarmnr. 14
BEJAARDENTEHUIS: 8350

****

AIDSLIJN
Bel 7055 op ma. en di. van 19.00-20.00 uur.

****

OPENBARE BIBLIOTHEEK
Openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
ma. van 14.00-18.00 uur; di. t/m do. van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; vri. van 08.00-12.00/14.00-17.30 uur.
Rincon:
wo. van 14.00-18.00 uur en vri. van 14.00-17.30 uur.

****

POSTKANTOOR
(openingstijden)
Zegelverkoop
Kralendijk (tel.: 8508): ma. t/m do. van 07.30/12.00 13.30-17.00 uur; vri. van 07.30-12.00/13.30-16.00.
Rincon (tel.: 6214): ma. t/m vri. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.
Geldloket
(Postwissels, Postspaarbank, Sigu-cheque en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: ma. t/m vri. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.

****

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel (tel. 8896).
Rotary: wo. 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

****

BRIDGECLUB UPS & DOWNS
Voor inlichtingen kan men terecht bij wedstrijdleider **F. de Wit (tel. 5398).**

****

SLACHTHUIS LVV
(tel. 4393)
Open van ma. t/m vri. van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

****

DIERENARTS
(Kaya Lagoen 24-A, Antriol)
Spreekuren ma., wo. en vri. van 13.30-14.30 uur; spreekuur te Rincon elke do. van 17.00-17.30 uur bij Hulpbestuurskantoor.
Voor **spoedgevallen** gelieve tel. 4255 te bellen.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel. 4989)
Openingstijden ma. t/m za. van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

****

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Caya Melmel 36(
Aanvangstijd van de dienst: **zo.** om 11.30 uur.

****

KLACHTEN/BEZORGING:
Shon Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel. 8204; na 18.00 uur: 8342).

****

ZONDAG
DIVERSEN
SPORT
VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
Kopa Antiano 1994
17.00 uur Juventus vs Sithoc (Cur) - **Kralendijkstadion**

****

Directie: goede verstandhouding met BC

Sinds privatisering goede vooruitgang bij Selibon

KRALENDIJK — Er is sedert de privatisering van de Servisio di Limpiesa di Boneiru (Selbon) veel veranderd bij de dienst. Directeur Ben Oleana en zijn adviseur Dirk Louwman zijn echter niet blij met de naar hun mening negatieve begeleiding, die zij krijgen in een Papiamentstaligs middagblad. "De zaken worden onvoldoende belicht, foutief beschreven en de opinie is gekleurd." Dat zegt de directie van de Selibon.

De schrijver van die kritische stukken is niet alleen de correspondent van de middagkrant, maar tevens het met vervroegd pensioen naar huis gestuurde ex-hoofd van Selibon. Volgens Louwman weten het bedrijfsleven en de burgers momenteel heel goed, dat de dienstverlening van de Selibon stukken is verbeterd. Hij trekt zich derhalve van de stukjes in de krant niets aan. "Maar als Selibon vinden wij wel dat de integriteit en betrokkenheid van onze mensen wordt aangetast en ik wil niet nalaten dat even recht te zetten." Dat zegt Dirk Louman, adviseur van de Selibon.

De directie blijkt een goede verstandhouding te hebben met het Bestuurscollege. Dat was ook het geval met het vorige Bestuurscollege. De creativiteit en de inzet van het huidige personeel worden zeer gewaardeerd, zegt Louwman.

Hij ontkent dat er niets is veranderd bij de Selibon. "Er is wel degelijk iets veranderd. Onder het vroegere hoofd werden het huis- en bedrijfsvuil in een twee ploegenstelsel opgehaald. Soms moest er dan ook op zaterdag en zondag worden gewerkt. Het bleef echter klachten regenen. Tegenwoordig is er maar één ploegendienst, die op een vaste dag in een vaste wijk op een vaste tijd vuil ophaalt. De klachten zijn vrijwel verdwenen. Het bedrijfsvuil wordt na en in overleg met de bedrijven over frequentie en hoeveelheid opgehaald. Wat is er veranderd? Alles is dus veranderd en nog ten goede ook.

Betere service tegen in de toekomst lagere kosten voor de overheid, de wijken worden schoon gemaakt en het grofvuil wordt periodiek bij de huishoudens ingezameld. Vuilnistonnen worden geplaatst bij evenementen en op bedreigde plaatsen. Men behoeft zijn oude spullen niet meer naar de *mondi* te brengen, immers wij halen het toch bij u op! De burger is zich meer bewust van de gevaren voor het milieu. Mensen zijn niet meer dronken op het werk en hebben een betere beloning gekregen met een pensioenregeling.

Een afvalstoffenplan is gemaakt, een stortplan voor de landfill wordt voorbereid en acties met de commissie Tene Boneiru Limpi worden opgezet en uitgevoerd. Waar was dat vorige management? Als je niets doet, zijn er dan geen klachten? Het vorige management gaf de schuld aan de politiek en niet aan zichelf.

Muren van stadion kregen verfje



■ *KRALENDIJK — Afgelopen woensdag hebben enkele bewoners van het Huis van Bewaring (HvB) de muren van het voetbalstadion van Kralendijk geverfd. Dat werkje werd verricht in samenwerking met de Bopec, die daarvoor de verf ter beschikking stelde. Ook het speelveld zal worden opgeknapt in afwachting van de wedstrijden, die gelden voor het Antilliaanse kampioenschap. Voor de verbetering van het veld, dat zeer geleden heeft onder de wolkenbreuk van het afgelopen weekeinde, werd medewerking verkregen van de Antillen nv.*

Op de foto gedeputeerde Beukenboom die zich op de hoogte stelt van de werkzaamheden.

Duikschool-eigenaars op bezoek



■ *KRALENDIJK — De delegatie die een werkbezoek bracht aan Bonaire, bestond uit R. Vesque (EG), F. de Windt (Depos) en George Curiel (CDC). Van overheidszijde waren aanwezig gedeputeerde van Toerisme Norwin Willem, Economische Zaken (Deza) Hedwig Komproe en van de Tourism Corporation Bonaire Ronnie Pieters.*

Ensemble Ad Libitum in studio Trans World

KRALENDIJK — Zondag zal het Nederlandse muziekensemble Ad Libitum eenmalig op Bonaire optreden. Het concert wordt gegeven in de studio van Trans World Radio en begint om 20.30 uur.

Gespeeld worden onder andere werken van Mozart, Donizetti, Ibert en Ketting. Ook enkele Antilliaanse dansen zullen ten gehore worden gebracht.

Maandag treedt het ensemble in besloten kring op voor leerlingen van de Watapanaschool en het Kolegio Reina Beatrix. Het optreden van Ad Libitum valt in het kader van de uitwisselingsprogramma's tussen Nederland en de Antillen. De toegang is gratis.

Gedeputeerde Willem vergadert met OKSNA

KRALENDIJK — Donderdag en vrijdag brengt gedeputeerde Norwin Willem een werkbezoek aan Curaçao. Hij zal daar onder andere besprekingen voeren met de minister van Financiën Etienne Ys, terwijl de gedeputeerde vrijdag een plenaire vergadering van de OKSNA zal bijwonen.

Tijdens de bespreking met minister Ys zal de overdracht van de WEB-aandelen aan Bonaire aan de orde komen. Ook zal besproken worden wat er met het Parker Hotel gaat gebeuren, nu de regering eigenaar is geworden van het al bijna vijf jaar leegstaande hotel. De problemen rond de invoering van Venezolaanse blokken door de fruitbarkjes en de verkoop van de Bonaire Werf- en Jachthaven zijn nog twee punten van groot belang, die op tafel komen tijdens de besprekingen.

Op vrijdag zal gedeputeerde Willem — qualitate qua lid van het OKSNA-bestuur — vragen stellen over het stoppen van de financiering van verschillende projecten. Volgens Willem is de beslissing schadelijk voor de culturele en sociaal-culturele ontwikkeling van de Antillen in het algemeen en voor Bonaire in het bijzonder.

Zoals bekend, is de financiering gestopt, omdat de OKSNA al geruime tijd geen financiële verantwoording heeft afgelegd aan de Nederlandse regering (KabNA) wat er in het verleden met het beschikbare geld is gebeurd. Nederland heeft toen de kraan dicht gedraaid en wenst dat zo te houden, tot dat er duidelijkheid is gekomen.

Lezing van Orfebo

KRALENDIJK — Op 30 oktober zal de damesclub Orfebo een tweetal lezingen organiseren. De eerste is om half elf en de tweede om één uur 's middags in het buurtcentrum Tera Corá.

De lezing wordt gegeven door psycholoog Nelson Coffie en pedagoog Emmy Schermer. Onderwerp is 'Het belang van communicatie in het gezin'. Na de lezing kunnen er vragen worden gesteld.

EGG en Depos evalueren toerisme

KRALENDIJK — Kort geleden brachten een delegatie van de Europese Gemeenschap (EG), vertegenwoordigers van het departement van Ontwikkelingssamenwerking (Depos) en Caribbean Development Center (CDC) een werkbezoek aan Bonaire. Doel was de evaluatie van het toeristische programma dat enkele jaren geleden werd opgezet voor Bonaire.

Toen ging de EG akkoord met een financiële bijdrage voor een toeristisch ontwikkelingsprogramma. In het kader van dit programma kreeg de toeristische sector technische bijstand. Dit bijstand was voornamelijk gericht op het verbeteren van het toerisme.

Nu het programma ten einde loopt, wil de EG weten in hoeverre de financiële en technische hulp bijgedragen heeft ten gunste van het Bonaireaanse toerisme.



■ *KRALENDIJK — Kortgeleden bezocht een groep duikschool-eigenaars Bonaire. Zij kwamen een kijkje nemen bij de faciliteiten die het eiland duiktoeristen aan te bieden had. De bedoeling is uiteraard dat de Amerikaanse duikschool-eigenaars hun klanten warm zullen maken voor een bezoek aan Bonaire. De reis werd mogelijk gemaakt in samenwerking met Bonhata, ALM en het Toeristenbureau.*

Op de foto de bezoekende groep. Knielend links Anthony Cecilia, administrateur van de Bonaire Hotel and Tourism Association (Bonhata).

Telbo houdt sportontmoeting

KRALENDIJK — Van 3 tot en met 6 november zullen employees van de telecommunicatiebedrijven van Sint Maarten, Curaçao, Aruba en Bonaire elkaar op sportieve wijze ontmoeten. Organisator is de SOCT (Sport- en Ontspanningscommissie van Telbo nv).

Op 3 november is er in Jeugdhuis Jong Bonaire een damtournooi dat om 19.00 uur begint. Op 4 november van 09.00 tot 16.00 uur voetballen op het terrein van Tras di Montagne en volleybal op het terrein van de BSF. De laatste ontmoeting begint om 17.00 uur.

Op 5 november om 09.00 uur softbal op het La Sonrisa Ballpark en 's avonds om negen uur barst het feest los op de Tera Corá Ranch. De laatste dag, op 6 november, worden de prijzen uitgereikt en afscheid genomen.

Nieuw IRT rolt drugsbende op

AMSTERDAM - Het nieuwe Amsterdams/Gooise Interregionaal Recherche Team (IRT) heeft bij invallen in Amsterdam, Almere en Den Haag, een drugsbende opgerold die 550 kilo cocaïne vanuit Colombia in pakken vruchtensap Nederland binnensmokkelde. De partij heeft een straatwaarde van dertig miljoen gulden. In totaal zeventien mensen werden gearresteerd. Van hen zitten er nog tien vast, onder wie een 30-jarige hoofdverdachte R.R.

De politie kwam de bende op het spoor tijdens het onderzoek naar een gijzeling, moord en zelfmoord in juli van dit jaar. Een ruzie over geld leidde tot de ontvoering van een bewoner van Amsterdam-Oost. Hij werd naar Almere gebracht. Na zijn vrijlating deed hij aangifte bij de politie, die de ontvoerders arresteerde en een bedrag van 700.000 gulden in beslag nam. De ontvoerders kregen een belastingaanslag opgelegd van 1,3 miljoen gulden.

De affaire was daarmee niet geëindigd. Een dag na de arrestatie werd de echtgenote van de ontvoerde man doodgeschoten in haar woning aangetroffen. De man zelf had zelfmoord gepleegd. Zijn stoffelijk overschot werd in het IJ aangetroffen. Volgens de politie stond de man vermoedelijk onder dermate grote druk door de geldruzie, dat hij besloot om eerst zijn vrouw te doden en daarna de hand aan zichzelf te slaan.

Tijdens nader onderzoek in deze zaak stuitte de politie op een cocaïnelijn tussen Colombia en Nederland, gedreven door R. R., eigenaar van een im- en exportbedrijf. Door nauwe samenwerking met de douane zag de politie hoe op 15 oktober vanuit een containership in de Amsterdamse haven 1200 dozen met 14.000 liter vruchtensap werden gelost.

De dozen werden diezelfde avond met een bestelwagen afgeleverd bij enkele Surinaamse toko's in de stad.

Forumdiscussie bij 30 jaar Progreso:

Antilliaanse jeugd leeft in Nederland in twee culturen

= door Jeannette van Ditzhuijzen =

VELDHOVEN/WILLEMSTAD — Twintig jaar lang Progreso. Al die tijd staat de Antilliaanse en inmiddels ook Arubaanse vereniging in het zuiden van het land voor het belang van deze in Nederland als allochtoon beschouwde bevolkingsgroepen. Reden voor een groot feest op vrijdag 28 oktober, voorafgegaan door informatieve forumdiscussies.

In Veldhoven bij Eindhoven waren ze bij elkaar gekomen. Antillianen, Arubanen, maar ook Surinamers en Nederlanders om te spreken over de vrouwenemancipatie. Een heel probleem, want in Nederland worden er plotseling andere dingen van de vrouw — maar ook van de man — verwacht dan zij op de eilanden gewend waren.

Dat geldt zeker ook voor de jongeren. In een korte inleiding verwoordde Ruben Maduro, consulent van Progreso, hun probleem als een 'leven met twee culturen'. Forumleider Roy Pieters pikte dit op door de verschillen tussen die twee culturen uit te leggen.

Een Antilliaans-Arubaanse 'wij-cultuur' tegenover een Nederlandse 'ik-cultuur'. Het begint al bij de opvoeding en het gezin. "Bij ons kom je voor elkaar op, voor je zus of je tante. Verder heersen bij ons orde, discipline en een duidelijke hiërarchie. De oudste broer, oma of tante spelen en grote rol. En verder kennen wij een 'wij-ontplooiing'; dat wil zeggen dat het succes van de een op het hele gezin uitstraalt; en omgekeerd is de mislukking van een gezinslid een falen van de hele familie."

Die gezinssituatie is in Nederland fundamenteel anders. De individualisering binnen het gezin speelt daar een grote rol. Niks orde en discipline, maar assertief gedrag. Het Surinaamse bestuurslid van een jongerenvereniging, Jean Dundas, vatte het probleem als volgt samen: "Thuis is het zo dat hoe meer ik vraag, hoe lastiger ik ben. Maar buiten het gezin overleef je alleen als je een grote bek hebt."

Want verbaal zijn Antillianen en Arubanen niet bepaald sterk. Dat is ze nooit geleerd. Hun kracht, aldus Pieters, ligt in de non-verbale communicatie. "Mijn moeder zei vroeger als ze mij niet bij het bezoek wilde hebben: 'Roy, ga eens een glaasje water voor me halen'. En dan was het duidelijk wat de bedoeling dat ik met dat glaasje water terugkwam."

Ook de samenleving is totaal verschillend georganiseerd. Informeel is de Antilliaanse en Arubaanse maatschappij heel verschillend georganiseerd. Informeel is de Antilliaanse en Arubaanse maatschappij heel goed geregeld, aldus Pieters, maar formeel kennen we weinig regels. En ook hier is het in Nederland weer precies omgekeerd: daar bestaat een formele, bureaucratische samenleving, waarin alles in regels is vastgelegd.

Omgaan met die twee verschillende *scripts* is volgens Pieters uiterst moeilijk. Het ontstaan van een conflict of een shock ligt dan ook voor de hand.

Tijdens de discussie en daarna kwam men er niet uit. Duidelijk werd wel dat integratie niet hetzelfde is als assimilatie: je cultuur moet je houden, maar je moet je wel aanpassen aan de Nederlandse samenleving. "We zijn hier nu een eenmaal, vrijwillig of niet. Zelfmedelijden helpt niet. Kijk niet naar hoe zielig je wel niet bent, maar werk jezelf omhoog", was de reactie van de directeur van het Noord-hollandse steunpunt voor Antillianen en Surinamers (SAS), drs Ch. van der Geld.

Daarop vroeg het Surinaamse forumlid Patrick zich af: "Waar zijn onze vaders, die de Nederlandse jongeren wel hebben?" (een derde van de Antilliaanse en Surinaamse huishoudens in Nederland bestaat uit een eenoudergezin). "De groeimogelijkheden zie je in voorbeelden en wij zien onze neven en ooms dealen en veel geld verdienen. Zij kunnen wèl een mooi pak kopen."

Over het algemeen waren de vertegenwoordigers van de jongerenverenigingen weinig te spreken over de instellingen die zich hun lot zouden moeten aantrekken. "Met een hulpvraag krijgen we regelmatig nul op het rekest."

Jimmy Oduber, de prfunctionaris van het Arubahuis, die samen met de Arubaanse gevolmachtigde minister Mito Croes aanwezig was, meent dat 'we ons niet in de rol van slachtoffers moeten laten duwen. We zien maar al te vaak over het hoofd dat veel jongeren topprestaties leveren, op het gebied van sport, onderwijs of anderszins'. Een opmerking die een fors applaus opleverde. Want ook in Nederland horen Antillianen en Arubanen graag positieve dingen.

Serviërs tot tegenaanval opgeroepen

PALE - Radovan Karadzic, de leider van de Bosnische Serviërs, heeft vrijdag opgeroepen tot een massale tegenaanval in het noordwesten van Bosnië waar het door moslims geleide regeringsleger de afgelopen dagen grote overwinningen heeft geboekt.

"Met respect voor de regels van het internationale oorlogsrecht zal het leger van de (zelfverklaarde Bosnische-Servische) republiek Srpska zich opmaken om met alle toegestane middelen de moslim strijdkrachten uit de Servische gebieden te verjagen", aldus Karadzic volgens een verklaring van het Bosnisch-Servische persbureau. "Het doel van het tegenoffensief is de bevrijding van de Servische gemeenschap in Bihac en bepaalde omliggende gemeenschappen."

Karadzic, die formeel hoofd van de Bosnisch-Servische strijdkrachten is, gaf ook opdracht tot een reorganisatie van het legerkorps in de enclave Bihac. Hij wees erop dat bij de tegenaanval geen rekening zal worden gehouden met de door de Verenigde Naties ingestelde veilige gebieden.

Hussein II hoopvol over conferentie



■*BOUZNIKA (Marokko) Koning Hussein II van Marokko (rechts) begroet hier de Israelische minister van Buitenlandse Zaken, Shimon Perez in zijn paleis te Bouznika op 40 km van de hoofdstad Casablanca. De Israelische premier woont in Marokko de economische conferentie van landen van het Midden Oosten bij die - naar een verklaring van koning Hussein tegenover de pers "onder veelbelovende omstandigheden is begonnen."(AFP-satellietfoto)*

Varma blijft voorlopig kamerlid Groenlinks

DEN HAAG/UTRECHT - Tara Oedayraj Singh Varma (46) blijft als kamerlid in de Groenlinks-fractie functioneren. Haar vier collega's Rosenmöller, Sipkes, Rabbae en Vos hebben dat met de in opspraak geraakte volksvertegenwoordigster afgesproken. De partijraad heeft die keuze vandaag in Utrecht ondersteund. Een minderheid wilde Varma op non-actief stellen.

De kamerfractie wil eerst het resultaat van een onderzoek naar Varma's financiële handel en wandel afwachten, voordat zij een definitieve conclusie trekt.

Ex-minister De Graaff-Nauta (CDA) verricht dat onderzoek op verzoek van partijleider Rosenmöller. De voormalige bewindsvrouw laat zich bijstaan door Raad van State-lid mr M. Wijnholt en mr L. Goncalves van de commissie Gelijke Behandeling. Hun rapport wordt in november verwacht.

Het graafwerk in Varma's verleden is gericht op haar rol bij het toenmalige Grenada Kommitee en een geldinzamelingsactie voor de katholieke vluchtelingenzuster Gerda. De Groenlinks-fractie liet zaterdag weten geen enkel commentaar meer te geven zolang het onderzoek nog loopt. Ook Varma wil niets meer zeggen.

Aangesproken op haar rol bij het Grenada Kommitee zei Varma drie maanden geleden nog in het Parool: "Zo'n fout maak ik natuurlijk never nooit meer. De mensen die met mij op vakantie gaan, krijgen een trauma van mij, want ik schrijf tegenwoordig alles op. Ik heb mijn lesje wel geleerd."

Marokko wellicht weg uit Westelijke Sahara

PARIJS - Als de verzetsbeweging Front Polisario het referendum over onafhankelijkheid van de Westelijke Sahara wint, trekt Marokko zich uit dat gebied terug. Dat heeft de Marokkaanse koning Hassan II gezegd in een interview met het Franse blad Liberation dat zaterdag werd gepubliceerd. De Marokkaanse vorst speculeerde voor het eerst in het openbaar over de kans dat de inwoners van de Westelijke Sahara zich zouden kunnen uitspreken voor onafhankelijkheid.

De Westelijke Sahara is verdeeld in twee delen. Spanje gaf eind 1976 officieel de soevereiniteit over de kolonie op. Marokko bezette de noordelijke helft ervan, omdat het land dat deel beschouwt als historisch Marokkaans gebied. De zuidelijke helft kwam in handen van Mauritanië. Er brak een bloedige guerrilla-oorlog uit tussen enerzijds Front Polisario en de twee bezettende landen anderzijds.

In augustus 1979 sloot Mauritanië een akkoord met Front Polisario en gaf het zuidelijke gebied op. De Organisatie van Afrikaanse Eenheid (OAE) erkende daarop de zelf uitgeroepen republiek. Marokko hield vast aan zijn deel en verliet uit protest de OAE.

Hassan zei tegen Liberation dat als het Front Polisario de volksraadpleging wint 'de sympathisanten van Marokko in de Sahara bedreigd zullen worden met volkerenmoord. Zij moeten zich daartegen kunnen verdedigen'. De koning voegde daar aan toe: 'Marokko trekt zich dan terug, maar laat achter om de mensen de middelen om te overleven en zich te verzekeren van een legitieme bescherming'. De Marokkaanse vorst zei er '100 procent' zeker van te zijn dat het referendum in het omstreden gebied begin volgend jaar wordt gehouden.

VS pleiten voor opheffing Bosnisch wapenembargo

NEW YORK - De Amerikaanse ambassadeur bij de Verenigde Naties, Madeleine Albright, heeft vrijdag in de Veiligheidsraad een resolutie ingediend waarin wordt opgeroepen binnen zes maanden het wapenembargo tegen Bosnië op te heffen tenzij de Bosnische Serviërs alsnog het internationale vredesakkoord accepteren.

In de resolutie wordt ook gevraagd om 'een ordelijke en veilige herplaatsing' van VN-personeel in de Balkanlanden op het moment dat het wapenembargo van de baan is.

Een Amerikaanse functionaris zei dat de resolutie niet in stemming wordt gebracht als blijkt dat er te weinig steun voor is. Hij liet ook de mogelijkheid open dat de tekst van de resolutie wordt gewijzigd.

Volgens diplomaten is het vrijwel uitgesloten dat de Veiligheidsraad instemt met een opheffing van het wapenembargo voor Bosnië. Zelfs als negen of meer van de vijftien lidstaten de resolutie accepteren is er grote kans dat Rusland zijn veto erover uitspreekt.

President Clinton heeft het congres toegezegd naar wegen te zoeken voor een multilateraal besluit het wapenembargo op te heffen. Mocht hem dit niet lukken dan zou de president een eenzijdige opheffing overwegen. Later verklaarde Clinton dat het vergissing zou zijn als Washington eenzijdig het VN-verbod op wapenleveranties negeert.

Het Congres heeft een wet aangenomen die zegt dat na 15 november de Amerikaanse troepen het wapenembargo niet langer kunnen handhaven.

Labour op winst

LONDEN - Indien nu verkiezingen zouden worden gehouden in Groot-Brittannië, dan stemt 57 procent van de kiezers op Labour en 25 procent op de regerende Conservatieven. De populariteit van premier John Major stijgt. Dat meldt het dagblad The Times vrijdag op basis van een opiniepeiling van het instituut Mori.

Labour stijgt 3 procent vergeleken met een vorige peiling en staat nu op een recordniveau in de geschiedenis van de partij. De Liberalen verliezen 3 procent en staan op 14. In de cijfers klinken het succesvol verlopen Labour-congres en de moeizame partijbijeenkomst van de Liberalen door. Op het congres van de Liberalen zadelden afgevaardigden de leiding met een aantal omstreden kwesties op. De aanhang van de Conservatieven blijft in de peiling onveranderd.

De populariteit van premier John Major stijgt voor het eerst in twee jaar. Dat komt ongetwijfeld door het vredesproces in Noord-Ierland. Van de ondervraagde kiezers is 27 procent tevreden met zijn werk aan het hoofd van de regering. Nog altijd 66 procent is dat niet. Twee maanden geleden bedroegen deze cijfers respectievelijk 17 procent en 76 procent.

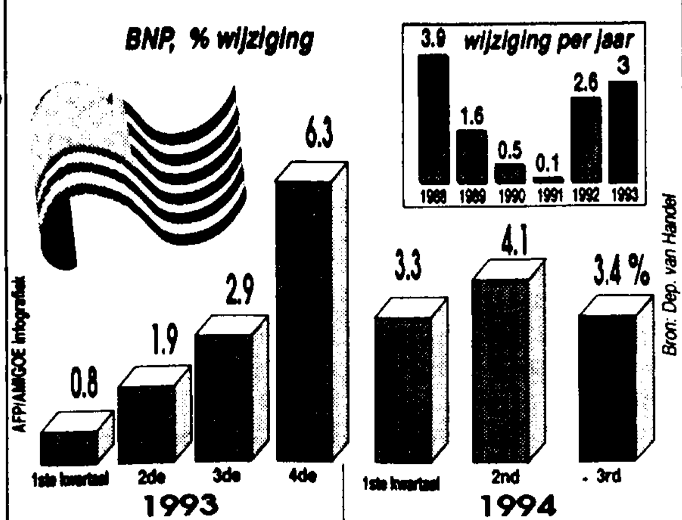
Afgewezen klacht IRA-activiste

STRAATSBURG - Het Europese Hof voor de Mensenrechten heeft vrijdag een klacht van een Noordierse activiste tegen Britse maatregelen in de strijd tegen het terrorisme afgewezen. In het vonnis stelde het Hof Groot-Brittannië in het gelijk.

De vrouw uit Belfast was in 1982 kortstondig aangehouden en verhoord krachtens de door Groot-Brittannië afgekondigde noodtoestand in Noord-Ierland. Zij werd ervan verdacht betrokken te zijn bij een geldinzameling voor het Ierse Republikeinse Leger (IRA), waarin haar twee broers een rol speelden.

De vrouw stelde in haar klacht dat de twee uur durende aanhouding en het verhoor door Britse veiligheidstroepen een schending van het grondrecht op vrijheid van het individu vormden. De rechters in Straatsburg kwamen tot de conclusie dat de verdenking door het Britse leger jegens haar voldoende reden was voor de voorlopige aanhouding.

Groei in VS daalt



Deze grafiek toont het jaarlijkse groeipercentage van de Amerikaanse economie in de laatste zeven kwartalen, met daarnaast de totale jaarlijkse groei sinds 1988. Vrijdag maakte het Departement van Handel van de VS bekend dat in het derde kwartaal 1994 de jaarlijkse groei licht is gedaald tot 3.4 procent per jaar.

Economische groei afgeremd, lagere inflatie

Flinke opleving Wall Street

NEW YORK — Het forse koersherstel van de dollar, onder invloed van Amerikaanse groeicijfers en redelijke inflatieperspectieven, heeft Wall Street gisteren geen windeieren gelegd. De Europese beurzen sloten daardoor de week ook al flink hoger af. De winst liep uiteen van 1,08 procent in Brussel tot 2,56 procent in Parijs. In Londen sloot de FTSE-index 1,79 procent of 54,2 punten hoger op 3083,8 punten.

De Dow Jones-index deed het nog iets beter met een winst van 55,52 punten, waardoor ze eindigde op 3930,67 punten. Er werd flink gehandeld, getuige een omzet van 381 miljoen aandelen. Donderdag waren dat er 328 miljoen. Het aantal hoger sluitende fondsen was driemaal zo groot als het aantal dalers.

De Newyorkse effectenbeurs reageerde als door een slang gebeten op de jongste kwartaalcijfers over de groei van de Amerikaanse economie. De Dow Jones steeg zo hard dat de computerhandel werd stilgezet. de economische groei in de VS nam in het derde kwartaal van dit jaar af, maar bleef toch op een behoorlijk niveau. Het Bruto Binnenlands Produkt (BBP) nam toe met 3,4 procent op jaarbasis, zo blijkt uit de eerste raming van de Amerikaanse regering. In het tweede kwartaal bedroeg de groei 4,1 procent en in de eerste drie maanden 3,3 procent.

Het percentage voor het derde kwartaal is wat hoger dan verwacht. De meeste analisten hadden gerekend op 3 procent. De groei was vooral te danken aan het aantrekken van de consumentenbestedingen. Verder was er een toeneming van de overheidsbestedingen en staken bedrijven meer in uitrusting.

Daar stond tegenover dat de groei van de voorraden verminderde en de activiteiten in de bouw afnamen.

Ook de netto-export was een negatieve factor. De Amerikaanse uitvoer groeide met 15,3 miljard dollar, maar de import nam toe met 21,9 miljard dollar.

De groeivertraging ging gepaard met een vermindering van de geldontwaarding. De inflatie daalde in het derde kwartaal ten opzichte van de voorgaande drie maanden van 2,9 tot 2,7 procent op jaarbasis.

Met 3,4 procent viel de groei in het derde kwartaal hoger uit dan verwacht. Maar dat ging niet gepaard met forse inflatie. Die is juist gedaald, van 2,9 tot 2,7 procent. De angst voor een renteverhoging op korte termijn werd daarmee weggenomen.

De obligaties zakten door deze gunstige ontwikkelingen. De rente op de 30-jarige staatslening daalde tot onder de 8 procent, een psychologisch belangrijke grens voor de aandelenkoersen. Van de belangrijke fondsen steeg de Chevron-notering iets meer dan twee dollar tot 45,875 dollar. Caterpillar steeg precies twee dollar tot 59,50 dollar. Procter + Gamble, IBM, Sears en AT+T hadden evenzeer de wind in de rug.

In Europa hebben handelaren er echter een hard hoofd in of de Dow Jones zich zal weten te handhaven op dit peil zolang de Fed, het bestuur van de Amerikaanse Centrale Banken, zich koest houdt.

De dollar, die in Amsterdam bijna anderhalve cent hoger sloot op Nf 1,6900, eindigde in New York op Nf 1,6910. Eén dag eerder stond de sinds de Duitse verkiezingen van 16 oktober zo geplaagde *greenback* op Nf 1,6790.

Dollar duidelijk hoger na grillige koersbewegingen

AMSTERDAM — De dollar is gisteren op de Europese valutamarkten flink hoger gesloten na grillige koersbewegingen onder invloed van cijfers over de groei van de Amerikaanse economie. Bij het slot van de handel werd Nf 1,6900 genoteerd, bijna anderhalve cent meer dan de slotkoers van Nf 1,6770 op donderdag.

De Amerikaanse regering maakte gisteren bekend, dat de economische groei is afgenomen van 4,1 procent op jaarbasis in het tweede kwartaal tot 3,4 procent in het derde kwartaal. Deze eerste raming viel iets hoger uit dan de door analisten verwachte 3 procent. Tevens werd bekend dat de inflatie in het derde kwartaal is verminderd van 2,9 tot 2,7 procent.

De dollarkoers ging na het nieuws in eerste instantie omhoog, vervolgens omlaag en trok later flink aan in navolging van de koersen van Amerikaanse staatsobligaties. De cijfers zorgden op de obligatiemarkt voor een vermindering van de inflatievrees.

Het pond sterling opende hoger, maar zakte in de loop van de dag wat terug. Bij het slot van de handel werd Nf 2,7465 genoteerd, vrijwel gelijk aan de slotkoers van Nf 2,7460 op donderdag.

Miljardenbod op Italiaanse bank

MILAAN — De onlangs geprivatiseerde Italiaanse bank Credito Italiano heeft een bod van twee biljoen lire (Nf 2,2 miljard) uitgebracht op een belang van 48,2 procent in branchegenoot Credito Romagnolo. Als het bod slaagt, wordt Credito Italiano de grootste particuliere bank in Italië en de op twee na grootste in totaal. Het gezamenlijke bedrag aan deposito's van de twee instellingen beloopt ruim 65 biljoen lire (Nf 71,5 miljard).

Credito Italiano heeft laten weten dat het bod niet vijandig is, maar de kans wordt groot geacht dat Credito Romagnolo afwijzend zal reageren. Volgens de statuten van de bank mag geen enkele aandeelhouder meer dan 10 procent bezitten. Deze bepaling is bedoeld om de regionale identiteit te behouden.

FINANCIEEL NIEUWS

Damrak doet goede zaken

AMSTERDAM — De Amsterdamse effectenbeurs reageerde gisteren positief op de groeicijfers van de Amerikaanse economie. De dollarkoers steeg, Wall Street deed goede zaken en de handel op het Damrak bleef zeker niet achter. Vooral de chemie- en oliefondsen lieten goede resultaten zien. De Amsterdamse EOE-index eindigde uiteindelijk op 409,05 punt, dik 1 procent (5,18 punt) hoger dan bij het slot op donderdag.

De Amerikaanse groeicijfers waren met een percentage van 3,4 hoog, maar leiden desondanks niet tot een hogere inflatie, zo verwachten analisten. Een mogelijke renteverhoging blijft daardoor uit. "Alles valt eigenlijk op zijn plaats", zo omschreef een handelaar het effect van deze 'Amerikaanse groei zonder inflatie' op het koersverloop.

Rond 16.00 uur brak de EOE-index zelfs nog door de 410 heen, maar vlak voor het weekeinde besloot een aantal beleggers de posities te verkleinen. De eindstand van ruim 409 kon de meeste handelaren echter ook bekoren.

Goede resultaten boekten onder meer Koninklijke Olie en de chemiefondsen Akzo en DSM. Koninklijke Olie sloot Nf 5,60 hoger op Nf 195,20. Akzo boekte Nf 4,90 winst op Nf 207,50 en DSM Nf 1,10 op Nf 147,80. Chemie is in trek na de hogere kwartaalcijfers van de Amerikaanse olieconcerns, waarvan vooral de chemiedivisies flink beter draaiden.

Akzo profiteerde verder van het bericht, dat de Zweedse grootaandeelhouder Securum zijn belang in het chemieconcern voorlopig niet verkoopt. "Dat geeft toch vertrouwen dat het met Akzo voorlopig wel goed zit", aldus een handelaar.

Van de hoofdfondsen sprongen verder KLM en Philips in het oog met een winst van boven de 3 procent. Op de Ajax-gezinde beursvloer circuleerde zelfs nog de grap dat het aandeel Philips profiteerde van het ontslag van de weinig succesvolle PSV-trainer De Mos.

Ahold maakte gisteren het verlies bekend van de noodlijdende Etos-vestigingen in België. Dit nieuws kon beleggers echter amper imponeren. Het aandeel kwam zelfs 3 dubbeltjes hoger uit op Nf 49,10. De echte verliezer was verzekeraar Aegon. Na een koersstijging op donderdag van zo'n 2,5 procent namen beleggers gisteren hun winst, met als gevolg dat het aandeel weer terugzakte op het oude niveau van Nf 104,80.

Op de lokale markt was vooral de handel in de aandelen Nutricia spectaculair. Aanvankelijk werd het fonds, net als donderdag, opgestuwd door geruchten over een mogelijke overname. Nadat de directie van het babyvoedingconcern de geruchten publiekelijk ontkende, zakte de koers weer in. Het fonds 'jojode' dan ook van Nf 88,00 naar Nf 92,50 en weer terug op Nf 89,80 bij de sluiting van de beurs, per saldo een plus van Nf 1,80.

STOCKMARKET NEWS

NEW YORK	PREV	28 Oct	FRANKFURT	PREV	28 Oct.	AMSTERDAM	PREV	28 Oct
DOW JONES	3852	3928	DAX INDEX	2013	2040	EOE	403 90	409 10
AM EXP	29 75	31.00	BASF	309 00	315 00	ABN-AMRO	58 30	59 20
ATT	53 75	54 75	COMMERZBK	309 50	312.00	AEGON	107 40	104 80
ALZA CORP	17 75	18 75	DAIMLER B	750 70	758.00	AHOLD	48.80	49.10
ARCHER	28.00	28 88	DEUTS BK	716.60	724.00	AKZO	202 60	207 50
BORDEN	13 75	13 63	MAN	396 00	401 00	AMEV	69 50	70 80
CITICORP	45 00	47 00	PREUSSAG	439 00	442 00	DSM	146 70	147 80
COASTAL CO	27 13	28 75	SIEMENS	610 00	617 50	ELSEVIER	16.90	17 10
COCA COLA	50 00	50.75	VW	433 00	437 00	FOKKER	15 80	15 80
CORNING IN	33 75	33.75				GIST BROC.	45.00	44.80
DISNEY	39 88	40.00				HAGEMEYER	134 00	134 00
DUPONT	58.50	60 25				HEINEKEN	241 90	245 00
EAST KODAK	47 63	48 50				HOOGOVENS	76 00	76 40
EXXON	61 25	62 75	LONDON			ING	77.10	78 10
FORD	29 38	29 38				KLM	45 30	46 70
GEN ELECT.	47 88	49 50	FT-100 IND	3030	3083	KNP-BT	49.90	50 00
GEN MOTORS	40 88	40.38				KON PTT NED	52 70	53 60
HEINZ	36 25	36 75	ARGYLL	2 56	2 59	NEDLLOYD	54 80	55 10
HOMESTAKE	20 25	19 00	BARCLAYS B	5 69	5.76	NUTRICIA	88.00	89 80
IBM	74 25	76 13	BASS	5 41	5 47	PHILIPS	52 50	54 10
KELLOGG	57 25	59.25	BRITISH ST	3 79	3.84	POLYGRAM	73 40	75 30
MC DONALDS	28 00	28 50	BRITISH TEL	3.01	3.07	ROBECO	111.80	112 40
MEAD	48 50	50.00	CADBURY	4 26	4 31	ROLINCO	114.50	114 80
MERCK	34 50	36 00	CABLE & W.	3.92	3 99	RORENTO	81 90	82 00
MINNES.MNG	53 88	55.00	GRAND MET	3 95	4.00	RODAMCO	51 20	51 30
MOBIL CORP	83 75	85 88	MARKS & SP	4 20	4.17	ROYAL DUTCH	189.80	195 20
PFIZER	73 36	73.25	REDLAND	4.45	4.61	UNILEVER	197.70	199 90
P.MORRIS	63 88	63 88	TATE & LYL	4 13	4 14	VMF STORK	45.20	45 40
QUAKER	74 25	75.50				VNU	175.60	177 00
SEARS	46.50	48.38						
UP JOHN	32 25	32 63	TOKYO			TORONTO		
US SURGIC	23 38	23.13	NIKKEI DOW	19798	19805	TSE 300	4265	4289
VALERO	21.50	21.75						
			BRIDGESTON	1580	1580	ALCAN	36 38	36 25
			CANON	1770	1770	BELL	46 75	47 38
GOLD	391 20	388.70	DAI ICHI K	1750	1760	BANK OF NS	26 75	27 38
SILVER	5 41	5 37	DAIWA SEC	1380	1380	CAN PAC.	21 63	21 75
CRUDE OIL	17.93	18.23	HITACHI	993	994	IMASCO	39 25	39 38
US$/YEN	96.81	97 28	HONDA MOT	1690	1690	LAIDLAW	10 63	10 25
US$/DMARK	1 49	1 51	JAPAN AIRL	726	726	MOORE	25 50	25 25
GBP/US$	1 64	1.62	NOMURA SEC	1980	1960	NORANDA	27 00	26.50
US$/NLG	1 67	1.69	NIPPON STE	392	394	PLACER DOME	29.88	29 63
ECU/US$	127 80	126 40	MAZDA	580	575	POWER CORP	18 63	18 50
CAN/US$	1 35	1 35	SONY	5810	5830	ROYAL BANK	28.00	28 38



Deze week werden er tijdens een korte plechtigheid certificaten uitgereikt aan elf cursisten die geslaagd zijn voor de driejarige opleiding adjunct-commies der belastingen.

Op de foto zittend v.l.n.r. minister van Financiën Etienne Ys, R.K. Gietel, wnd. hoofd Directie der Belastingen, gedeputeerde van Financiën L. Arrendell, Eilandsontvanger Lizanne Richards-Dindial en hoofd Inspectie der Belastingen Dennis Evertsz. Staande, de geslaagde cursisten.

Ziekenhuisbacterie slaat toe

Ziekenhuis Dijkzigt in Rotterdam heeft gisteren een patiënt die besmet is met de **gevreesde, levensgevaarlijke MRSA-bacterie** geïsoleerd in een noodgebouwtje op het terrein van ziekenhuis. Volgens prof dr H. Bruining van de afdeling Heelkunde is het de eerste keer in Nederland dat een ziekenhuis kiest voor een dergelijke preventieve maatregel om MRSA-besmetting van overige patiënten te voorkomen. Het noodgebouwtje biedt plaats aan vier patiënten.

De *Meticilline Resistente Staphylococcus Aureus* (MRSA) - ook wel ziekenhuisbacterie genoemd - trekt zich niets aan van gangbare antibiotica. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne heeft sinds 1989 bijna zevenhonderd besmettingen vastgesteld in Nederland.

Bij de betrokken patiënt is volgens Bruining sprake van een bijzondere situatie. "Aanvankelijk gaven testen op de aanwezigheid van de MRSA-bacterie een negatieve uitslag. Na behandeling met een zwaar antibioticum werd alsnog een besmetting vastgesteld. Het *beestje* was al die tijd onderdrukt geweest door andere bacteriën en stak de kop op toen die waren gedood."

Gesponsord doek

Het Haagse **Mauritshuis** heeft deze week een onlangs ontdekt schilderij van Pieter van Laer ontvangen.

Het schilderij, getiteld *Landschap met jagers*, werd kort geleden ontdekt in een particuliere Engelse verzameling. Het is een van de zeldzame schilderijen van de Hollandse zeventiende-eeuwse meester Pieter van Laer. Het werk, 31 bij 43,5 centimeter, is een geschenk van Procter and Gamble Nederland. 'Landschap met jagers' is een van de mooiste panelen van Van Laer (1599-1642). Hij schilderde het tussen 1635 en 1640. Voor het Mauritshuis betekent het geschenk een welkome aanwinst voor de verzameling.

Tsaar Peter herdacht

Met een reeks van tentoonstellingen, publikaties, films, wetenschappelijke congressen en andere activiteiten herdenken Nederland en Rusland in 1995, 1996 en 1997 het feit dat **tsaar Peter de Grote** driehonderd jaar geleden naar Nederland kwam.

De Russische vorst verliet St. Petersburg in augustus 1696 voor een verblijf van een half jaar als *scheepsbouwer* op de werven van de Verenigde Oostindische Compagnie in Amsterdam. Het zwaartepunt van de herdenking ligt dan ook in 1996-1997, maar een aantal activiteiten start volgend jaar al. Tevens is in 1996 de herdenking van het 300-jarig bestaan van de Russische vloot.

De bedoeling is dat beide landen de herdenking ook aangrijpen om de handelscontacten te intensiveren.

Indiaans pak slaag

Indianenstammen in de Amerikaanse staat Oregon hebben een **traditie** in ere hersteld. Een jonge indiaanse kreeg een pak slaag met een riem, een straf die al tientallen jaren niet was toegepast. Een volwassen lid van een stammenbond in het reservaat Warm Springs gaf een volledig in kleren gehuld *17-jaar oud meisje* vijf slagen met een riem. De familieleden van de indiaanse waren bij de bestraffing aanwezig, aldus een plaatselijke krant. De stammenraad van Warm Springs besloot tot de afranseling wegens meerdere overtredingen, waaronder het weglopen van huis.

Het aftuigen is een oude indiaanse lijfstraf voor kinderen. Amerikaanse rechtbanken wijzen dergelijke praktijken af. Maar indianenstammen hoeven zich daarvan niets aan te trekken wegens de autonome status van hun reservaten.

Moord populair

Het aantal **moorden** onder Amerikaanse jongens van 15 tot 19 jaar is meer dan verdubbeld tussen 1985 en 1991. Jongeren grijpen steeds vaker naar een vuurwapen in situaties waarbij ze vroeger met elkaar *op de vuist* gingen.

Het aantal moorden onder jongens in de leeftijd van 15 tot 19 jaar steeg van 13 per 100.000 in 1985 naar 33 per 100.000 in 1991, een stijging van 154 procent.

'Vluchtsnelheid' ontraadseld

Astronomen komen steeds dichter bij een van de feitelijke gegevens die de mensheid altijd het meest tot de verbeelding heeft gesproken, de **leeftijd en omvang van het heelal**. Nu is de precieze afstand ontdekt tussen de aarde en het sterrenstelsel M100. Dit hebben Amerikaanse wetenschappers deze week gezegd.

Nieuwe methoden om afstanden in het heelal te bepalen, mogelijk geworden door de gerepareerde *Hubble ruimtetelescoop*, geven aan dat M100, in de virgo-cluster, 51 miljoen lichtjaren is verwijderd van de Melkweg, waar de aarde deel van uitmaakt.

Doel van de astronomen is de zogenoemde Hubble-constante te kunnen vastleggen. Deze geeft aan met welke snelheid Melkwegstelsels zich van de aarde verwijderen, de vluchtsnelheid. Wanneer die eenmaal is bepaald, dan kan de omvang van het heelal worden vastgesteld.

Op basis van nieuwe gegevens van de Hubble-telescoop stellen astronomen dat het heelal uitdijt met een snelheid van *80 kilometer per seconde*.

Hirsch Ballin hoogleraar KUB

Tweede Kamerlid mr **Ernst Hirsch Ballin**, minister van Justitie en *Antilliaanse Zaken* in het kabinet Lubbers, is voor een dag in de week benoemd tot hoogleraar Internationaal Recht aan de Katholieke Universiteit Brabant (KUB). Dat heeft de universiteit vrijdag meegedeeld.

Hirsch Ballin was al eerder verbonden aan de KUB in Tilburg als full-time hoogleraar Staats- en Bestuursrecht. **Dat was hij** van 1981 tot 1989, **het jaar** waarin hij minister werd in het derde kabinet-Lubbers.

Privacy-probleem

Politie en winkeliers willen de winkelstraten Nieuwe Binnenweg en Boulevard-Zuid in Rotterdam met **camera's** beveiligen. Beide winkelstraten worden geteisterd door overvallen en winkeldiefstallen. Toepassing van een camerasysteem is niet zonder meer mogelijk. Zo moet er uit hoofde van de *privacybescherming* toestemming komen van de deelgemeenten, omdat mensen op de openbare weg ongevraagd worden gefilmd. Bomen zorgen voor technische problemen.

25.000 Ruandese wezen

In Ruanda en aangrenzende gebieden zijn volgens het **Internationale Rode Kruis** (ICRK) tot dusverre *25.000 kinderen* geteld die door de oorlog van hun ouders zijn gescheiden. Het ICRK zei in Genève dat tegelijkertijd duizenden ouders hun kinderen bij de organisatie als vermist hebben opgegeven.

Sinds de oorlog in Cambodja heeft het Rode Kruis niet meer te maken gehad met zoveel kinderen en ouders die elkaar kwijt zijn. De gegevens van de kinderen worden in een computer ingevoerd en vergeleken met gegevens van als vermist opgegeven kroost. Tot nu toe zijn honderd kinderen weer met zoekende ouders herenigd.

Het ICRK heeft om *133 miljoen gulden* extra steun gevraagd. Veel hulpacties lopen gevaar door geldgebrek. Het gaat vooral om de minder in het oog springende activiteiten, zoals bezoek aan gevangenen en bescherming van burgers in oorlogsgebieden. Daarvoor komt volgens Rode Kruis-voorzitter Cornelio Sommaruga veel te weinig geld binnen.

Oude panda overleden

Jingjing, de **oudste** Chinese reuzenpanda, is op 32-jarige leeftijd overleden. De bamboebeer woonde in de dierentuin van de centraal-Chinese stad Changsha.

Jingjing is, voor zover bekend, de oudste panda - tot nu toe - van China geworden. De op een na oudste panda overleed op 25-jarige leeftijd. Jingjing overleed aan *ouderdomsverschijnselen*, aldus de artsen die de sectie hebben verricht.



LOS ANGELES - De hertogin van York, Sarah Ferugson, die momenteel een bezoek brengt aan de Verenigde Staten, ging donderdag even een kijkje nemen in het kinderziekenhuis van Los Angeles. Hier praat zij met Crystal Gonzales, een zevenjarig kankerpatiëntje. Tijdens haar bezoek aan het ziekenhuis las de hertogin uit een sprookjesboek verhaaltjes voor aan de kinderen.

(AFP-satellietfoto).

Miljoen boeven

Voor de eerste keer in de **geschiedenis** van de Verenigde Staten bevinden zich in dat land meer dan een miljoen vrouwen en mannen achter de tralies. Elke week komen gemiddeld *vijftienhonderd* personen in de gevangenis terecht, aldus het ministerie van Justitie. De meeste gevangenen moeten langer dan een jaar zitten. Van de gedetineerden is 6,1 procent vrouw. De Amerikaanse staten met het hoogste percentage gevangenen zijn Texas, Louisiana en South Carolina.

Sprekende auto

Een **kwebbelende** auto heeft de inwoners van een Berlijnse straat uit de slaap gehouden. De politie zag zich uiteindelijk genoodzaakt het vehikel weg te slepen.

Steeds als een voorbijganger dichter dan vijftig centimeter bij de wagen kwam, was dat een teken voor het ingebouwde *alarmsysteem* om te waarschuwen. Een mannelijke stem zei: 'Opgepast. Je bent te dicht bij mijn wagen. Ga van de wagen vandaan of het alarm gaat af'. Als de aangesproken voorbijganger zijn weg vervolgde, bedankte de wagen met een beleefd 'dankjewel'.

Beroep op Beatrix

Dertien **nonnen** in het Zaïrese Bukavu hebben onder andere koningin Beatrix opgeroepen druk uit te oefenen om *Ruandese vluchtelingen* te redden van uithongering en dood. Zij hebben een brief gestuurd aan acht prominente Europese vrouwen, onder wie ook de koninginnen van *Groot-Brittannië* en *Spanje*.

De nonnen waarschuwen dat het drama in Ruanda nog niet voorbij is. "We zien dagelijks voor onze ogen dat de tragedie doorgaat", aldus de zusters, die werken aan de grens met Ruanda.

door Marten Toonder

Heer Bommel en de wezelkennis







4375 - Heer Ollie had dus achter het stuur plaats genomen. Aanvankelijk was hij een weinig bedremmeld, want de weg was bochtig en de afgronden waren stijl.

Maar toen de krachtige motor hem zonder moeite hoger en hoger in het gebergte voerde, herwon hij zijn moed.

"Het is toch merkwaardig wat een Bommel allemaal kan", sprak hij de snelheid opvoerend.

"Soms denkt men wel eens; dit kan ik niet. Maar wanneer men er dan voor gaat zitten, slaagt men waar anderen falen. Als u tenminste begrijpt, wat ik bedoel."

"Zeker!" riep zijn metgezel uit, "dat is de wezel in u! De Bommel twijfelt en de Wezel slaagt."

"O, zou dât het zijn?" vroeg heer Ollie verrast.

"Dat is het", bevestigde neef Edelhart. "Ik bewonder u. Uw stoutmoedigheid herinnert mij aan de oude graaf. Dezelfde koele blik, de vaste hand, de ijzeren wil...."

Op dat moment remde heer Bommel het voertuig. Bij het ronden van een bocht was er een hangbrug in het zicht gekomen en zelfs voor een ongeschoolde was het duidelijk dat dit bouwsel op het punt stond ineen te storten.

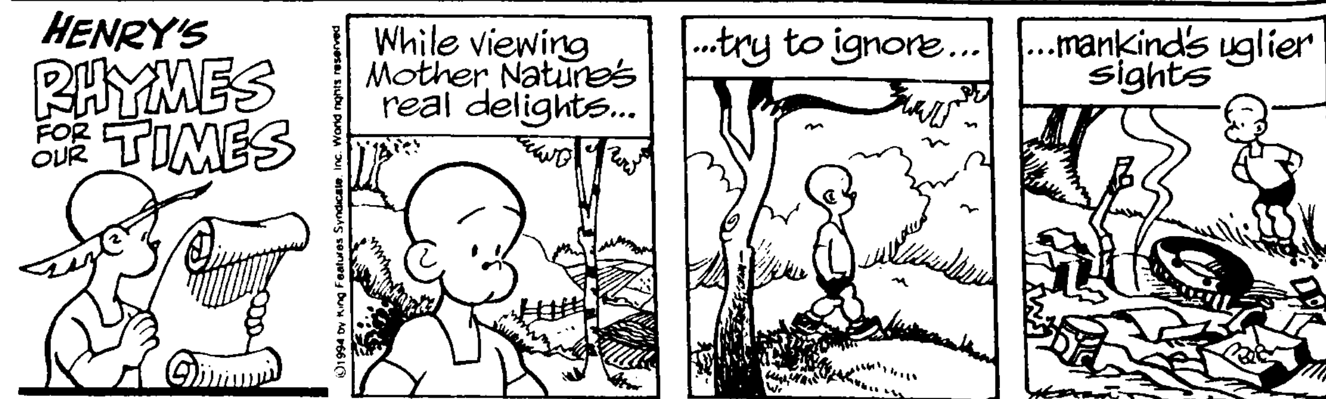
"Het is héél attent van je om even te stoppen", hernam Van Wezel, uitstappend. "Het rijden over deze brug is voor mij te veel, maar jij wilt er natuurlijk overheen."

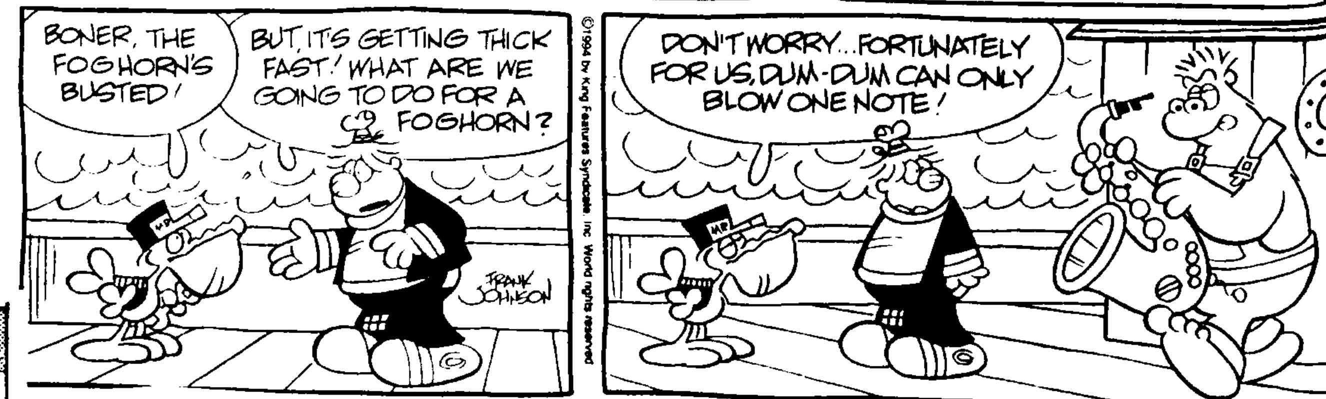
"O, z-zou het?" prevelde heer Ollie verblekend.

"Natuurlijk! Zo is je aard!" riep de ander vol bewondering uit. "Daar herken je de rechte stam aan. Ik wil je niet tegenhouden, want ik weet dat je onverzettelijk bent en dat jij slaagt waar anderen falen. Maar ik ben maar een zijtak, dat voel ik nu duidelijk. Ik zal toekijken."

Heer Bommel slikte moeilijk. Hij schakelde bevend in en drukte met kromme tenen op het gaspedaal.

Daarbij hield hij de ogen stijf gesloten en daardoor had hij niet in de gaten, dat de Oude Schicht in snelle vaart de bocht omkwam met Tom Poes luid roepend achter het stuur.......









CURAÇAO
AGENDA

ARTSEN

DOKTER E.A. WINKLAAR
(particuliere patiënen)
Cas Coraweg 130. Tel.: 371418; spreekuren zaterdag en zondag van 11.00-12.00/17.00-18.00 uur.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
dienstdoende arts van 12.00-13.00 uur: A. Lucasius, Kraayenhofstraat 16. Tel. 656663. Voor spoedgevallen 601588.

GENEESKUNDIGE DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
29 oktober 1994 vanaf 07.00 uur tot 31 oktober 1994 om 07.00 uur:
Dokter Der Meer, Centro Mediko Sta. Rosa. Tel.: 676666; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 601950 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, Ayubi en Braam)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
28 oktober 1994 vanaf 17.00 uur tot 31 oktober 1994 om 07.00 uur:
Dokter Neeb, Dokterskamer Kas Chikitu, Tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 691292 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Nivillac, Rosales-Concession en De Vos)

DERDE DISTRICT BANDABAO
28 oktober 1994 vanaf 17.00 uur tot 31 oktober 1994 om 07.00 uur:
Dokter Cummins, Gezondheidscentrum Barber. Tel.: 641658/641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 642855 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius en Tweed).

Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in *spoedgevallen* de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

WIJKVERPLEGING

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING
Kantoor Gosieweg 15. Tel. 692231/692232. open van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou: Silberie Kavel 16; open van 08.00-16.00 uur. Tel. 649422.
Wachtzuster vanaf 28 oktober 17.00 uur t/m 4 november 07.00 uur tel. 685721 of page 310-1179.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU
Fontein 35, tel. 648077/648387; open van ma. t/m vr. van 07.00-17.00 uur. **Wachtzuster** tel. 649641 of 601760.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG 29
Otrobanda: Gosie, Gosieweg 90-A. Tel.: 379744.
Punda: Sta. Rosa, Sta. Rosaweg 56. Tel.: 377679/377650.
ZONDAG 30
Otrobanda: De Savaan, De Savaan 109-A. Tel.: 697770.
Punda: Vredenberg, Socratesstraat 3. Tel.: 613300/654492.

AMIGOE
Colofon
UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
[illegible]
Curaçao N.A.
Giro 440.000
ABN-Amrobank rek. nr.: 11-07-313
Maduro & Curiel's Bank rek. nr.: 874.825.10

Directie:
Tel.: 874084
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding
Sheila Rhodes (secretaresse)

Redactie:
Tel.: 874744
Hoofdredacteur N. Hendrikse
Chef lokale redactie Hannie Harinck

Overige leden redactie:
Toon van Dongen,
Marjo Nederlof,
Bart Pasman,
Dennis Pikero,
Ronnie Rens jr.,
Theo Dol
Lulu Jimenez (secretariaat),
Solange Iseli (opmaak)
Ronny Smiet (fotograaf)

Advertentie -afdeling
Tel.: 874624
Acquisitie: Viola Bernardus en Jenny Naaldijk
Opname advertenties: maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 uur binnen zijn.

Correspondenten:
Bonaire: Hubert Linkels - tel. 07-8627
Nederland: Jeannette van Ditzhuijzen

Persagentschappen: ANP en AFP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers. Foto's: AFP

Drukkerij: Rotaprint nv.

Distributie/abonnementen:
Districo nv. tel: 370503, 370504, fax: 370304

Losse nummers 60 cent
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen NAf 16,= p/m.
Aruba: NAf 17,= p/m.
Nederland: NAf. 81,15 p/m (luchtpost) of NAf. 28,– p/m (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135
Artsendienst Bandabou:	641658
SOS-lijn (psych. hulp):	127
RCC (nood op zee):	637911
Dierenasiel:	654300
Dierenartsdienst:	614000
Thorax Centrum:	685917
Med. Centrum Blaauw: (24 uur bereikbaar)	695505/ 695547

VERLOF BEGRAFENIS
(afgifte van 10.00-14.00 uur)
zaterdag 29 oktober:
A. Michel, Dr. M.L. King Boulevard 42.
zondag 30 oktober:
R. Martinus, Mahuma Kaya H-337.

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned).
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00 (Spaans), 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): maan. t/m zat.: 08.00 uur; zon.: 10.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK
Groot Kwartier
08.30 uur dienst.
16.30 uur dienst.
Muizenberg/Stenenkoraal
10.00 uur dienst.
Buena Vista
10.15 uur dienst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROTESTANTSE GEMEENTE VAN CURAÇAO
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur *Women's Group.*
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
19.00 uur intrededienst ds. N. de Reus.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. P. v/d Waal.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA
zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
Aanvangstijd van de dienst: **zondag** om 16.00 uur - Kaya G Mahuma 439.

BAKHUIS MINISTRIES
zondag om 10.00 uur dienst - Landhuis Mount Pleasant.

WEGA DI NUMBER
7764
4251
2461

Cubanen ontsnappen uit Panamese kampen

PANAMA STAD - Een aantal Cubanen is woensdag ontsnapt uit de opvangkampen die voor hen zijn opgezet in Panama. Op de foto een beeld uit een van de kampen, met op de voorgrond een Cubaan die zijn schoenen wast terwijl andere in blikken bij de pomp water halen. Er bevinden zich ruim 8600 Cubaanse vluchtelingen in vier verschillende kampen die met behulp van de VS zijn opgezet in Panama. (AFP-satellietfoto)

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG: 17.00 Telefiesta met tante Irma; 18.05 Our Environment; 18.11 Mega Top 50; 19.00 Rescue 911; 20.00 Telenotisia; 20.30 Special: *Homopatia*; 21.00 Wega di Number Kòrsou; 21.05 TeleCuraçao Special; 22.00 All You Need is Love; 23.05 Estreno: *Coroshi*; 24.30 Sluiting.

ZONDAG: 09.00 Sala di Konsierto: ; 10.00 Sena di Señor; 10.45 48 Hours; 11.30 Zorro; 12.00 Djadumingu Deportivo: *Guia di Deporte* (Rein Persaud); 12.40 IAAF Festival; 13.40 Studio Sport; 13.15 Special: *The Wilder Summer*; 16.15 B.O.O.S.; 16.45 Man drechi di Dios; 17.00 Much'i Ben; 17.55 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Di Bishita Ku.....; 18.30 TeleCuraçao Special; 19.00 Tele-Suerte; 20.00 Telenotisia; 20.30 Modeshow Mayura; 20.35 Shete Dia; 21.05 Rikesa Universal (presentator Mavis Albertina); 22.00 Sunday Night Movie: *Angel Among Us*; 24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

TV-11 (kanaal 11)

ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 18.00 On Pits Road; 18.30 Motorweek; 19.00 Europa Semanal; 19.30 Patcho Chittik; 20.00 Lo Mejor de Lo Mejor; 21.00 World Today; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News.

ZONDAG
16.00 Cartoons; 18.00 Wrestling; 19.30 Science & Technology; 20.00 Future Watch; 20.30 Ku Bista Riba (presentator Reyna Joe); 21.00 Videoclips; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News.

TELEARUBA (kanaal 13)

ZATERDAG: 15.50 Movie: *Sidekicks*; 17.31 Bionic Woman; 18.19 The Beauty and the Beast; 17.07 Style with Elsa Klensch; 19.30 Three's Company; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 CNN News; 21.20 Movie: *The Firm*; 23.45 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: ....12.00 Cartoons; 13.00 Ripiti y Gana; 13.30 Religious Program; 14.43 Movie: ; 16.23 Studio Sport; 17.38 IAAF World Cup Athletics; 18.34 CNN News; 19.00 Special: ; 21.44 Musical; 22.00 Show-Time; 23.00 Week in Review; 23.40 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

CINE (kanaal 83)

ZATERDAG: 18.15 Movie: *DeliriousMovie: 20.00 Movie: Private School*; 21.45 Movie: *Red Wind*; 23.30 Movie: *You Only Lived Twice*.

ZONDAG: 18.00 Movie: *Soapdish*; 20.00 Movie: *Patriot Games*; 22.00 Movie: *Steal the Sky*.

TBS (kanaal 89)

ZATERDAG: 18.05 WCW Saturday Night; 20.05 Movie: *Chisum*; 22.20 Movie: *Cowboys*.

ZONDAG: 18.05 WCW Main Event Wrestling; 20.00 Movie: *Perry Mason: The Case of the Slienced Singer; 22.00 National Geographic Explorer.*

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG: 19.00 News; 19.30 Hero; 20.00 Movie; 22.00 Commish; 23.00 News; 23.30 Movie.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 ABC News; 20.00 To Be Announced; 21.00 Movie; 23.00 News; 23.35 Movie.

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG: 19.00 Extra; 20.00 Dr. Quinn, Medicine Woman; 21.00 Movie: *For Love Alone*; 23.00 News; 23.30 Andy Griffith.

ZONDAG: 19.00 News; 19.30 CBS News; 20.00 60 Minutes; 21.00 Murder, She Wrote; 22.00 Movie: *Sleeping With the Enemy*.

VS slachtoffer van goedkope knoflook

WASHINGTON — De Verenigde Staten achten zich het slachtoffer van te goedkope knoflook uit China. De ITC, de Amerikaanse commissie voor internationale handel, is tot de slotsom gekomen dat het land zijn knoflook in de VS onder de kostprijs aan de man brengt. Volgens de Amerikaanse knoflooktelers voorkomt deze uitspraak dat China hun bedrijfstak vernietigt.

Het gaat om miljoenen kilo's, in hele bollen en teentjes, al dan niet gepeld, vers, gekoeld, ingevroren en anderszins geconserveerd, aldus de ITC in een definitieve uitspraak. Het Amerikaanse ministerie van Handel kan nu overgaan tot strafheffingen op de import van Chinese knoflook.

De kwestie werd in juli aangekaart door de *Fresh Garlic Producers Associction*. Volgens woordvoerder Jim Provost verkoopt China het bolgewas in de VS voor 6 dollarcent per halve kilo, terwijl de produktiekosten op gemiddeld 27 dollarcent per kilo liggen. "De uitspraak van de ITC voorkomt dat China onze bedrijfstak vernietigt", aldus Provost.

Vorig jaar leverde China 25 miljoen kilo knoflook aan de VS, 54 procent van de totale Amerikaanse knoflookimport. In 1991 was dat nog maar 7 procent. In het lopende knoflookseizoen voerden de VS voor 38 miljoen dollar 45 miljoen kilo in, waarvan 29 miljoen kilo uit China, dat het land 20 miljoen dollar opleverde. De Amerikanen verorberen jaarlijks 212 miljoen kilo knoflook.

NBC (kanaal 85)

ZATERDAG: 19.00 Crusaders; 20.00 Wilder; 20.30 Empty Nest; 21.00 Sweet Justice; 22.00 Sisters; 23.00 News
23.30 Saturday Night Live.

ZONDAG: 19.00 NFL Football; 20.00 To Be Announced; 21.00 Seaquest DSV; 21.00 Movie: *Addams Family*.

AE (kanaal 73)

ZATERDAG: 19.00 Home Again; 19.30 Home Again; 20.00 Movie: *To Kill a Mockingbird*; 22.30 Comedy on the Road; 23.30 Caroline's Comedy Hour.

ZONDAG: 19.00 In Search Of; 20.00 Ancient Mysteries; 21.00 Movie: *Green Man*.

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG: 19.00 Movie: *She-Devil*; 21.00 Name of Love; 21.30 Girls Night Out; 22.30 Ooh La La; 23.00 Unsolved Mysteries.

ZONDAG: 19.00 Movie: *Penthouse*; 21.00 Movie: *Lisa*; 23.00 Ann Rice: Birth of a Vampire.

Junta Birma praat weer met oppositieleidster

RANGOON - De militaire junta van Myanmar (Birma) heeft opnieuw overleg gevoerd met Aung San Suu Kyi, de oppositieleidster die al sinds 1989 onder huisarrest staat. Dit heeft de officiële radio bekend gemaakt.

Het hoofd van de geheime dienst en eerste secretaris van de Staatsraad voor Herstel van Wet en Orde (SLORC), generaal Khin Nyunt, zou tijdens zijn drie uur durende ontmoeting met Suu Kyi gesproken hebben over de politieke en economische situatie in het land. Verder werd er niets bekend gemaakt over het onderhoud, het tweede sinds 20 september. Nyunt wordt beschouwd als de sterke man van de junta.

Suu Kyi, de dochter van generaal Aung San, volksheld uit de bevrijdingsoorlog tegen de Britten, kreeg enkele jaren geleden de Nobelprijs voor de Vrede voor haar strijd voor de democratie. Zij zit al vijf jaar, zonder enige vorm van proces, onder zware bewaking opgesloten in haar eigen huis. Al verscheidene malen boden de militairen aan haar vrij te laten, op voorwaarde dat zij Myanmar zou verlaten. De NLD-leider weigert echter haar achterban in de steek te laten.

Westerse waarnemers bezien de plotselinge bereidheid tot overleg met de oppositie met de nodige scepsis. Velen menen dat de militaire machthebbers helemaal niet bereid zijn tot een politieke opening. Het zou de junta alleen maar te doen zijn om zijn imago in het buitenland op te vijzelen.

Moslims vallen Serviërs aan

SARAJEVO - Door moslims gedomineerde regeringstroepen hebben zaterdag een aanval ingezet op posities van het leger van de Bosnische Serviërs, buiten Sarajevo. De VN heeft militairen gestuurd om hen tegen te houden.

VN-woordvoerder Gourmelon zei dat de aanval van het regeringsleger op Savorak en Lukavac is gericht. De aanvallers worden gesteund door een 122mm kanon in het gebied.

Hezbollah valt Israëlische posities aan in Zuid-Libanon

BEIROET - Vijf Israëlische soldaten zijn zaterdag gewond geraakt nadat islamitische verzetstrijders hun posities in het zuiden van Libanon aanvielen. Dit is vernomen in veiligheidskringen. Ook een strijder van Hezbollah, die de verantwoordelijkheid voor de aanval opeiste, liep verwondingen op.

De militairen werden geraakt toen hun positie in Ali Taher, aan de rand van de door Israël uitgeroepen veiligheidszone in Zuid-Libanon, werd beschoten met machinegeweren en antitankraketten. Ook andere posten bemand door Israëli's en hun bondgenoten van het Zuidlibanese leger (SLA) kwamen onder vuur.

De Israëli's bestookten als vergelding de stad Nabatiyeh en drie andere dorpen waar Hezbollah (Partij van God) actief is, met enkele tientallen artilleriegranaten. Daarop schoten de islamitische verzetstrijders zo'n 30 Katoesja-raketten af op de veiligheidszone. Vier Libanezen in het dorp Taibe werden gewond.

Chilenen boos op president Frei

SANTIAGO (Chile) - In de Chileense hoofdstad werd donderdag gedemonstreerd tegen de beslissing van president Eduardo Frei om Argentinië een gebied van 532 vierkante meter in het Woestijnmeer over te dragen. De beslissing van de Chileense president is gebaseerd op een uitspraak van het Internationale Hof van Justitie in Den Haag. (AFP-satellietfoto)

Taiwan: Hardere aanpak handel bedreigde dieren

DEN HAAG - Taiwan gaat de illegale handel in bedreigde dieren en daarvan gemaakte produkten strenger bestraffen. Het parlement in de hoofdstad Taipeh besloot tot de hardere aanpak na een marathondebat van elf uur, aldus het Nederlandse Informatiecentrum over Taiwan in Amstelveen vrijdag.

Door wijziging van de wet Bescherming Bedreigde Dieren kunnen illegale handelaren voortaan een gevangenisstraf krijgen van vijf jaar of een geldboete van 75.000 gulden. De hogere straffen gelden niet alleen voor de handel in, maar ook voor het bezit of tentoonstellen van bedreigde dieren en produkten daarvan. Bij herhaling van het misdrijf kan de straf oplopen tot zeven jaar of 180.000 gulden. Deze boete staat ook op de jacht op of het slachten van dergelijke dieren. Er geldt een overgangsperiode van drie jaar, waarin een registratieplicht geldt voor fokkers en handelaren.

Door de strengere straffen hoopt Taiwan te voorkomen dat het land te maken krijgt met een handelsembargo. In maart van dit jaar dreigden landen die het zogeheten Cites-verdrag ondertekenden, met sancties. Het verdrag wil de florerende handel in bedreigde diersoorten indammen.

De wetswijziging heeft onder fokkers van de dieren tot grote onrust geleid, aldus het Informatiecentrum over Taiwan. Zij waren bij de parlementaire behandeling dan ook in groten getale aanwezig om voor hun rechten op te komen.

*****

De nettowinst van de Amerikaanse fabrikant van huishoudelijke apparaten **Whirlpool** is in het derde kwartaal van dit jaar 40 procent gestegen tot 98 miljoen dollar. De omzet groeide van 1,91 miljard dollar tot een recordbedrag van 2,08 miljard dollar. Whirlpool nam enkele jaren geleden de divisie huishoudelijke apparaten van Philips over.

TE HUUR AANGEBODEN:
HUIS
4 slaapkamers, 2 badkamers, grote overdekte vóórporch, telefoon, ijskast, fornuis, wasmachine, 4 airco's.
Direkt beschikbaar, fl.2200,-.
Tel.: 374865 / 376073

In het Groot Piscadera appartementen complex aan de Jan Noorduynweg
zijn weer 9 appartementen opgeleverd. 3 Appartementen zijn verkocht. Wij hebben thans:
één driekamerappartement en vijf tweekamer appartementen van ca. 110 - 155 m².
Alle appartementen zijn compleet airconditioned, voorzien van volledige keuken, twee badkamers, washer/dryer, ingebouwde kasten. **Prijzen v.a. f 178.000,= tot f 259.000,=.**
Gedeeltelijke financiering beschikbaar! Komt u ons zwembad, onze speeltuin en de prachtig aangelegde tuin zien en...... natuurlijk met centrale bewaking.

SUMMER FASHION



Ontvangen: nieuwe kollektie kleding
- **mooie lange rokken**
- **T-shirts**
- **shorts, sexy jurken.**

Kom langs, het is ècht de moeite waard.
Breedestraat 8 - Tel./Fax.: 652161

Dames hobbyisten
OUR CREATION
heeft 50 verschillende styropor (foam) figuren ontvangen.
o.a.: kerststerren, klokken, ballen, kransen, enz. enz. en ook het nodige materiaal om ze op verschillende manieren te versieren.
Ook instruktie Hobby boeken verkrijgbaar.
Er bestaat ook de mogelijkheid om cursussen te volgen.
U kunt langskomen elke dag tussen 2 - 6 uur te
Francia 43 - Tel.: 373379

WEGGELOPEN
zondagnacht te Sta. Rosa
"Binky"
Teefje ½ jaar oud, lichtbruin met wit, met halsband.
Tel.: 674225

Wegens Vertrek naar Nederland TE KOOP

1 Vaatwasmachine 220V	NAf. 750,-
1 Voorraadkast Ikea	NAf. 250,-
1 Eetkamerset	NAf. 325,-
1 Toshiba Split Unit	NAf. 800,-
1 Ledikant incl. matras	NAf. 175,-
1 Kinderlinnenkast	NAf. 200,-
1 Naaimachine 220V	NAf. 150,-

Goede kwaliteit gordijnen.
Tel.: 691622



STRUIK HOLDINGS N.V.
(In liquidatie)
Op 27 oktober 1994 is door de aandeelhouders van **STRUIK HOLDINGS N.V.** besloten om met ingang van 27 oktober 1994
tot ontbinding en algehele liquidatie van de vennootschap over te gaan.
Het Plan van Uitkering, houdende de grondslagen van de verdeling, is nedergelegd ten kantore van het Handelsregister te Curaçao en bij het kantoor der vennootschap te Putten, Nederland.
De Vereffenaar
Custody Beheer B.V.

VARENVERKOOP
Varens in vele soorten, maten en prijzen.
Prachtige baardvarens, hersthoorn, boomvarens, hangvarens, en nog veel meer. Een sieraad voor uw huis. **Zondag de gehele dag.**
Kaya Tentalaria 4, Janthiel. Tel. 673649.

RUIM OP DE BOEL !!
Een goed archief is goud waard
Voor de cursussen
ARCHIVERING I EN II van BURO ARENDS
zijn wij van
15 tot 26 november op Curaçao en Aruba.
Voor advisering bij de opzet en/of (re)organisatie van Uw archief of documentatie hebben wij nog ruimte.
INTERESSE ??
Afspraken per fax. 0031 - 42552641 of telefonisch 04255 - 2641.
VAN HEES b.v., KOESTRAAT 8, 5081 BC HILVARENBEEK (Holland)

De lekkerste ROTIE'S
pom, pastei, bami, nassie, chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie moksie, br. bonen, bloedworst
kunt u elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.
Vraag naar het gerecht van de week.
Koraal Partir kav. 87
Tel. 674103

EXECUTORIALE VERKOOP
Op verzoek van de Ontvanger van het Eilandgebied Curaçao, zal op **woensdag, 2 november 1994 om 10.00 uur** een openbare verkoop plaatsvinden.
Bij deze verkoop zullen de volgende
ROERENDE GOEDEREN
worden verkocht t.w.:
1 luxe auto merk Pontiac TRANS-AM en
1 luxe auto merk
Pontiac GRAND PRIX bouwjaar 1991
De verkoop vindt plaats aan de Regentesselaan z/n (Eilandsontvangerskantoor te Kwartier), alwaar de goederen één uur vóór de verkoop door een ieder te bezichtigen zijn.
Enkele voorwaarden: Verkoop bij opbod, aan de meestbiedende, tegen gerede betaling.
De deurwaarder der belastingen.
WALTER R. ROLLINS

WAARSCHUWING
De commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.
Op **WASHIKEMBA LATLONG 1211N 06812W** (Bonaire):
WOENSDAG 2 NOVEMBER VAN 08.00 UUR TOT 20.30 UUR.
Onveilig zeegebied radius ±7.000 mtr. uit de kust oost.
Maximale verheffing ±5.000 ft.
Op zeedoelen tussen Curaçao en Klein Curaçao in ZUIDELIJKE richting:
VRIJDAG 4 NOVEMBER VAN 11.00 UUR TOT 15.00 UUR.
Onveilig zeegebied ±7.000 mtr. zuidelijke richting.

TE KOOP
luxueus timesharing appartement (6 pers.) op ARUBA
week 29 en 30
costa linda beach resort
tel. 09-674558

"Hidden Treasures"
is de titel van een bijzondere foto-expositie van:
Erica Goeloe
en
Carla Joubert - van Meeteren
De foto's beogen die gedeelten van Curaçao weer te geven die heel veel mensen nog niet kennen, of waar men eenvoudig aan voorbij loopt.
Bij elke foto is er een gedicht van de hand van *Charlie Joubert of Alicia Maldonado.*

Plaats	: Lobby & Troepiaal Room van het AVILA BEACH HOTEL
Openingstijden	: 10.00 am tot 10.00 pm
Data	: donderdag 3 november tot en met zondag 6 november 1994

Tijdens de expositie bestaat er de mogelijkheid om reproducties van de opgehangen foto's te kopen. Tevens zijn er wenskaarten verkrijgbaar met foto's en gedichten.
U bent van harte welkom!
© Praising Hearts Productions

Landhuis Brievengat
Elke zondag geopend vanaf 5.00 uur om het Landhuis te bezichtigen.
a.s. Zondag Folkloristische dansshow van Grupo Folklóriko Antiano van 5.00 - 6.00 uur n.m.
Live muziek van "Chips" vanaf 19.30 uur.
a.s. Woensdag 2 november van 20.00 n.m. - 2.00 v.m.
"Pisang Ambon Night"
met optreden van de band " Future "
Pisang f. 3.00 Entree: gratis.
U kunt ook rijsttafelen. Iedereen is welkom.

KUSTERS' TRADING COMPANY
CURAÇAO Neth. Antilles
Kaminda Michigan #3
P.O. Box 3041
Tel: (5999)- 614114 or 614020
Fax: (5999) - 613618

60-jarig jubileum
GROTE KERST BAZAAR EN UITVERKOOP
Kortingen van 20%, 40% en 60% op diverse Kerstartikelen bij aankoop van Naf. 1.000,= of meer, ontvangt u een kunststof kerstboom van 2 meter gratis zolang de voorraad strekt.

Ook hebben wij kerstversieringen voor huis en/of bedrijf
- Zijde bloemen en planten
- Prachtige kaarsen en kandelaars
- Glaswerk, koperwerk en keramiek
- Kerstverlichting voor binnen en buiten
- Kerstboomversierselen
- Kunststof kerstbomen van 2 tot 15 voet
- Balonnen in alle soorten en kleuren
- Oasis, spuitverf foam, glitter, linten, cellofaan, enz.
- Gereedschappen voor bloemisten en hobbyshops
- Mandjes in verschillende modellen en kleuren en nog veel en veel meer.

Tot zaterdag 29 en zondag 30 oktober 1994
Wij zijn open van: 09.00 uur tot 12.00 uur en 14.00 uur tot 17.00 uur.

Te koop:
MAZDA 323
GLX 1990 full equipped kleur: vuurrood.
Vraagprijs: f 17.600,=
p.n.o.t.k.
Tel: 604761

SANS SOUCIS
BADEN-BADEN · PARIS
The sweet and sour secret!
BEAUTY ADVANCER SERUM GEGEN FALTEN MIT ALPHA HYDROXY ACID
Sugar cane and fruits supply effective substances to counter wrinkles and age spots: AHAs (Alpha Hydroxy Acids). SANS SOUCIS BEAUTY ADVANCER SERUM with AHA is so effective you can see and feel the difference after only a brief use!
Verkrijgbaar bij:
Botica Cerrito n.v.
Botica Groot Piscadera
Kapsalon Scissors

schildersbedrijf
Perfect
De huisschilder van huis uit
Tel. 601766 - 369127
Fax: 369127

REMINDER
The lecture on "Asthma" of ***FISONS PHARMACEUTICALS*** will be held at:

Place	Date	Time
Hotel Avila, La Belle Alliance	November 3, 1994	19.00 - 21.00
or		
St. Elisabeth Hospital Auditorium	November 4, 1994	12.00 - 13.30

R.S.V.P. Tel.: 613266 during office hours, latest October 31, 1994.
Only doctors are invited to attend.

SURINAAMS ETEN
Zaterdags en zondags vrij voor moeder in de keuken
Haal uw **lekker Surinaams eten**
elke zaterdag en zondag van 12 tot 4 uur
maandag t/m vrijdag van 11.30 - 14.30 aan de
Rooseveltweg 133.
t/o de Antillen
Bel voor uw bestelling 685679

TE KOOP AANGEBODEN
LEUK WOONHUIS
te Barendslaan
3 slaapkamers, 2 badkamers, open woonkeuken met bar.
Informaties:
Tel.: 625908

SAFE HOUSE
Professional Alarm & Telephone Systems
Your Alarm Expert
☎ **368968**

BELONING VAN NAF. 1.000,-
Voor degene die de tip geeft die zal leiden tot:
A. Het terugvinden van ruim 84 cartons keramiek vloer tegels (± 135 M²)
gestolen van ons terrein te Zeelandia, naast de Radiateuren fabriek in het weekeinde 22/23 en de Dinsdag 25 oktober daaropvolgend.
B. Alsmede de arrestatie van de dieven.
De omschrijving van de tegels zijn
Maat : **40 x 40**
Kleur : **Glans grijs gevlamd**
Merk : **Epoca**
Ref : **Adise/Phoenix**

Voor informatie : **Mosaicos Samander**
Erieweg # 7 Zeelandia
Tel.: 612587 Fax.: 612906
Uw naam wordt niet genoemd. U geeft een nummer als referentie.
Metselaars, Tegelleggers: behoedt U voor gestolen tegels leggen.

TE KOOP
Lego ruimtevaart, boten en auto's. Tevens Nintendo + 14 spelletjes; Mecano constructiedozen. Alles in goede staat.
Bel voor informaties:
Tel.: 377195

Te koop
T-Shirts
alle maten, verschillende prijzen
Rooseveltweg 232
Sta Maria

Geachte klant,
Gaarne nota te nemen dat
LICORES MADURO
maandag 31 oktober a.s.
GESLOTEN IS
van 08:00 tot 13:30 wegens inventaris
Wij zijn wel **OPEN** in de namiddag van 13:30 tot 17:30
Onze excuses voor het ongemak.
LICORES MADURO



TE KOOP
MERCEDES 230 CE Coupé
in perfekte staat
originele airco, automaat, stereo + cd wisselaar.
Onderhoudsboeken aanwezig.
Tel.: 377653 / 602207

TE KOOP
OLDSMOBILE OMEGA
Nieuwe airco, motor overhauled, goede auto.
Vraagprijs: Ang. 6.000,-

TE KOOP
TWEE PERSOONS BED
Ang. 200,- + diverse stereo apparatuur
Ang. 150,-
Tel.: 377653

Advertentie: 674524
Redactie: 674744

ÑAPA
Weekend Bijlage Amigoe
29 OKTOBER 1994 AMIGOE

INTERVIEWS



De kunst van het voorspellen

REPORTAGES

Penisnijd rond een verlichte rebel



en 'manusje-van-alles' zou je de Gevolmachtigde minister in Den Haag kunnen noemen, ware het niet dat dat wat oneerbiedig is. En afbreuk doet aan de verantwoordelijke taak die hem is toebedeeld: de Antillen in Nederland vertegenwoordigen; als 'ambassadeur in eigen land', zoals de tiende Gevolmachtigde minister Carel de Haseth zichzelf noemt in de Antilliaanse Nieuwsbrief van het Antillenhuis. Verbindingsman is hij ook. Aan hem de opdracht de contacten tussen Den Haag en Willemstad soepel te laten verlopen. Voor een dergelijke functie moet je toch minstens een soort duizendpoot zijn. Zijn taken variëren immers van het werpen van de eerste basketbal tot het verdedigen van 's lands belangen in de Rijksministerraad. De PAR lijkt met Carel de Haseth de juiste man gekozen te hebben: een stille, maar diplomatieke doorzetter met veel liefde voor de vijf Antilliaanse eilanden. Ondanks het keiharde werken heeft hij nog geen minuut spijt van zijn overstap gehad. Hij geniet juist van de variatie die de functie hem biedt.

= door Jeannette van Ditzhuijzen =



Het Antillenhuis in Den Haag.

Carel de Haseth hecht waarde aan wederzijds informeren

De computerdiplomatie van Pouriers Haagse verlengstuk

e Setel en PTT Telecom kunnen tevreden zijn over de nieuwe Antilliaanse Gevolmachtigde minister in Den Haag. Sinds zijn komst in mei 1994 zoemen dagelijks de faxen, terwijl modems via een telefoonverbinding geruisloos informatie op de schermen van de computers typen. Het was een van de eerste dingen die Carel de Haseth (44) na zijn aantreden als Gevolmachtigde minister in Den Haag regelde: de informatiestroom op gang brengen van het Fort naar het Antillenhuis en omgekeerd. "Toen ik hier aankwam was er niks, alleen de *Amigoe* en die kwam tien dagen later. Ik moet toch weten wat er 8000 kilometer verderop speelt."

"Op de Antillen is het gebruikelijk dat gedeputeerden en ministers alles zelf doen. In Nederland doen de hoge ambtenaren in feite het voorbereidende werk voor hun ministers. In dat voorwerk hebben wij hier op het Antillenhuis een hele duidelijke rol. We bemiddelen en bereiden voor."

Niet voor niets heet het kabinet van de Gevolmachtigde minister ook wel de 'voorpost van de Antilliaanse regering'. Daarvoor moet de 'ambassadeur in eigen land' wel weten wat er aan de andere kant van de oceaan zoal besproken en besloten wordt. Vandaar de dagelijkse uitwisseling van faxen en computerberichten met zijn directe Antilliaanse aanspreekpunt Harold Arends, die op zijn beurt weer op de hoogte wordt gehouden van de laatste ontwikkelingen in Nederland. Verder belt De Haseth minimaal eens per week - 'dat is wel het absolute minimum' - met premier Pourier.



CAREL DE HASETH

VERLENGSTUK

De in gang gezette informatiestroom uit de Antillen kent diverse vertakkingen. Zo gaan brieven aan de Nederlandse ministers voortaan via het kabinet van de Gevolmachtigde minister. En ambtenaren op dienstreis komen tegenwoordig altijd even langs op het Antillenhuis om De Haseth van hun bezigheden op de hoogte te stellen.

"Ik ben het verlengstuk van de minister-president, wat betekent dat ik hier geconfronteerd word met zaken van heel verschillende aard. Als ik van de hoed en de rand weet, kan ik mijn functie beter uitoefenen. Zijn de ambtenaren eenmaal terug op de Antillen en blijken de zaken stroef te gaan, dan schakelt men ons in. We weten waar het over gaat en kunnen hier dus de juiste personen benaderen. Omgekeerd geldt hetzelfde. Als de Nederlandse counterparts vinden dat de Antillen te traag over de brug komen, kunnen wij een bemiddelende rol vervullen."

"Die *briefings* zijn heel leuk. Je krijgt vaak een rapportje en zo blijf je echt goed op de hoogte. Ja, het is inderdaad ook heel veel werk. Een ding is wel duidelijk: dit is geen kantoorbaan van acht tot vijf. Je werkt 's avonds, in de weekends, eigenlijk voortdurend. Maar het mooie is dat je met van alles te maken krijgt. Op allerlei niveaus en terreinen wordt je inzet gevraagd; het is heel gevarieerd."

"Om maar een voorbeeld van twee uitersten te geven. Op een dag moest ik 's ochtends naar Buitenlandse Zaken voor de ondertekening van een verdrag met de Verenigde Staten. Alles heel officieel en plechtig. En 's middags gooide ik de eerste bal bij een basketbal-wedstrijd tussen teams uit Aruba en de Antillen. Daartussenin zit alles."

WRIJVINGEN

Het leggen van contacten bij voorbeeld, en het links en rechts uitsteken van voelhoorns. "Door goede contacten geef je inhoud aan je functie. En je kunt er mogelijke wrijvingen mee voorkomen."

Achterovergeleund in zijn bureaustoel steekt hij een nieuwe sigaret op. Zojuist heeft hij eigenhandig voor de thee gezorgd, want zijn secretaresse is ziek en de chauffeur is vrij vandaag. Op het enorme bureau ligt een forse stapel mappen met binnengekomen post. Alles is ingekeken en van des ministers paraaf voorzien. Buiten regent het pijpestelen, al dagen. Maar De Haseth laat z'n humeur er niet door bederven. "We hebben op Curaçao gewoond en dus geleerd een regenbui te waarderen", zegt hij vrolijk.

Hij woont nu zes maanden in Nederland en is een beetje teleurgesteld dat de reorganisatie van het Antillenhuis nog niet haar beslag heeft gekregen. "Daar is men hier al ruim een jaar mee bezig en ze had in september uitgevoerd moeten zijn. Het wachten is nu op een sociaal plan voor de werknemers, dat duurt toch langer dan gedacht."

Reorganisatie bleek nodig omdat in de loop der jaren een aantal taken van het Antillenhuis uitgehold bleek te zijn. Zo is er een afdeling Toerisme, die door de oprichting van een Curaçaos en Bonaireaans toeristenbureau veel minder te doen heeft gekregen. Hetzelfde geldt voor de Economische afdeling sinds Curaçao twee economische acquisiteurs heeft aangesteld.

VOORLICHTING

"Om die reden gaan we een aantal afdelingen in elkaar schuiven. Zo verdwijnen Economische Zaken, Toerisme, Onderwijs, Voorlichting, PR en Culturele Zaken. Die zijn allemaal op een hoop gegooid en heten voortaan afdeling Voorlichting. Want daar gaat het in de meeste gevallen om, om informatie te geven over bij voorbeeld de vestigingsmogelijkheden van bedrijven op een bepaald eiland."

In de nieuwe opzet is het de bedoeling dat er minder eilandjes ontstaan. Niet meer één persoon die alles over toerisme maar weinig tot niets over andere onderwerpen kan vertellen. "Natuurlijk houden mensen hun specialisme, maar ze moeten bij ziekte wel voor elkaar kunnen inspringen."

De eveneens nieuwe afdeling Dienstverlening vloeit voort uit een drietal oude: Sociale Zaken, Ontwikkelingssamenwerking en Personele Zaken. De dienstverlening houdt onder meer het begeleiden van patiënten in en van ambtenaren met een studie-opdracht. Onaangetast bleven Juridische Zaken alsmede Beheer.

"We weten nu wat we willen. Het organisatieschema ligt vast, er zijn functie-omschrijvingen gemaakt met het bijbehorende financiële plaatje, dus nu zouden we de juiste mensen erbij moeten zoeken. Iemand die voor zijn of haar specifieke taak overbodig is geworden, kunnen we een andere functie binnen het Antillenhuis aanbieden. Maar als die persoon dat niet wil en liever vertrekt, dan moeten daar wel regelingen voor zijn. En daar wachten we nu op, op het sociale vangnet. Eerder kunnen we niet beginnen met het *matchen* van het personeel."

ONMENSELIJK

"Ja, dat roept spanningen op. Iedereen heeft wel een gezin of fianciële verplichtingen. Men wil weten waar men aan toe is. Als er geen perspectief is, tast dat bovendien de werklust aan. De situatie is onmenselijk."

"Daar komt bij dat het personeel de reorganisatie niet als een positieve beoordeling van de bestaande situatie ziet. Men denkt 'we hebben het niet goed gedaan', maar daar gaat het niet om. De situatie is in de loop der jaren gewoon gewijzigd. Het gevoel overheerst nu dat alles wat in het verleden is gedaan niet wordt gewaardeerd; ten onrechte, maar het is wel de ervaringsrealiteit."

Of er van de 26 medewerkers op het Antillenhuis ook mensen moeten afvloeien wil de Gevolmachtigde minister - nog - niet zeggen.

Hoewel het Antillenhuis altijd open staat voor de Antilliaanse gemeenschap in Nederland is het niet de bedoeling dat men er met zijn problemen terecht kan. "Een Antilliaan hoort in een Nederlandse gemeente te kunnen functioneren en daar naar een oplossing van zijn problemen te zoeken. Maar we willen wel een aanspreekpunt zijn. Via het Antillenhuis moet men voeling met 'thuis' kunnen houden."

Indirect werkt men op het Antillenhuis wel voor de landgenoten in Nederland. Zo verzorgde men onlangs een cursus voor loketmedewerkers van de sociale diensten in de regio Rotterdam. Daar leerde de Hollandse ambtenaar wat een Antilliaan van hem verwacht, hoe hij zijn problemen naar voren brengt. De Haseth: "Dat is iets heel eenvoudigs en tegelijk erg nuttig."

'KLASJE'

Zo kregen ook de mensen in het 'klasje' van Buitenlandse Zaken informatie over de Antillen. De toekomstige diplomaten vertegenwoordigen immers niet alleen Nederland, maar ook de andere delen van het Koninkrijk en dan is het nooit weg als ze weten waar ze over praten.

Op cultureel gebied laat het Antillenhuis veel aan het OKSNA over. Sommige kleinere projecten lopen wel via Den Haag, al gaat het maar om bemiddeling bij het regelen van een toernee door Nederland. En dan is er nog een heel klein potje waarmee verenigingen en stichtingen gesponsord kunnen worden.

In de Rijksministerraad heeft Carel de Haseth zijn mannetje al gestaan. 'Geef ons een kans', zei hij, toen het erom spande of het hoger toezicht op St. Maarten met één of met twee jaar zou worden verlengd. Een beetje tot De Haseth's verbazing kreeg hij de PvdA tegen zich. De socialistische partij was vóór een langere periode van curatele. 'Als we niet in één jaar orde op zaken kunnen stellen, dan kan het in twee jaar ook niet', verdedigde de Gevolmachtigde minister het Antilliaanse standpunt. Daarmee had hij de toenmalige minister van Antilliaanse en Arubaanse Zaken, tevens demissionair premier, Ruud Lubbers achter zich. "Die stelde zich ook op het standpunt dat we van één jaar uit moeten gaan."

"Het ligt nu voor een groot deel in handen van het Bestuurscollege. Als dat zich kan bewijzen en uitvoering weet te geven aan het stappenplan, dan is er geen reden om na 1 juli 1995 de Algemene Maatregel te verlengen. Het is een heel ambitieus programma en de tijd is kort. Maar de Antillen willen gewoon niet langer hoger toezicht uitoefenen dan strikt noodzakelijk, dat is het uitgangspunt. Elke vier maanden wordt er geëvalueerd, dus je kunt altijd nog bijsturen."

"Laten we nu maar ons best doen tot die datum, dan is er ook een nieuw Bestuurscollege dat hopelijk meer richting geeft. En het eiland heeft bovendien een nieuwe gezaghebber die met frisse moed de problemen te lijf kan gaan."

De zaken zelf aanpakken is wat de PAR voorstaat. Dat vindt De Haseth ook terug in de toelichting op de KabNA-begroting, waarin de nieuwe minister van Antilliaanse Zaken Joris Voorhoeve de Caribische Rijksdelen veel vrijheden laat. "Hij staat open voor overleg, dat lees je telkens weer."

Hoe we dan een nieuw statuut 'langs de lijnen van het protocol met Aruba' moeten interpreteren? "Ach, ik denk niet dat de soep zo heet wordt gegeten als die wordt opgediend. We zullen daar de komende week op Curaçao zeker over praten (Het gesprek vindt plaats kort voor het bezoek van Voorhoeve aan de Antillen, JvD). Ik denk dat de houding van Nederland voortkomt uit een gebrek aan vertrouwen. Nou, als je als regering dat vertrouwen terug kunt winnen, dan zie ik niet in waarom er côute que côute vastgehouden moet worden aan wat op papier staat. Het gaat er immers niet om om regels te stellen, maar om de zaken zeker te stellen."

Terugkijkend op de eerste zes maanden van zijn ministerschap schrikt De Haseth vooral van de snelheid waarmee zijn Haagse dagen voortschrijden. Hij heeft gelukkig nog wel tijd voor lezen en dichten, al gebeurt dat lezen niet rustig op een Curaçaose porch, maar veelal in de auto, op weg naar een volgende afspraak. "Weet je dat ik al een achtste van mijn termijn achter de rug heb? Het gaat allemaal zo vlug", zegt hij met enige spijt in zijn stem. Want hoe druk hij het ook heeft: "Ik heb de afgelopen tijd nog geen minuut betreurd dat ik deze functie heb geaccepteerd."

Eindredactie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Jordanië beheert heilige plaatsen moslims in Jeruzalem

Vredesakkoord Israël en Jordanië geeft Yasser Arafat het nakijken

De gewoonlijk verlaten Arava-woestijn op de grens tussen Israël en Jordanië was deze week voor korte tijd een middelpunt voor hoogwaardigheidsbekleders. Het zand was vrij van mijnen gemaakt om de duizenden genodigden bij de ondertekeningsceremonie van het Israëlisch-Jordaans vredesakkoord een veilige ambiance te bieden.

De plechtigheid was een welkome onderbreking van de recente reeks aanslagen waarmee de radicale Palestijnse Hamas-beweging de vredesinitiatieven probeert te ondermijnen. Kort na elkaar kidnapte Hamas de 19-jarige soldaat Waxman, die bij een bevrijdingsactie door het Israëlische leger omkwam en voerde zij een zelfmoordactie uit op een bus in Tel Aviv waarbij 22 mensen werden gedood.

SAMENWERKING

De normalisering van de betrekkingen tussen Israël en Jordanië gaat in weerwil daarvan door. De toenadering tussen de buurlanden kwam vooral tot stand wegens beider belang bij economische samenwerking. De Israëlische minister van Buitenlandse Zaken Shimon Peres heeft een omvorming voor ogen van het Midden-Oosten: van een regio van kogels tot een gebied met een groot handelspotentieel.

Jordanië, dat vijftien jaar na Egypte als tweede Arabische land vrede sluit met de voormalige aartsvijand, ondervond protest in eigen land. De overeenkomst, die onverwacht snel tot stand kwam, ontlokte een deel van de Jordaniërs de opmerking, dat Allah de koers wel erg snel had gewijzigd. Tijdens de Golfoorlog steunde koning Hussein de Iraakse leider Saddam Hussein nog in zijn poging het Golfstaatje Koeweit in te lijven. Ook voerde Irak rechtstreekse aanvallen uit op Israël.

Sinds de ondertekening een week geleden van een principe-akkoord hebben de officiële instanties in Jordanië er alles aan gedaan de vier miljoen inwoners te overtuigen van de voordelen van vrede met de Joodse Staat. In talkshows, interviews, persconferenties en bij bezoeken aan het leger benadrukten vertegenwoordigers van het Koninklijk Huis en de regering de winst van het vredesakkoord met Israël.

Critici konden weinig inbrengen tegen deze omvangrijke mediacampagne. Hun voornaamste bezwaar dat de zionistische vijand ook maar één centimeter Jordaanse grond zou houden, gaat niet op omdat Israël bijna 400 vierkante kilometer woestijngrond heeft teruggegeven, dat het Israëlische leger in 1967 had bezet. Wel pacht Israël een deel van de grond zodat de daar gelegen joodse landbouwnederzettingen kunnen blijven bestaan. Israël beloofde het Hashimitische Koninkrijk ook een groter aandeel in de schaarse watervoorraad in het Midden-Oosten.

VERRAST

Jordanië wees kritiek van Syrië en de PLO op het akkoord van de hand door te zeggen dat het pas had besloten tot een afzonderlijk vredesakkoord met Israël nadat pogingen tot afstemming met andere Arabische landen waren mislukt. Zo was koning Hussein volkomen verrast door de geheime besprekingen die de PLO en Israël in 1992 in Noorwegen begonnen. Besprekingen die vorig jaar in een verrassend snelle ondertekening van de Israëlisch-Palestijnse vredesregeling uitmondden. De koning zag daardoor de noodzaak wegvallen de strijd voor een onafhankelijke Palestijnse staat te steunen. Het front van Arabische bondgenoten brak daardoor. Jordanië wilde niet wachten op bondgenoot Syrië, die een harde opstelling tegenover Israël verkiest.

De verhoudingen tussen Jordanië en de Palestijnen bereikten dezer dagen een nieuw dieptepunt door een clausule in het Israëlisch-Jordaans vredesakkoord, die het Jordaanse Koningshuis het beheer laat over de voor moslims heilige plaatsen in Jeruzalem. De PLO beschouwt dat als een sabotage van haar claim op (Oost-)Jeruzalem als hoofdstad van een toekomstige Palestijnse staat. De Palestijnen vinden het een schending van het akkoord met Israël, waarin werd overeengekomen pas in 1996 te onderhandelen over de status van Jeruzalem.

HARDE KLAP

De overeenkomst is een harde klap voor PLO-leider Yasser Arafat. Die hekelde Hussein en de Israëlische premier Rabin in een aan hen gerichte brief. "Luister goed Hussein en Rabin. Jeruzalem is de hoofdstad van Palestina en geen enkele ondertekening in de Jordaanse hoofdstad Amman of waar dan ook brengt daar verandering in", schreef Arafat. Israël verhinderde dat Arafat bij de ceremonie in de Avara-woestijn aanwezig kon zijn. De PLO-voorzitter had eerder al laten weten de plechtigheid niet te zullen bijwonen.

De jongste aanvaring tussen Arafat en de Jordaanse vorst is de zoveelste confrontatie tussen beide leiders, die elkaar in de jaren zestig al naar het leven stonden. Na de Israëlische verovering van de Westelijke Jordaanoever tijdens de Zesdaagse Oorlog in 1967 vluchtten vele Palestijnen naar het Hashemitische rijk. De groeiende aanhang leidde ertoe, dat de PLO steeds meer een staat in de staat vormde en Hussein van de troon probeerde te stoten. Na een bloedige burgeroorlog (1969-1971), waarbij duizenden slachtoffers vielen, werd de PLO tenslotte uit Jordanië verdreven.

Het lijkt erop dat de Jordaanse vorst er ook ditmaal in is geslaagd de belangen van hemzelf en het Hashemitische vorstenhuis (Hussein is de derde monarch van de Hashemitische dynastie) ten koste van de PLO en haar leider Yasser Arafat, heeft veilig gesteld.

Paus ontvangt PLO-delegatie



■ *VATICAANSTAD - Paus Johannes Paulus II heeft woensdag vertegenwoordigers van de Palestijnse organisatie PLO op audiëntie ontvangen. Op de foto de paus met vlnr: Mohammer Hammad, Tarzi Zudhi en Abdul Lateef Abu Hijeh. De ontmoeting vond plaats op dezelfde dag dat de ondertekening van het historisch vredesakkoord tussen Jordanië en Israel plaatsvond. (AFP-satellietfoto)*

Verdrag van Tordesillas verdeelde wereld tussen Spanje en Portugal

De inwoners van het Spaanse plaatsje Tordesillas, dichtbij de Portugese grens, varen er wel bij. Tot aan het einde van het jaar vieren ze feest.

De aanleiding is dan ook een bijzondere: 500 jaar geleden, op 7 juni 1494, vaardigde Paus Alexander VI Borgia een bul uit, waardoor de wereld buiten Europa verdeeld werd tussen Spanje en Portugal.

Onder pauselijke goedkeuring trokken onderhandelaars van Portugal en Castilië een lijn over de wereldbol, van noordpool tot zuidpool, op 370 mijl ten westen van de Azoren. Alle landen ten oosten van de lijn, van Brazilië tot Indië, kwamen in het bezit van Portugal. De Portugezen verkregen exclusieve rechten in Afrika en Azië. Castilië kreeg de westelijke helft van de bol, waardoor bijna geheel Amerika in handen kwam van de Castilianen.

TAAL

Cultureel gezien is het verdrag van Tordesillas van enorme betekenis geweest. Brazilië spreekt daardoor Portugees en nagenoeg alle overige Latijnsamerikanen Spaans. De Spaanse taal is momenteel na het Engels (de Chinese taal buiten beschouwing gelaten) de tweede ter wereld, nog voor het Frans. Zo'n 300 miljoen mensen in tientallen landen bedienen zich ervan.

Het bilaterale verdrag tussen beide mogendheden was min of meer noodzaak. Castilië en Portugal veroverden de wereldzeeën en ontwikkelden zich tot belangrijke koloniale grootmachten. Historici zeggen nu dat als het verdrag van Tordesillas achterwege was gebleven een gewelddadige confrontatie tussen beide landen onvermijdelijk was geweest.

Andere Europese landen waren echter niet blij met de pauselijke interventie. De Franse vorst Frans I, de Nederlanders en de Engelsen protesteerden heftig. "Aangezien de zee van iedereen is, is ze van mij", verklaarde de Engelse vorstin Elizabeth I.

Maar de tijd van de Engelsen en de Nederlanders moest nog komen. Aan het begin van de vijftiende eeuw deelden de Spanjaarden en Portugezen de lakens uit in



de wereld. Omstreeks 1550 beheerste Portugal de wereldhandel en (samen met de Nederlanders) de slavenhandel. De Portugezen, die vanwege de specerijen aanvankelijk een grotere interesse hadden in Indië dan in Brazilië, hadden onder meer strategische posities ingenomen in Goa, Malakka, Hormuz en Macau.

RIVALITEIT

De betrekkingen tussen Spanje en Portugal werden door de eeuwen heen gekenmerkt door wederzijdse rivaliteit, maar het verdrag van Tordesillas werkte redelijk goed. Beide staten hielden zich eraan, omdat zij elkaar in de wijde wereldruimte nauwelijks tegenkwamen, schrijft de Nederlandse historicus Kikkert.

Eigenlijk waren er maar twee regio's die conflicten opleverden; Brazilië en veel later, het uiterste zuiden van Zuid-Amerika, het gebied in de Rio de la Plata. Het eerste land kwam in 1580 bijna automatisch in bezit van Spanje, omdat dat land toen aanspraak maakte op de Portugese troon. De Spaanse overheersing van Portugal (1580-1640) had tot gevolg, dat Lissabon de buitenlandse politiek van Filips II diende uit te voeren.

De Portugezen kregen als macabere beloning de vijanden van Spanje erbij: Engelsen en Hollanders. Hollanders en Zeeuwen vestigden zich voortaan in Brazilië. De Westindische Compagnie verwierf in het begin van de 17e eeuw in Brazilië een gebied twee keer zo groot als het huidige Nederland.

Een grensconflict tussen Spanje en Portugal in het uiterste zuiden van Zuid-Amerika leidde in 1828 tot de stichting van de onafhankelijke republiek Uruguay, die een soort buffer vormde tussen Argentinië en Brazilië. Beide Zuidamerikaanse landen hadden zich kort daarvoor afgescheiden van hun moederlanden.

NEERGANG

Spanje was toen in feite al geen wereldmacht meer. De politieke en economische neergang van het keizerrijk was volgens de Mexicaanse schrijver Carlos Fuentes in 1586 al begonnen met de ondergang van de 'onoverwinnelijke armada' tegen Engeland. "Het Spaanse keizerrijk had onder Filips II veel weg van een land van bedelaars, bandieten en berooiden." Maar op cultureel gebied zou het keizerrijk nog een bloeitijd beleven: De zeventiende eeuw (el siglo del oro) met schilders als 'el Greco' en Velazguez, de toneelschrijvers Lope de Vega en Calderon de la Barca, de romanschrijvers Cervantes en de dichters Quevedo en Gongora.

Na een langdurig politiek isolement sloten beide landen zich in de jaren zeventig van deze eeuw aan bij de Europese Gemeenschap. Zowel Spanje als Portugal behoren echter nu nog steeds tot de armere EU-landen.

De afgelopen jaren waande Spanje zich soms nog even het middelpunt van de wereld. Madrid was de culturele hoofdstad van Europa, Sevilla had de wereldhandelstentoonstelling en Barcelona de Olympische Spelen. Het land beschouwt zich als de natuurlijke intermediair tussen Europa en Latijns-Amerika. In Madrid hielden Israël en de PLO een grote vredesconferentie over het Midden-Oosten.

Maar op politiek en economisch terrein is de voorheen belangrijke rol van de beide Iberische landen uitgespeeld. Als het bijvoorbeeld aan Alain Lamassoure, de Franse minister van Europese Zaken, ligt, komt er een kerngroep van lidstaten, die de Europese eenwording versnelt. Spanje en Portugal moeten volgens hem in de wachtkamer plaatsnemen.

Zowel regeringstroepen als rebellen maken zich eraan schuldig

Martelingen en executies aan de orde van de dag in Algerije

In Algerije sterven dagelijks onschuldige mensen door willekeurig geweld van regeringstroepen en van gewapende fundamentalistische groeperingen. De mensenrechtenorganisatie Amnesty International noemt in haar dinsdag verschenen rapport 'Algerije: Onderdrukking en geweld moeten stoppen' honderden executies.

Algerije zit sinds 1992 in een dodelijke spiraal van geweld. Na het afgelasten van de verkiezingen, die door het Islamitisch Reddingsfront (FIS) dreigden te worden gewonnen, en de afkondiging van de noodtoestand werden tienduizenden mensen geïnterneerd. Geweld van fundamentalisten en regeringstroepen heeft sindsdien meer dan 10.000 levens geëist, volgens sommige schattingen zelfs meer dan twee keer zoveel.

EXECUTIES

Met name journalisten, ambtenaren, rechters, buitenlanders en leden van de veiligheidstroepen zijn het doelwit van fundamentalisten van de Gewapende Islamitische Groep (GIA) en de Gewapende Islamitische Beweging (MIA). De legertroepen vergelden hinderlagen en aanvallen vaak niet met arrestaties, maar met executies zonder vorm van proces.

In weerwil van de verklaringen van de Algerijnse overheid vallen zeker niet alle doden in het kader van gevechten met gewapende opstandelingen. Zo doodden volgens Amnesty de veiligheidstroepen in een buitenwijk van Algiers de afgelopen maanden tientallen ongewapende burgers. Ooggetuigen verklaarden dat op 16 augustus ten minste twintig mensen voor hun huizen werden doodgeschoten, nadat een gewapende fundamentalistische groepering twee legervoertuigen had overvallen.

Marteling kwam tussen 1989 en 1991 nauwelijks meer voor in Algerije. Nu is het op veel gendarmerie- en politiebureaus en in militaire veiligheidscentra opnieuw gangbare praktijk. Een veelgebruikte methode is de *chiffon*. De gedetineerde wordt op een bank gebonden en krijgt een doek in zijn mond gepropt. Hierna worden er grote hoeveelheden vuil water met schoonmaakmiddelen of chemicaliën in zijn mond gegoten. Veel slachtoffers krijgen ook elektrische schokken toegediend en worden seksueel mishandeld met stokken en flessen. Er worden zelfs gaten in hun rug, voeten of benen geboord.

Algerijnse rechters van de speciale rechtbanken schromen niet bekentenissen die door marteling zijn verkregen, tot het proces toe te laten. Daarnaast weigeren zij meldingen van martelingen grondig te onderzoeken. Tijdens de rechtszaken voor de speciale rechtbanken worden volgens de waarnemingen van Amnesty de meest elementaire rechtsprocedures geschonden.

De gewapende fundamentalistische groeperingen hebben honderden burgers gedood en duizenden met de dood bedreigd. Onder de slachtoffers bevonden zich ook vrouwen en kinderen. Zij namen ook mensen in gijzeling. Veel mensen worden onder bedreiging gedwongen de acties van de fundamentalisten te steunen en zijn vervolgens het slachtoffer van wraakacties van de regeringstroepen. Politici van het FIS hebben de gewelddadige acties niet alleen niet veroordeeld, maar vaak goedgepraat omdat de slachtoffers 'niet onschuldig' zouden zijn.

Van duizenden slachtoffers is niet eens zeker wie ze heeft gedood. Soms dragen gewapende fundamentalistische groeperingen uniformen van de veiligheidstroepen, en de veiligheidstroepen gaan vaak gekleed in burgerkleding.

Onderzoekers vrezen voor ongevoelige malariamuskiet

De malariaparasiet wordt zo snel ongevoelig voor nieuwe geneesmiddelen, dat er dringend behoefte is aan een nieuwe familie van anti-malariamiddelen met een heel andere chemische structuur. Maar het lijkt er niet op, dat die er voor het eind van de eeuw zal zijn. Er is dan ook kans op onbehandelbare malaria.

Dit constateert de Nederlandse arts Ter Kuile, die op 13 oktober in Amsterdam promoveerde op een proefschrift over een onderzoek in Thailand naar drie relatief nieuwe geneesmiddelen. In het kader van dit onderzoek zijn in een kamp met vluchtelingen uit Birma in vijf jaar 3600 patiënten behandeld en gevolgd.

Malaria is met jaarlijks twee miljoen slachtoffers één van de dodelijkste infectieziekten ter wereld. Het aantal malariapatiënten ligt tussen de 350 en 480 miljoen per jaar.

Eén van de in Thailand onderzochte middelen, mefloquine, bleek effectief. Maar na afloop van het onderzoek daalde die effectiviteit snel doordat de parasiet er in toenemende mate ongevoelig voor werd.

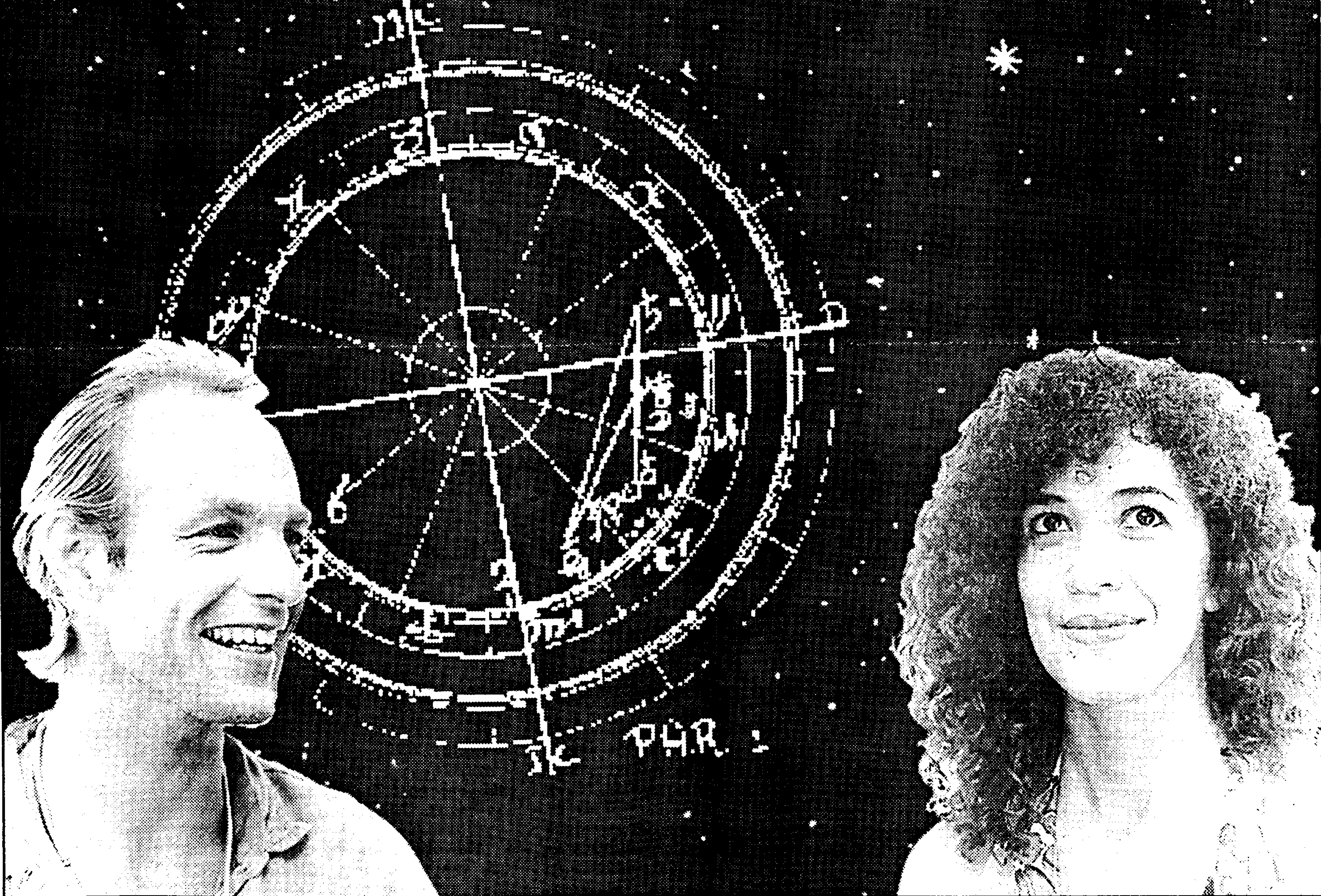
Bij een tweede middel, het qua chemische structuur aan mefloquine verwante halofantrine, kan spontaan resistentie optreden als de parasiet al ongevoelig is voor mefloquine. Bovendien bleek dit middel een onverwachte bijwerking te hebben waardoor het misschien een plotselinge hartstilstand kan veroorzaken. Volgens Ter Kuile is de toekomstige rol van halofantrine als anti-malariamiddel op dit moment dan ook nog onduidelijk.

Een derde alternatief is een combinatie van mefloquine met artesunaat, een derivaat van het kruid artemisinine, dat in China al eeuwen als koortswerend middel wordt gebruikt. In het betrokken gebied in Thailand werkt deze combinatie goed. Ter Kuile vraagt zich echter nu al af hoe lang het zal duren voordat ook artesunaat niet meer werkt. "En als dat moment is aangebroken is er een reële kans dat we in dit gebied niets meer in handen hebben om patiënten te helpen."

Deze situatie veroorzaakt ook problemen voor mensen die naar dit soort 'resistente gebieden' gaan. Het enige wat er op zit is het nemen van preventieve maatregelen, zoals het slapen onder een klamboe en het gebruiken van anti-muggenolie.

Ter Kuile hoopt dat de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO), andere organisaties of regeringen geld willen vrijmaken voor het ontwikkelen van nieuwe geneesmiddelen. Hij zegt dat de farmaceutische industrieën niet staan te trappelen. "Voor hen is de research te kostbaar, omdat ze er te weinig voor terugkrijgen."





Sinds de astrologie op de Parijse Sorbonne tot heuse afstudeerrichting is gepromoveerd en New Age geen opgetrokken wenkbrauwen meer oproept mag er weer hardop gepraat worden over de magische invloed die de sterren en planeten op het menselijk gedrag heten uit te oefenen. De ene astroloog is echter de andere niet.

Fotomontage: Joël Labadie

Wortelboer en Snip (Sage of Wands) over de zin van astrologie

DE KUNST VAN HET VOORSPELLEN

door Hennie Harinck

Een beetje sterrenwichelaar waagt zich pas aan het trekken van een persoonlijke horoscoop na jaren van intensieve studie. Peter Wortelboer, die tweeëneenhalf jaar geleden met zijn vrouw Carmen Snip is neergestreken op Curaçao, is inmiddels een decennium lang praktizerend astroloog. Bij het beoefenen van de kunst van het duiden van een horoscoop bedient hij zich van computerprogramma's en kosmologische tabellen. In anderhalf uur geeft hij zijn cliënten een overzicht van de stand van de zaken tijdens het geboorte-uur. En dat heeft volgens hem niets van doen met de dagbladhoroscoop die alle Tweelingen een ontmoeting met een spannende vreemdeling voorspelt.

Op Curaçao bestaat een rijke traditie aan voorspellen. Er wordt nog immer een sigaar ontstoken om brandende vragen als 'trouwt hij wel of niet met mij' beantwoord te zien. Aan het oude arsenaal van zwarte katten, bedekte spiegels en kaartlezen is sinds een paar jaar een keur aan New Age-achtige therapieën, cursussen en consulten toegevoegd. De openbare bibliotheek heeft de gids *Alternatief Curaçao in kaart gebracht* in drukvoorbereiding. Daarin wordt het eilandelijk aanbod van homeopaten, reiki-masters tot Vedische astrologie overzichtelijk gemaakt.

Daarin wordt ook Sage of Wands, het holistisch centrum van Wortelboer (34) en Snip (35) genoemd. Naast astrologische cursussen en consulten, bieden zij bloesem-essence-therapie, tarotkaartleggen en een cursus intuïtieve ontwikkeling aan. Snip heeft de reiki-therapie van huis uit meegekregen. Haar moeder is erin gespecialiseerd. Wortelboer neemt de astrologie voor zijn rekening. ``Ik ben daar vanzelf ingerold. Mijn opleiding aan de Achenarschool in Amstelveen, een beroepsopleiding tot vakastroloog, gaf mij de instrumenten om het vak in de praktijk te brengen."

De 'onwetendheid en vooroordelen' over zijn vak doet Wortelboer, een frêle blonde, gedreven sprekende man, op zijn boekenkast wijzen. ``In het boek *Het Astrologisch Argument* vind je de geschiedenis van de astronomie en astrologie die teruggaat tot 4000 jaar v.C. De Egyptenaar Imhotep, de architect van de eerste grote pyramide, bediende zich van nauwkeurige sterrenkaarten. Men veronderstelt dat de Egyptenaren zich niet alleen met astronomie maar ook met astrologie bezighielden."

In eerste instantie zijn mensen volgens Wortelboer de sterren gaan verkennen ten behoeve van de zeevaart. Zij ontdekten vaste en 'lopende' hemellichamen. De wandelende sterren noemde men planeten (vanuit het Grieks vertaald betekent planeta dwaallicht). Mercurius staat het dichtst bij de zon, Pluto het verst. Zij maken deel uit van een baan die om de zon draait. Carmen, niet ten onrechte vernoemd naar de heldin van Bizet gezien haar uitbundige, Spaans aandoende donkere haardos, vult aan: ``Een ster flikkert en een planeet niet."

Het Astrologisch Argument laat zien hoe de astrologie door de eeuwen heen dan weer werd beschouwd als een kunst van een hogere orde, om later weer verguisd te worden als duistere charlatanerie. Astronomen hebben lange tijd de astrologie naar het rijk der fabelen verwezen. Inmiddels heeft volgens Wortelboer het ruimtevaartcentrum NASA behoorlijk wat technieken uit de astrologie overgenomen. Zij onderzochten de krachtenvelden van Mars, Saturnus en Uranus. Die bleken een grote invloed te hebben op het lanceren van ruimtevaarttuigen zoals raketten en satellieten. Bij een bepaalde stand van Saturnus worden lanceringen uitgesteld. Wetenschappers gaan echter nog steeds niet zover de krachtenvelden van planeten ook op de mens te betrekken, stelt de astroloog spijtig vast.

De wetenschapper plaatst zich kennelijk buiten de kosmos en denkt dat hij een autonoom wezen is met een vrije wil dat puur existentiële beslissingen neemt die losstaan van enige invloed vanuit het universum.

Deze gangbare mechanistische verklaring van het menselijk bestaan, die de vrije wil van de mens niet gedwarsboomd ziet door de invloed van de kosmos, wordt door de directeuren van Sage of Wands verworpen. Volgens Snip toont die houding de hoogmoed van de mens. Het dilemma tussen lotsbestemming en vrije wil lost ze als volgt op. ``Alle gebeurtenissen en wendingen in een mensenleven zijn astrologisch terug te voeren. Daarmee is echter nog niet gezegd dat ook alles gebeurt wat in de sterren staat geschreven. Astrologie weerspiegelt een bepaalde mate van lotsbestemming. Wie het leven bij wijze van spreken op zich af laat komen zonder in te grijpen zal in hoge mate door het lot worden 'geleefd'. Je kan dat vergelijken met de uitspraak: als je niet stemt dan wordt er voor je gekozen. Wie wel bewust ingrijpt verlegt de koers van het lot, neemt het roer over. Het is in die zin een verrijking om te weten wat je lot is, zodat je daar in je handelen rekening mee kan houden."

En daarmee doelt ze niet bepaald op de 'financiële meevaller' die alle Leeuwen deze maand kunnen verwachten volgens de krantenhoroscoop. De populaire kranten-astrologie stamt uit Engeland, waar een - niet serieus bedoeld - artikel over de horoscoop van de pas geboren prinses Margaret (1930) zo aansloeg dat geen enkel *tabloid* dit succes kon negeren.

Maar ook meer gerespecteerde bladen wierpen zich dankbaar op de 'astrologische duiding van namen' of 'de betekenis van uw sterrenbeeld voor uw seksleven'. Een vooraanstaand damesblad als *Elegance* biedt haar lezeressen jaarlijks pagina lange prachtig geïllustreerde horoscopen.

MANDALA

In de werkruimte van het holistisch centrum te Rooi Santoe liggen tijdschriften, hangen Mandala-tekeningen, klinkt New-Age muziek, en liggen op een tafel edelstenen tentoongespreid. In de hoek van de kamer staat een computer waar Wortelboer sinds enkele maanden druk de uurhoekastrologie mee beoefent. Dat is een tak van astrologie die beoogt een concrete vraag op een bepaald tijdstip te beantwoorden. Wortelboer noteert het tijdstip van de vraag van een cliënt, kijkt hoe op dat moment de sterren staan en geeft aan de hand daarvan een prognose. De vragen, zo vertelt hij, variëren van aankoop van huizen en relatiekwesties tot vragen over een ziekteverloop. ``Ik heb een mevrouw geadviseerd geen ticket naar Nederland te kopen waar haar moeder ziek was geworden. Mijn duiding gaf aan dat ze er weer bovenop zou komen. Dat gebeurde ook."

In feite is de uurhoekastrologie te beschouwen als de astrologische duiding van de 'geboorte' van een vraag, zegt hij. De astrologie is echter meer bekend van de persoonlijke en de mundane astrologie, die algemene wereldlijke gebeurtenissen duidt. (Zie het artikel 'De PAR astrologisch bekeken' van de hand van Wortelboer in deze editie.) De uurhoekastrologie mag zich op Curaçao inmiddels in een warme belangstelling verheugen, volgens Wortelboer. Van de mundane astrologie is de stap naar het algemene tijdsteken snel gezet. Volgens sommige astrologen is de hedendaagse mens op weg naar het Watermantijdperk, dat in 2010 zou beginnen. We zitten in de 'twilight-zone', aldus Wortelboer. ``Daarin speelt de versnelling van de technologie een grote rol. Dat heeft een ont-individualisering tot gevolg: de mens als nummer. Dat gebeurt ook in het kader van vrije rechten voor iedereen. Collectief wordt gewerkt aan waarborgen als verzekeringen maar het is zó collectief dat het persoonlijke element teloor gaat."

Hoe weet je dat we naar dat Uranustijdperk, 'the age of Aquarius', toegaan?

``Dat is een astronomisch verhaal. De aardas maakt een heel kleine omwenteling, een verschuiving. Er zijn twee dagen per jaar dat de dag en de nacht even lang zijn. Heel erg lang geleden viel dat punt, het lentepunt, precies gelijk met 0 graden Ram. Door die kleine verschuiving gaan we steeds, elke 2000 jaar, een teken terug. In 24.000 jaar worden twaalf sterretekens gepasseerd. Oorspronkelijk is Ram gemeten wat verschoof naar Vissen. En nu maken we dus de passage van Vissen naar Waterman mee.

Het grote symbool van het Vissentijdperk is Christus, de martelaar die zich opoffert. Het is een waterteken wat in de astrologie staat voor gevoel en opoffering voor de ander.

We zien nu dat de religie langzaam maar zeker tot een einde komt. Het Vaticaan heeft zijn macht al voor een groot deel verloren. Zo is zijn politieke invloed al vrijwel tot nul gereduceerd. We zitten in de overgang van het religieus naar het individueel bewustzijn.

Als voorbeeld is Rusland heel tekenend. Dat land is een echt Vissenland: altijd erg religieus geweest. Rusland kent een lange mystieke traditie. Nu zie je dat het Russische rijk uit elkaar is geklapt.

Bij Waterman hoort de cosmopolitische geest, de wereldburger. Daar kun je ook asielzoekers en vluchtelingen (Haïti, Cuba) toe rekenen. Astrologisch gezien bevinden we ons in een beginperiode van een soort volksverhuizing. Die heeft als drijfveer de grenzen van landen en culturen te openen. Daarmee gaat een rassenvermenging en een vermenging van culturen gepaard.

Ik maak nu een voorspelling à la Jules Verne. Kijk naar de DNA-ontwikkeling of een fenomeen als draagmoederschap en abortus. Dat alles kun je rangschikken onder (genetische) manipulatie. Als we duizend jaar verder zijn dan is er grote kans dat zwangerschap niet meer via een biologische bevruchting gebeurt maar middels een sperma-, bloed- en eierbank. De collectieve waarde van de gemeenschap is dan getransformeerd door de techniek van Uranus. Je kunt dan wellicht je 'individuele' kind gaan uitkiezen."

Met dieren wordt inmiddels volop genetisch gemanipuleerd. Dat gaan we volgens jou ook met mensen doen?

``Mensen groeien in dat systeem. Ik geef een voorbeeld. Het is nu al zo dat het in sommige landen verboden is thuis te bevallen. In Duitsland moet je in een ziekenhuis bevallen. Als je dat niet doet dan ben je in principe strafbaar en loop je de kans dat de verzekering niets betaalt. Wil je beslist thuis bevallen dan moet je een acte van verantwoording tekenen. Trek je dat door dan zal er een tijd komen dat je niet meer zelf bepaalt wanneer en hoe je bevalt."

Het genetisch paspoort is al punt van discussie. Daarin staat een DNA-analyse over je te verwachten erfelijke kwalen. Je kunt dan bedenken dat verzekeringsmaatschappijen hier dankbaar gebruik van zullen maken.

``Verzekeringsmaatschappijen, politieke partijen, ziekenhuizen, asielzoekerscentra - kortom grote instituten vallen ook onder het Watermanteken. Er is tevens een beweging gaande die de 1 op 1 relatie, de monogame relatie, langzaam aan wegdrukt. Het gezin als hoeksteen van de samenleving is aan het verdwijnen. Door de kracht van de Waterman is het individuele bewustzijn enorm aan het groeien. Daar horen vrouwenemancipatie en het naar buiten treden van de homosexualiteit ook bij. Ook de vrije keuze om deel te nemen aan het leger maakt daar deel van uit.

Door die individuele groei is de mens erg prijs gaan stellen op zijn eigen vrijheid. Een resultante is dat relaties niet snel meer voldoen aan de vrijheidsnorm. De kans is groot dat je over een paar honderd jaar een soort sociaal bordeelmechanisme krijgt. Dan zal intimiteit en seksualiteit wellicht niet meer een exclusief karakter dragen. We gaan dan relaties aan, kopen legaal sex of intimiteit. Uranus is vernieuwend maar ook onpersoonlijk."

Staat dan de heftige romantische liefde waar men voor wil sterven ook uiteindelijk op de tocht?

``Die zal voor een deel wel gaan verdwijnen. Waterman is een mentaal teken, een luchtteken. Daarin past een minder heftig gevoelsleven."

DRUGSVERSLAVING

Volgens Wortelboer bepalen de sterren of een mens geneigd is tot drugsverslaving. Hoe de constellatie van de kosmos ook was tijdens de geboorte van zo'n persoon: de planeet Neptunus zal er altijd op een of andere wijze in voorkomen, zegt hij. ``Een door Neptunus beïnvloed persoon is op zoek naar perfectie en mystiek. Het is voor hem moeilijk zich te handhaven in deze wereld waar hij zich eigenlijk erg ongelukkig voelt, waarin zakelijkheid de toon voert. Hij kan dan twee kanten op. Gaat zoeken in de mystiek, beoefent yoga of gaat bidden om de verbinding met het grote universum maar te kunnen voelen. Hij voelt zich in de stoffelijke wereld gewoon niet thuis. Om aan de eenzaamheid en het gevoel van onbehagen te ontsnappen kan hij ook aan de drank gaan of drugs gaan gebruiken. Dat geeft hem een bepaalde roes. Als je base rookt ga je op in een bepaalde roes. Als je base rookt ga je op in een bepaalde universum."

Wat mij verbaast is dat mensen door de eeuwen heen kennelijk een verband hebben gelegd tussen wat er in de hemel en wat er op de aarde gebeurt.

``Het gekke is ook nog dat die verbanden blijken te werken."

Maar hoe kun je verklaren dat er krachten zouden bestaan die een invloed uitoefenen op mensen die op aarde rondwandelen?

``Dat is de kernvraag, die mij doet bedenken hoe jammer het is dat ik geen biochemie en astronomie ben gaan studeren. Ik begin met een bekend voorbeeld. Zon (een ster) en maan (een satelliet) hebben invloed op de stromen van het water op aarde. Denk maar aan eb en vloed. De stand van de maan kan springtij veroorzaken. Het is ook bekend dat bij volle maan overuren worden gedraaid bij de politiebureaus. De stand van de maan is immer door landbouwers goed bestudeerd. Zo is het beter te oogsten bij nieuwe dan bij volle maan.

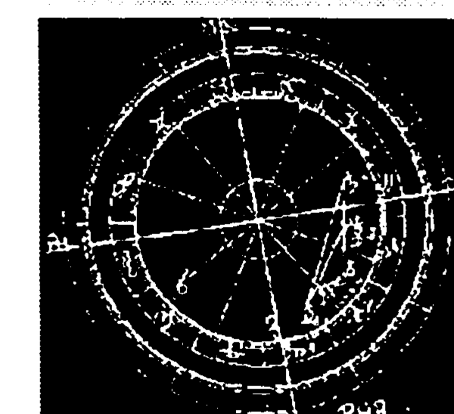
Nu bestaat het menselijk lichaam voor tachtig procent uit water. Als je weet dat de maan het water in de zee en de rivieren regeert, dan is het niet zo gek te veronderstellen dat ook de waterhuishouding in de mens reageert op de kracht van de maan. Een sterke volle maan heeft een sterke gevoelsmatige beleving tot gevolg. Het is als het ware springvloed in de emotionele huishouding.

Snip: ``Alles in het universum bestaat uit materie. Materie is opgebouwd uit moleculen en die bestaan weer uit atomen. Elk atoom trilt. Een tafel trilt dus eigenlijk hoewel je dat niet ziet of merkt. Planeten vibreren ook. Elke planeet kent een eigen specifieke vibratie, die tot aan de aarde reikt en de mensen die daar wonen.

Een pasgeboren baby krijgt de allereerste trillingen mee als een soort stempel. Met de eerste ademteug, de eerste verschijning buiten het moederlichaam, vind meteen de eerste invloed van de vibrerende planeten plaats.

Omdat de zon de krachtigste planeet is, speelt zij de hoofdrol in de horoscopie. Ons sterrenteken wordt ook afgemeten naar de stand van de zon op het moment van de geboorte. Men zegt dan: de zon staat bij mij in Vissen bij voorbeeld. Alle planeten van het zonnestelsel draaien om de zon heen. De zon is het zwaartepunt daarin. Daar draait alles omheen."●

Op pag.8 de horoscopen van de partij PAR.



Lydia Rood: doorbraak van traditie en grenzen

Eén van de Nederlandse auteurs die op Aruba aanwezig zal zijn tijdens het Kinderboek en Filmfestival is Lydia Rood (*Velp 1957). Ze is van huis uit journalist maar heeft inmiddels van het schrijven van boeken voor kinderen van 4 tot 15 jaar haar hoofdvak gemaakt.

Lydia Rood heeft in ruim tien heel produktieve jaren inmiddels meer dan vijftien jeugdboeken gepubliceerd. Van de uit deze boeken blijkende brede variatie van beoogde leeftijdsgroepen, verhaalsoorten en schrijfstijlen zal ik aan de hand van enkele voorbeelden een indruk geven. Ik heb een aantal van Rood's boeken met veel plezier gelezen en ik doe daarvan verslag.

Naast meer traditionele verhalen met veel gebeurtenissen erin, met veel aandacht voor de uiterlijke handeling, zoals in 'Thomas & Senior', richtte Lydia Rood zich ook op meer psychologische verhalen waarin met name de moeder-dochterrelatie of in meer algemene zin de ouders-kinderenrelatie als thema fungeert.

ROOSMARIJN

Voor de kleintjes schreef Lydia Rood een drietal (voorlees)boeken over haar eigen dochtertje Roosmarijn: 'Zuigen op je neus', 'Torren onder de bank' en 'Gebakken moeder met spek'. Het zijn korte nonsens-verhalen die altijd van een impliciete, nooit nadrukkelijk gebrachte moraal vergezeld gaan. Lydia Rood geeft hier een nieuwe wending aan de traditionele vertelfantasieën voor onze jongste lezers.
Lydia vertelde de verhaaltjes aan haar eigen dochtertje: "Als de echte Roosmarijn moet lachen om een verhaaltje dan wordt het opgeschreven. Als ze er iets over vraagt, of er iets aan verandert, dan ook. Maar als ze het voor kennisgeving aan-neemt en zonder een woord gaat slapen, dan was het geen leuk verhaal." In de achtereenvolgende deeltjes wordt Roosmarijn telkens een jaartje ouder. Ik zou hier een hele serie van de korte bed-verhalen willen noemen en eruit citeren, want ze zijn werkelijk heel geestig. Als Roosmarijn moet huilen bakt moeder de tranen in de oven en rijgt Roosmarijn er een ketting van. Wat te denken van een kind dat blauwe voeten krijgt omdat ze met de schommel helemaal tot in de lucht geweest is? Als Roosmarijn vies geworden is, stopt moeder haar in de wasmachine en hangt ze haar aan de lijn te drogen. Roosmarijn schrijft een heel blad vol met enen. Haar moeder 'leest' in het verhaal dat haar dochterje nog niet goed kan lezen wat ze schrijft, maar Roosmarijn verbetert: "Mijn ... mam ma ... kan ... niet ... lezen. Mamma ... kan ... gewoon ... niet lezen!" Als Roosmarijn met haar moeder gaat wandelen en moe wordt, blijft ze op de weg zitten en roept ze haar huis om haar te komen ophalen. Als ze een cadeautje van oma krijgt wil ze haar persoonlijk bedanken en stuurt haar moeder Roosmarijn als een postpakket via de PTT op. En zo zou ik door kunnen gaan. Maar gauw zelf (voor)lezen!
Lydia Rood snijdt nogal wat problemen aan in haar jeugdboeken. Geheimzinnige manuscripten staan daarin enkele keren centraal, zoals in 'Een geheim pad naar gisteren' en in 'Maanzaad'. Maanzaad beschrijft hoe het twaalfjarig meisje Papaver op haar verjaardag een dagboek van haar overleden moeder krijgt, waardoor ze, nu ze op het punt staat volwassen te worden, een helder beeld krijgt wie en hóe haar moeder eigenlijk is geweest. De moeder vertelt onder meer over jeugdherinneringen, toekomstdromen, vriendschap, liefde, sex en moeder-zijn. Het is een gedurfd thema dat veel vertelt van wat de meeste ouders gewoonlijk tegenover hun kinderen zullen verzwijgen. Het meisje raakt aanvankelijk in verwarring maar komt gelouterd en gerijpt uit het leesproces tevoorschijn. Dat leren we door de vertelwijze die brieffragmenten uit het verleden verbindt met de reacties erop in het heden. Door de thematisch opgebouwde structuur, waarbij elk hoofdstuk een bepaalde kant van de moeder laat zien, bleek mijn aandacht in de loop van het boek te verminderen. Ik denk dat het boek wat pregnanter, met minder zaken met wat minder uitvoerig uit de doeken, had gekund. Dat dacht de niet-te-vinden-uitgever van deze brieven waarschijnlijk ook - de pogingen van vader om de brieven officieel gepubliceerd te krijgen zodat de moeder posthuum als schrijfster geëerd zal worden, mislukken.

VERNIEUWING

Erin de Enige 'die de wetten van de voorouders overtreden heeft' is hoofdpersonage in een symbolisch-moraliserend verhaal dat enerzijds gaat over discriminatie en het star vasthouden aan traditionele rolpatronen en anderzijds aan de mogelijkheid van vernieuwing die door onafhankelijk denkende individuen gerealiseerd kan worden. Het Watervolk moet iedere twee jaar vers hout hebben dat door de vrouwen uit een ver bos wordt gehaald. De mannen blijven thuis omdat ze te weinig taai zijn om dergelijk zwaar werk te verrichten en omdat hun heupen niet breed genoeg zijn om het zware hout te dragen. De jongen Erin besluit mee te gaan, dwars tegen de traditie en elk verbod van de volwassenen in. Als de vrouwen merken dat hij zich niet laat afschepen, wordt hij getolereerd als houtzoeker en kok, pas later wordt hij als houthaler volledig geaccepteerd. Erin's vriend, Melvin, is in andere zin een buitenbeentje. Hij wordt een 'Onbegrepene' genoemd, een eenling die ver van de groep bij de Grafstenen van de Voorouders woont. Want hij heeft ontdekt dat het Watervolk vroeger in een bos woonde, maar alle bomen heeft omgehakt, zodat het nu hout van ver moet halen. Beide jongens laten zien dat niet elke verandering slecht is en tegengehouden moet worden. Zo'n mens met het verlangen naar het onbekende in zich is ook Maning de Jonge geweest, die zelf op stap is gegaan, zijn dorp heeft verlaten en in het bos is gaan wonen, waar hij 'Hulp van de Hemelwijzer', een reusachtige steen diep in het bos, is geworden. Maar Erin en Melvin ontdekken dat je bij je eigen mensen moet blijven om hen stapje voor stapje voor veranderingen rijp te maken.

'Elk talent moet ontwikkeld worden'

Gabber speelt zich af in de circuswereld, die Lydia Rood leerde kennen door een tijdje met Circus Krone mee te reizen. In dit boek spelen drie kinderen een hoofdrol. Alle drie willen ze iets met het circus, maar ieder heeft zijn eigen talenten. "Ik zie talent niet graag verloren gaan", zegt ergens een beroemde ex-trapezewerker die nu impressario is geworden. En zo gebeurt het hier ook: ieder krijgt de kans zich naar eigen niveau en voorkeur te ontwikkelen. Lucien (Coquin) moet van zijn vader die directeur van het Circus Cameo is, paardrdressuur doen terwijl hijzelf graag aan de trapeze zou willen werken. Uiteindelijk zal die wens in vervulling kunnen gaan, want zijn vader houdt hem niet tegen. Met het circus reist gedurende de zomervakantie het meisje Cor mee. Haar ouders vinden de circuswereld eigenlijk ordinair, maar wegieren hun dochter niet. Gabber is het jongere broertje van Lucien. Hij zit op een internaat en heeft een handicap. Maar ook hij krijgt een kans om zich te bewijzen in zijn eigen richting. Met zijn broer studeert hij een clownsnummer in dat in de pauze wordt gebracht. Zo vertelt dit circusverhaal van Lydia Rood eigenlijk het verhaal van de talenten, waarvan iedereen mee woekert om ze zo goed mogelijk te ontplooien. Het is een verhaal met een heel zuivere sfeer dat daarom ontroert. Het boek valt uiteen in drie delen, en zoals steeds weet Lydia Rood aan het eind van elk deel - en zeker in het laatste 'Gabber en Kokkieltje' - naar een mooie climax toe te werken. Dat is een van de sterke kanten van haar schrijverschap.
De uitgever gaf het boek de aanduiding voor 9-12 jaar mee, maar ik denk dat het voor onze kinderen eerder een 12+ verhaal is door zijn grote bladzijden met veel tekst, spaarzame illustraties, de manier waarop het leven van de circusmedewerkers beschreven wordt en het bepaald niet kinderachtige taalgebruik.

'Verloren vriendschap'

De in 1994 met een Zilveren Griffel bekroonde jeugdroman 'Een mond vol dons' gaat over de vriendschap van twee opgroeiende buurmeisjes. De vertelster, Marja, is haar buurmeisje en vriendinnetje Sophie (Soof) na een aantal jaren kwijtgeraakt. Ze doet in zeventien hoofdstukken (episoden) verslag van de vriendschap, waaraan een einde blijkt te komen omdat beide meisjes door een geheel verschillende opvoeding en met het volwassen worden uit elkaar groeien. Dit boek gaat niet alleen over de vriendschap van twee buurkinderen, maar eigenlijk en veel essentiëler, over twee geheel verschillende opvoedingssituaties. Marja woont met haar moeder die een winkel heeft alleen; ze weet niet wie haar vader is, al ontdekt ze hem aan het eind van het verhaal wèl. Soof heeft een gehandicapte vader Kasper, moeder Lilian en een ouder zusje Famke die samen een hecht beschermd gezin vormen waarin weinig individuele ruimte overblijft. Famke kan zich daar aanvankelijk goed in vinden, Sophie niet.
De twee kinderen Marja en Soof zitten vol initiatief en halen nogal wat streken uit die in grote mensenogen niet zo goed door de beugel kunnen. Waar de aanvankelijke gangmaakster Marja naarmate ze ouder wordt steeds rustiger wordt, blijkt Sophie iets over zich te krijgen waardoor ze totaal onvatbaar en ongenaakbaar wordt. Dat gaat tenslotte zo ver dat ze op vijftienjarige leeftijd definitief uit het veilige nest dat haar huis wilde zijn, wegloopt en haar eigen leven gaat leiden. Ook als Marja haar tenslotte vindt, blijkt het echte contact niet meer mogelijk.

'Dief en diefjesmaat'

Heel anders van sfeer is het dunne 'Lekker slapen, diefjesmaat'. Daan moet midden in de nacht naar het toilet en ontdekt een dief in huis. Ze raken in gesprek en het blijkt dat de dief ook Daan heet en eigenlijk niet eens zo'n echt grote schurk is. Kleine Daan wordt medeplichtige als moeder wakker wordt. De dief gaat er tenslotte met heel wat spullen van door, maar inmiddels heeft Daantje ook al wat voor zichzelf opzij gezet. Hij kan best wat geld gebruiken. Moeder geeft aan de verzekering niet alleen alles op wat gestolen is maar ook wat al een tijdje zoekgeraakt is. Het boekje relativeert de afstand tussen schurken en nette mensen. Daarmee gaat de auteur wèl tegen de tendens in om juist in deze tijd van criminaliteitsbestrijding minder tolerant te zijn tegenover degene die zich aan de verkeerde kant bevinden.

HILARITEIT

Lydia Rood gebruikt verschillende stijlen in haar werk. Ze beschrijft spannende gebeurtenissen, serieuze en ontroerende relatieproblemen, maar ook hilarisch aanstekelijk gekke situaties zoals in het recente 'Marietje Appelgat en haar vieze vrienden' waarin alles wat een kind (en volwassene) maar vies en griezelig kan vinden bij elkaar gebracht is. Marietje gaat nooit in bad, omdat daarin alleen maar vieze oude bladeren liggen te rotten die haar moeder oprookt. Ze wast zich zelfs nooit en stinkt 'meer dan een uur in de wind'. Ze eet uit vuilnisdrums en slaapt in het riool onder een lekker warm dekentje van ratten. En zo maar door en zo maar verder: de ene gekke situatie op de andere gestapeld. Opeengestapelde kolder waarom een kind vreselijk zal moeten lachen en griezelen.



Jan Jutte kreeg dit jaar de 'Gouden penseel' voor zijn illustraties van het bekroonde boek 'Lui, Lei Enzo' van Rindert Kromhout.

Lydia Rood heeft de volgende kinderboeken op haar naam staan:

1982 Een geheim pad naar gisteren
1984 De krant van morgen
1984 Een rotkind
1985 Thomas & Senior
1985 Thomas & Senior op het spoor van Brute Berend
1986 De nacht van meneer Debrouw
1987 De kletskolonel
1989 Maanzaad
1989 Kunst en vliegwerk
1990 Erin de enige
1990 Zuigen op je neus
1991 Torren onder de bank
1992 Gabber
1993 Gebakken moeder met spek
1993 Een mond vol dons
1994 Marietje Appelgat en haar vieze vrienden
1994 Lekker slapen, diefjesmaat

Een kinderboeken- en filmfestival waar een grijs randje aan zit

= door Wim Rutgers =

Op Aruba zal van 4 tot en met 16 november het inmiddels tot een traditie uitgroeiende kinderboek- en filmfestival gevierd worden. Niet minder dan zes bekende Nederlandse auteurs (Yvonne Keuls, Guus Kuijer, Selma Noort, Lydia Rood, Jan Terlouw, Gijs Wanders) en de eigen Arubaanse schrijvers zullen weer anderhalve week in touw zijn om de kinderen van hun werk te vertellen en het lezen in het algemeen te bevorderen. Ter ondersteuning zullen er vier kinderfilms gedraaid worden. Vorig jaar was het festival een enorm succes en ook nu zijn er diverse instanties al wekenlang in de weer geweest om de aandacht voor het kinderboek te vragen. Zo gaf Bon Dia Muchanan al begin oktober een speciale krant uit, zodat de jeugd op de hoogte was wie er komt en wat er ter voorbereiding gelezen kan worden.
Toch is er een grijs randje dat het festival ontsiert, veroorzaakt door een stagnatie in de produktie van kinder- en jeugd-literatuur van Aruba zelf. In de jaren tachtig lanceerde de toen pas opgerichte Arubaanse uitgeverij Charuba een viertal eigen auteurs en werd in samenwerking met Leopold een aantal jeugdboeken gepubliceerd dat er zijn mocht. Frances Kelly gaf als enige twee boeken uit, waarvan het eerste - Wikikirikiki -in het Nederlands en Papiaments. Het tweede - Een reuze heksentoer - dat in 1988 verscheen, heeft veel te weinig bekendheid gekregen. Eén lustrum lang was er jaarlijks iets belangwekkends en nieuws op de markt dat de aandacht vroeg. Joyce Pereira vertaalde met haar Apa-studenten enkele boeken van Miep Diekmann in het Papiaments. Desirée Correa: 'Mosa's eiland', Josette Daal: 'Warwind' en Richard Piternella: 'Niet huilen bij de zee' behoorden inmiddels tot de veelgelezen boeken in het voortgezet onderwijs. De Arubaanse boeken voorzagen in een grote behoefte, de leemte van goed geschreven en kritische jeugdboeken werd door deze eerste generatie Arubaanse jeugdboekenauteurs kwalitatief gevuld. Maar we zijn al weer ruim vijf jaar verder. De auteurs van het eerste uur zwegen en er diende zich in die tijd geen enkele nieuwe voor de jeugd publicerende auteur aan. Inmiddels zijn de Charuba-Leopold uitgaven niet meer te krijgen. Omdat het niet mogelijk is om auteurs zomaar uit de grond te stampen, groeit de jongste schoolgeneratie opnieuw op zonder een eigen jeugdliteratuur.

De Nederlandse auteurs Guus Kuijer, Yvonne Keuls en Jan Terlouw zijn wel redelijk bekend, getuige de literatuurlijsten voor de schoolonderzoeken. Daarom hierna wat meer over de intussen diverse keren 'begriffelde' en 'van vlag en wimpel' voorziene Selma Noort en Lydia Rood.



Selma Noort: Poetische onbaatzuchtigheid

Selma Noort (*Leiden 1960) is waarschijnlijk bekend van haar mooie roman voor jongeren *Een gedeelde hamaca*, waarin ze op heel ontroerende wijze verslag doet van de ontluikende liefdesrelatie tussen twee jonge mensen in Mexico. Ik wil daarom enkele andere werken van haar bekijken, één bestemd voor de jeugd *Kunstenaar Wilhelmus kust zijn kleindochter* en twee met elkaar samenhangende verhalen voor jonge kinderen *Eilandheimwee* en *Eilandkind*.

Kunstenaar Wilhelmus Poot kust zijn kleindochter is een hilarisch in dagboekvorm geschreven verhaal, te vergelijken met Lydia Rood's *Marietje Appelgat*. Kunstenaar Wilhelmus is een 83-jarige opa die in een gezin woont waarin van alles gebeurt, maar niets normaals. Vader en moeder, een negentienjarige dochter die kapster is, een werkloze Hary, Debbie die in de derde klas van de Havo zit - ze zijn allemaal prettig gestoord, zeker als ze bij elkaar zijn. Een paar voorbeelden uit vele opeenstapelingen van absurde handelingen. Opa trekt zich voortdurend terug in zijn kamer met televisie en snoep. In het schuurtje bouwt hij een UFO-lokker die als hij eenmaal op het dak is geplaatst door het plaatselijke dagblad-suffertje wordt uitgeroepen tot groots kunstwerk. Dochter Ellis laat haar konijn voortdurend los rondlopen zodat het alles stuk knaagt. Vader bakt avonden lang kroketten in een koekepan en zet daarmee het hele huis in blauwe walmen. Werkloze Harry scheurt, door de politie achtervolgd op zijn brommer door de stad met de 83-jaar oude opa achterop. De schoolsituatie is ook om te huilen - van het lachen. De handenarbeidleraar geeft nooit les, laat altijd een leerling op de uitkijk staan of de rector of de conciërge er niet aan komen en gaat vervolgens in het raam een sigaretje zitten roken. Ik-figuur Debby en haar vriendin Ans dromen ervan dat ze geschaakt en als blanke slavin of als haremvrouw verkocht zullen worden. De docente Engels geeft de Havo-3 klas op een toneelstuk te maken van Jane Eyre. Debby krijgt de hoofdrol.

GERAFFINEERD

Selma Noort hanteert een geraffineerd procédé om de lezersaandacht voor haar nonsensteksten vast te houden. Ze vertelt een scène, maar voor dat die helemaal af is -het einde wordt aanvankelijk aan de lezer overgelaten om dat er zelf maar bij te fantaseren - gaat ze verder naar een volgende kolderscène. Maar later maakt ze de vorige gebeurtenis tóch nog af door er op geschikte momenten als terloops op terug te komen zodat alles in elkaar grijpt en er een fantastisch breiwerk ontstaat. Evenals bij Lydia Rood's 'Marietje Appelgat' schuilt het gevaar in de overdrijving: waar niets meer normaal is wordt zelfs het meest hilarische op den duur teveel van het opeengestapelde goede. Maar bij beide boeken heb ik heel wat afgelachen.

ONBAATZUCHTIGHEID

Heel anders is de zuiver getekende sfeer in twee sprookjesachtige boeken voor kleine kinderen: 'Eilandheimwee' en 'Eilandkind'. Het verlegen jongetje Raven moet zijn kleine geboorte-eiland verlaten om naar het vaste land op school te gaan. Hij vindt het in het begin heel erg, ook omdat de kinderen van het vasteland hem plagen. Maar dan heeft juffrouw Sippora, die zelf van een tropisch eiland komt, een mooie grote schelp, waar omheen ze een verhaaltje verzint: in deze schelp woont een schelpemeisje... Wat zijn de kinderen verbaasd als er de volgende dagen gouden schoentjes naast de schelp staan, als er heel kleine sokjes aan de waslijn te drogen hangen. Juf Sippora wordt de beste vriendin van de verlegen Raven die zich langzaam aan meer op zijn gemak gaat voelen en zich door de klas geaccepteerd voelt. In het vervolgdeeltje wordt het eilandje van Raven (hij vaart dagelijks met zijn eigen motorbootje naar school) door een storm getroffen, zodat het huisje van zijn ouders en een paar vakantiewoningen waarmee ze hun geld moeten verdienen, geheel verwoest worden. Opgewekt en energiek wordt de schade opgeruimd. Met man en macht wordt alles weer opgebouwd. Raven die een mooi schaakspel uitgesneden en aan een logeergast verkocht heeft, gebruikt zijn geld om spullen voor het huisje en de baby die op komst is te kopen. Selma Noort tekent de onbaatzuchtige sfeer heel zuiver. In deze tijd waarin de rechten van het kind centraal staan, laat zij zien hoe niet alles naar iemand toe hoeft te komen, maar hoe fijn het kan zijn heel veel voor anderen over te hebben.

Selma Noort publiceerde de volgende kinderboeken:

1980 Ik hoef niet op school
1983 Een gedeelde hamaca
1984 Martine Koperslager
1988 Meer dan een zwijgend schoolkind
1989 Wolf Kippekop
1991 Kunstenaar Wilhelmus Poot kust zijn kleindochter
1992 Eilandheimwee
1994 Eilandkind

De boeken van Selma Noort worden door Leopold uitgegeven.

= door Nel Casimiri =

Meer dan 30.000 jeugdigen bij project betrokken

Schrijvers van formaat op kinderfilm- en boekenweek

NANA

Ter gelegenheid van de boekenweek op Curaçao en Aruba de komende weken, organiseert de Stichting NANA samen met de openbare bibliotheken en de diensten Cultuur van de diverse eilanden een kinderboeken- en kinderfilmfestival. Verschillende schrijvers van kinder- en jeugdboeken zullen in die weken onze eilanden bezoeken. Zij bezoeken de bibliotheken en ook de scholen en daarnaast geven zij lezingen voor ouders, onderwijsgevenden en overige belangstellenden. Zij zullen dit jaar niet alleen Aruba, Bonaire en Curaçao aandoen maar ook de Bovenwinden. Schrijvers uit Nederland zullen vergezeld worden door plaatselijke kinderboekenschrijvers van Curaçao, Aruba en de Bovenwinden. Dit jaar zal Jan Terlouw wiens boeken veel door de kinderen van de Nederlandse Antillen gelezen worden als speciale gast meekomen. Hij combineert het bezoek aan de scholen met zijn politieke werk voor D'66.

De andere deelnemende schrijvers aan het festival zijn: Roland Colastica (Curaçao en Bonaire), Heleen Cornet (Saba), Desiree Correa (Aruba), Josette Daal (Aruba), Nydia Ecury (Curaçao), Hans Hagen (Curaçao en Bonaire), Roel Jungslager (Curaçao), Frances Kelly (Aruba), Yvonne Keuls (Curaçao, Aruba en Bonaire), Guus Kuyer (Aruba), Sjoerd Kuyper, auteur van de in Cannes bekroonde kinderfilm Het Zakmes (Curaçao en Bonaire), Paul van Loon (Curaçao en St. Maarten), Selma Noort (Aruba), Diana Pinto (Curaçao), Richard Pieternella (Aruba), Lydia Rood (Aruba, St. Maarten, St. Eustatius en Saba), Wycliff S. Smith (St. Maarten en St. Eustatius), Jacques Vriens (Curaçao), Anke de Vries, schrijfster van het kinderboekenweek-geschenk 1994 (Curaçao), Gijs Wanders (Aruba), James Franklin Wilson (St. Eustatius en Saba) en Ruth Zefrin (Curaçao).

BELANGSTELLING

De belangstelling voor het festival is groot. Voor meer dan 31.000 kinderen van 150 scholen en instituten worden gedurende bijna vier weken ca. 700 lezingen en 44 filmvoorstellingen gegeven. Het enthousiasme voor bezoeken van de schrijvers aan de scholen is zo groot, dat niet eens alle aanvragen gehonoreerd konden worden.

Om de boekenvoorraad ter plaatse aan te vullen heeft de Stichting, met behulp van de uitgeverijen, een boekenschenking gedaan aan de Openbare Bibliotheken van de zes eilanden.

In Nederland wordt elk jaar door de gezamenlijke uitgeverijen een boekenweekgeschenk gemaakt. Dit jaar schreef Anke de Vries het boek 'Fausto Koppie'. Dat zal ook op Curaçao gratis verstrekt worden bij aankoop van 25 gulden aan boeken. De Stichting NANA heeft de reizen van de schrijvers en het versturen van de boeken uit Nederland geregeld. Boekhandel Yumi verzorgt de verspreiding op Curaçao. De organisatie van de boekenweek en de festiviteiten wordt samen met de Stichting NANA verzorgt door de Openbare Bibliotheek. Naast het gratis boekenweekgeschenk zijn er ook een paar extra gesubsidieerde boeken die voor een heel lage prijs verkocht worden ter gelegenheid van de feestweek. In Nederland was dat voor de kleintjes 'Towser nam de zon mee' van Tony Ross. Op Curaçao zal dat boekje NAfl.5,50 kosten. Speciaal voor Aruba en Curaçao heeft de Stichting NANA de uitgave verzorgd van 'E biaha largu pa Djeipei'/ Een verre reis naar heel dichtbij.

'E biaha largu pa Djeipei' en 'Een verre reis naar heel dichtbij' zijn tweelingboekjes die over een tweeling gaan. Het is twee keer hetzelfde boekje, de ene met een Nederlandse tekst, de andere met dezelfde tekst maar dan in het Papiaments. De (Nederlandse) tekst is geschreven door Jos van Hest en de tekeningen zijn van Zheng Gu. Olga Orman, de bekende verhalenvertelster, heeft de tekst in het Papiaments vertaald. Naar mijn idee staan er wat vreemde accenten in (tá, sá, e.d.), maar dat moeten spellingsexperts bekijken. De boekjes zijn heel mooi uitgegeven, kleurrijk, waarbij tekeningen en tekst een goed geheel vormen. Ook het verhaal is leuk. Er wordt een tweeling geboren. Je zou denken dat iedereen blij is, maar ze zien er vreemd uit: Glenda is helemaal groen en Glen is helemaal blauw. Ze worden door iedereen uitgelachen. Uiteindelijk vluchten ze en gaan op reis. Het boekje gaat over hun avonturen op reis, hoe ze nergens anders terecht kunnen en tenslotte weer thuiskomen. Daar is iedereen heel gelukkig dat ze weer terug zijn. Daar horen ze toch thuis.

De Stichting NANA heeft gezorgd voor deze dubbeluitgave en brengt de boekjes uit op Aruba en op de Nederlandse Antillen ter gelegenheid van het tweede kinderboekenfestival de komende week. Er hoort een set bijbehorende illustraties bij die gebruikt kan worden in combinatie met een vertelkastje. Dat vertelkastje is tijdens het leesbevorderingsproject in 1993 in het onderwijs geïntroduceerd. Het pakket wordt uitgegeven in samenwerking met de Stichting ABC/Kom Op, Kommunikatie- en Onderwijsproject uit Amsterdam. Door een grote subsidie kosten de boekjes maar 15 gulden in de winkel.

De boekjes zijn geschreven voor hele jonge kinderen en ik denk dat het in de praktijk meestal een voorleesboek zal zijn. Kleuterschoolleeftijd dus. In Nederland krijgen kinderen die voor het eerst naar school gaan, zeker in de grote steden, voor het eerst te maken met multiraciale groepen. Dat kan vervreemding geven, problemen zelfs en dan is zo'n boekje een aardig hulpmiddel. Spelen zulke problemen op Curaçao ook, bij zulke jonge kinderen?

Voor de meeste kleine kinderen is kleur (nog) geen probleem. Het is een gegeven, zoals er zovelen zijn. Een gegeven dat geaccepteerd wordt. In een groep kleuters die variëren van lichtbruin tot donkerbruin, vormt kleur geen probleem. Komt daar dan één Chinees/ Europees kind bij, is dat even iets aparts, maar het interessante is er gauw vanaf. De afwijkingen moeten groter zijn om het interessant te houden. En op onze Curaçaose scholen zitten witte Curaçaoënaars en zwarte makamba's. Verschillen zitten niet meer alleen in de kleur. Op Curaçao is het kleurengamma te complex om één kind als te afwijkend uit de groep weg te pesten om alleen het kleuraspect. Mooi en lelijk van haar en van huidskleur wordt kinderen aangeleerd door hun ouders (en grootouders) en dat besef wordt met het opgroeien sterker. Ook al omdat het dan belangrijker wordt 'mooi' te zijn. Nadat we het ze eerst hebben aangeleerd, vertellen we ze daarna dat dat discriminatie is en dat dat niet goed is.

Spannen we met deze boekjes het paard niet achter de wagen? Leren we ze niet naar kleurverschillen te kijken om te vertellen dat ze daar niet naar moeten kijken? Is het boekje niet meer voor Nederland bestemd dan voor Curaçao? Een boekje, dat omdat het over kleurverschillen gaat zo goed wordt bevonden voor de overzeese gebiedsdelen (koloniën) waar zoveel donkere kindertjes wonen? Of draaf ik hier wel door? Het is namelijk zo heel erg leuk vormgegeven en het is zo fijn dat er weer een goed kinderboek bij is in het Papiaments. Maar ik zou zo graag leuke kinderboeken zien over alledaagse dingen, waar kleine kinderen zich mee bezig houden. Niet over ras- en kleurverschillen. Daar hebben ze nog een heel leven voor.



TOWSER

Het allerleukste van dit boekje vind ik de schutbladen voor- en achterin het boek: 4x9 maal Towser in alle mogelijke standen. Towser is een hele leuke hond. Kinderlijk naïef en kinderlijk slim. "Goedemiddag", zegt Towser tegen het monster, "Zou je even opzij kunnen gaan, ik wil kersen plukken". Natuurlijk gaat het griezelige monster niet opzij, maar dreigt. Towser gaat weg, maar maakt gebruik van het moment en vertelt het pasgeboren monster dat hij de zon zal meenemen (het werd avond). En dat dreigement maakt hij uiteraard waar. Zo ontstaat een verhaal. Het is geschreven door Tony Ross en vertaald door Rindert Kromhout. De illustraties, van Tony Ross zelf, geven genoeg details om het verhaal levend te maken. Er is een heleboel om aan te wijzen voor het kind dat voorgelezen wordt, maar de tekeningen zijn ook vaag genoeg om veel aan de fantasie van het kind zelf over te laten. Het monster is heel griezelig, maar ook bang. Ik vind het een heel leuk boekje. Tekenaar/schrijver Tony Ross won al drie Zilveren Griffels en drie Zilveren Penselen, waaronder een Zilveren Griffel voor 'Towser en Sadie's verjaardag' over hetzelfde hondje.

FAUSTO KOPPIE

Het boekenweekgeschenk van dit jaar is bestemd voor oudere kinderen. De hoofdpersoon is Stijn. Hij spaart voor een racefiets. Hij heeft sproeten en een lastige oudere zus die toch ook heel lief kan zijn. Hij is een beetje verliefd, heeft vrienden, maar vecht ook met vervelende jongens die hem aldoor pesten. Kortom Stijn is een gewone, aardige jongen, die veel van fietsen houdt. Hij droomt van een racefiets. Als bij hem in de buurt een fietsenmaker komt wonen, sluit Stijn vriendschap met hem. Ze praten veel over wielrenners en vooral veel over Fausto Coppi, een Italiaanse wielrenner uit de 50-er jaren, waar meneer Roeleveld, de fietsenmaker, veel bewondering voor heeft. In de winkel van mijnheer Roeleveld staan prachtige fietsen te koop, maar al snel ontdekt Stijn in een hoekje achterin een hele mooie fiets, een wereldfiets, de mooiste van allemaal. Alleen die fiets is niet te koop. Om die speciale fiets, waar Fausto Koppie op staat, draait de rest van het verhaal. Het is spannend, maar niet te. Het blijft zo dichtbij dat elk kind zich met Stijn kan identificeren. En het noopt tot doorlezen. Hoe loopt het af? Wat is er met die speciale fiets aan de hand? En wat is er met meneer Roeleveld aan de hand? Redt Stijn het tegen die pestjongens? Hoe loopt het verhaal af? En weet je het, heb je er spijt van dat je het boek zo vlug hebt uitgelezen. Anke de Vries kreeg een Zilveren Griffel voor haar boek 'Het geheim van Mories Besjoer', het lievelingsboek van veel kinderen en twee andere boeken, 'Kladwerk' en 'Blauwe Plekken', werden bekroond door de Kinderjury.

LOKAAL

De groep Nederlandse schrijvers die Curaçao bezoekt zal vergezeld worden van plaatselijke kinderboekenschrijvers. Nu zullen Roland Colastica, Nydia Ecury, Roel Jungslager en Ruth Zefrin geen introductie behoeven. Iedereen kent ze en vooral hun kinderboeken. Bij de Nederlandse schrijvers is dat niet altijd zo. Kleine kinderen interesseert het niets wie een boek geschreven heeft, als het maar een mooi boekje is. Pas als ze wat ouder zijn merken kinderen dat als een boek uit een bepaalde serie goed is, er een grote kans is dat andere boeken uit diezelfde serie ook goed zijn. Nog iets later zoeken ze boeken van dezelfde schrijver of schrijfster. Voor hen wordt het belangrijk te weten wie de schrijver is.

Jan Terlouw (1931) is geboren in Overijssel als zoon van een dominee. Hij werd kerngeleerde, schrijver en politicus. Sinds 1991 is hij Commissaris van de Koningin in Gelderland. Omdat hij zijn vier kinderen altijd van die prachtige verhalen vertelde, spoorde zijn vrouw hem aan die verhalen eens op te schrijven. Zo ontstonden 'Pjotr', 'De Koning van Katoren', 'Briefgeheim', 'De Kunstrijder', 'Gevangenis met Open Deur' en vele andere. In 'Oorlogswinter' schreef hij onder andere over zijn eigen jeugd en in 'Oosterschelde windkracht 10' verwerkte hij dingen die hij meemaakte toen hij minister van Economische Zaken was.

Jacques Vriens (1946) is bijna 20 jaar hoofd van een basisschool geweest. Veel van zijn boeken gaan over het onderwijs of spelen zich op school af. Hij schrijft over basisscholen (bij voorbeeld 'Die rotschool met die fijne klas' over een leuke meester die ontslagen wordt) maar ook over middelbare scholen (zoals in 'Eindelijk Actie' over Boris die een grote puinhoop van zijn kamer maakt en ruzie krijgt met zijn moeder).

Anke de Vries (1936) vertrok na de middelbare school naar het buitenland en trouwde met een Fransman. Na haar huwelijk woonde ze enkele jaren in Pakistan. Terug in Nederland volgde ze een schrijverscursus en begon ze korte verhalen te publiceren. In 1972 kwam haar eerste jeugdboek uit. Ze heeft twee keer de Prijs van de Kinderjury gewonnen.

Hans Hagen (1955) is sinds 1987 fulltime schrijver. Daarvoor werkte hij als leraar geschiedenis en Nederlands, als speeldocent bij theatergroep Stennis en als redacteur bij een kindertijdschrift. Er zijn nu 13 kinderboeken van zijn hand verschenen. Vier van zijn boeken werden bekroond: 'Het is nacht, we gaan op jacht', 'Het gouden oog', 'Jubelientje en haar liefste oma' en 'De weg van de wind'.

Sjoerd Kuyper (1952) werd geboren in Amsterdam. Hij woont samen met zijn vrouw en twee kinderen nu aan de rand van een groot bos. Hij schrijft zowel voor volwassenen als voor kinderen. Ook schreef hij de televisieserie 'Het zakmes'. 'Robin en Suze' is een voorleesboekje voor kinderen onder de zes jaar dat dit jaar een Zilveren Griffel heeft gewonnen. 'Het eiland Klaasje' is een mooi poezenverhaal. Als je hem ziet denk je dat hij studeert voor kapstok, of vuurtoren of zoiets. Maar Klaasje wordt een held!

Paul van Loon (1955) volgde een opleiding tot illustrator, maar is ook gaan schrijven. Zijn eerste boek verscheen in 1983. Inmiddels heeft hij al meer dan 20 boeken geschreven. De laatste jaren schrijft hij vooral griezelboeken, maar hij werkt ook mee aan prentenboeken. Na zijn enge boek 'De griezelbus' kreeg hij zoveel brieven van kinderen die van griezelen hielden dat hij een tweede deel schreef. Later maakte hij het 'Griezelhandboek'. Paul van Loon is ook voorzitter van het Griezelgenootschap. Een griezelige man dus.

Yvonne Keuls (1931) bezoekt de scholen van Curaçao nu al voor het derde opeenvolgende jaar. Zij komt voor de oudere jeugd en zal gaan naar de Pedagogische Academie en naar de middelbare scholen. Zij werd geboren in Indonesië en verhuisde op haar zevende jaar naar Nederland. Haar boeken, zoals 'De moeder van David S.' of 'Het verrotte leven van Floortje Bloem' zijn niet speciaal voor de jeugd geschreven, maar haar hoofdpersonen zijn wel vaak jeugdigen en de problemen die in haar boeken naar voren komen zijn problemen die jonge mensen herkennen. Zij lezen haar boeken dan ook graag.

De nadruk ligt op de boeken, maar het is ook een filmfestival. Op Curaçao in Centro Pro Arte, op Aruba in het Cas di Cultura en op St. Maarten in The Movies, zullen vijf kinderfilms vertoond worden.

TONY

Deze van oorsprong Tsjechische film, maar in het Nederlands nagesynchroniseerd gaat over Petra en Veronika, twee vriendinnetjes die graag avonturen beleven. Bij tanta Emma kunnen ze altijd fijn spelen met de konijnen, een schildpad en vele andere dieren. Tony het paard is wel de favoriet. Op een dag vinden ze bij tante een heel oud boek met recepten. Dat zijn toverrecepten. Als de meisjes proberen het paard Tony te verkleinen, verandert hij in een standbeeld op het schoolplein. Samen met onderwijzer Frantisek, die graag met tante Emma wil trouwen, weten ze Tony te redden.

LOTTE

Het boek en de film komen oorspronkelijk uit Zweden. Ook deze film is Nederlands ingesproken. De hoofdpersoon Lotte woont met haar ouders, broertje Jonas en zusje Mia in de Kabaakstraat. Ze gaat nog niet naar school en haar trouwste vriendje is haar knuffelvarkentje Bolke. Eigenlijk vindt iedereen Lotte nog een beetje te klein om alleen te fietsen en zelf boodschappen te doen. Als Lotte wil laten zien dat ze toch echt wel groot genoeg is om te fietsen, valt ze op haar verjaardag in de struiken. Tijdens een picknick raakt ze ook nog haar knuffelvarkentje kwijt.

KIKKER EN DE WALVIS

Deze Canadese film, met Nederlandse ondertiteling, gaat over Daphne, die woont in een herberg aan de oever van de St. Laurence rivier. Zij kan goed zwemmen, zo goed, dat ze ook wel kikkervisje wordt genoemd. Als de herberg van haar ouders moet worden verkocht, moeten ze verhuizen en dan wordt het wereldje van Daphne een stuk minder leuk. Het belangrijkste voor haar is echter wat er met haar vriendje Elvar, de dolfijn, moet gebeuren. Met veel doorzettingsvermogen kan zij uiteindelijk de dolfijn van de dood redden.

RODE LAARSJES

De Rode Laarsjes is een Iraanse film, in het Nederlands nagesynchroniseerd. De film gaat over Samaneh die elke ochtend met haar moeder meegaat naar haar naaiatelier. Daar moet het meisje de hele dag zichzelf vermaken terwijl ze veel liever buiten zou spelen. Aan het eind van elke dag gaat ze weer met haar moeder mee met de bus naar huis. Op een dag krijgt Samaneh van haar moeder rode laarsjes die ze meteen aantrekt. Ze is er erg trots op. Op weg naar huis valt ze in slaap en een van de laarsjes glijdt van haar voet. Pas als ze thuiskomen merken ze dat het laarsje weg is. Ze zoeken het overal maar kunnen het niet terugvinden. Het laarsje komt tenslotte op de vuilnisbelt terecht. Daar wordt het gevonden door Ali, een jongetje met maar een been, die in de buurt van Samaneh woont. Ali gaat op pad om het ontbrekende exemplaar te vinden.

GEEN PROBLEEM

De vijfde film komt uit Australië. Hij is ondertiteld. De hoofdpersoon is Mathilda Bell. Ze is elf jaar en woont met haar vader en moeder op het platteland van Australië. De familie houdt schapen en Mathilda helpt daarbij. Op school is Mathilda populair. Als de zaken in het district waar Mathilda woont niet meer zo goed gaan en als een geweldige storm veel heeft verwoest, moet het gezin verhuizen naar de stad. Mathilda voelt zich daar niet thuis en denkt vaak met heimwee terug naar haar vroegere omgeving. Op school ontmoet ze een Vietnamees meisje, Binh. Ze worden vriendinnen. Toch blijft Mathilda zich ongelukkig voelen. Binh ziet op een dag Mathilda de zee inlopen en kan haar nog net op tijd tegenhouden.



Xingoe de hond

XINGOE DE hond leefde zo'n honderd jaar geleden in het Braziliaanse oerwoud bij Andreas en Christa. Op een dag komt hij uit het oerwoud terug met Tinga, een vrouwtjeshond.

Op een morgen, als de nevel van de nacht nog niet helemaal weg getrokken is, komen er kleine rode hertjes dicht bij het land van Andreas. Zonder iets te zien door de glinsterende zilveren nevel lopen ze over de weilanden. Een van de diertjes staat opeens midden tussen de koeien. Boos kijken deze naar de nieuwe meeëter. Zijn wildgeur bevalt hen ook niet. Ze buigen de koppen en stormen er op los.

Met hoge snelle sprongen probeert het hertje te vluchten. Bij het weidehek vliegt hij hoog door de lucht en rent op de rivier toe. Xingoe heeft de onrust in de weide opgemerkt. Met lange sprongen vliegt hij er heen. Daar ziet hij het vluchtende hertje, blaft eenmaal kort en holt er dan geluidloos achter aan.

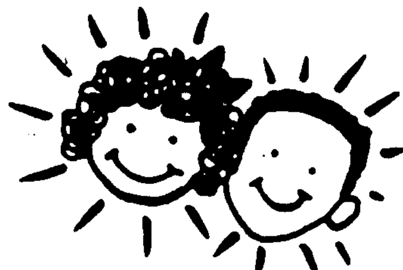
Het hertje maakt een zijsprong. Het wil terug naar zijn schuilhoek. Weer gaat hij het hek over. Nog een hindernis staat dicht voor hem. Een sprong en de hindernis valt op de grond. Het is de kleine Peter, die door het hertje ondersteboven is gerend. Hij zit nu op de grond en huilt dikke tranen.

Hijgend staat het hertje een ogenblik doodstil. Het is net zo hard geschrokken als de kleine Peter. Weer een hoge sprong en weg is het hertje. Xingoe komt aangestormd. Hijgend glipt hij onder de latten van het hek door. Maar dan hoort hij Petertje huilen. Hij vergeet het hertje en loopt naar kleine Peter toe. Ja, hem kent Petertje goed. Hij grijpt hem met zijn twee kleine handjes in zijn vel. Xingoe gaat naast hem liggen en zo kan Peter de hond vasthouden en zich omhoog trekken, tot hij staat.

Al gauw is Peter het vreemde dier vergeten. Xingoe gaat op zijn rug liggen en laat met zich sollen. Soms, als het trekken en rukken te erg wordt, rolt hij een beetje verder. Maar kleine Peter waggelt achter hem aan.

(wordt vervolgd)

Extra verhaaltje



MILTON en Mia hielden zich al een paar dagen rustig, als ze thuis uit school kwamen, want mama was ziek. Nou ja, niet echt ziek, zei papa, ze had alleen maar erge last van hoofdpijn en lopen kon ze ook niet zo goed. Stel je voor! Mama, die anders altijd leuke spelletjes met hen speelde en net zo hard door de tuin rende als zij zelf!

Maar die zondag scheen de hoofdpijn wel héél erg te zijn. Ze mochten maar heel even bij mama op de kamer komen. En ze zagen best, dat ze pijn had. En 's middags kwam zelfs de dokter op bezoek. Dat was niet zo mooi, vonden Milton en Mia. Dan moest mama nu wel erg ziek zijn.

"Nu wordt ze juist gauw weer beter", troostte papa. "Weet je wat. Het is hier thuis nu niet zo leuk voor jullie, want ik wil zo veel mogelijk bij mama blijven. Maar tante Lina heeft gevraagd, of jullie tweetjes bij haar komen. Ik zal tante opbellen, wanneer je terug moet komen. En dan mogen jullie op de terugweg een wedstrijd hardlopen op de stoep houden, wie het eerst thuis is".

Dat was leuk! Tante Lina woonde aan het eind van dezelfde straat. Aan dezelfde kant, zodat ze nergens over hoefden te steken. Ze gingen gelijk op weg en tante Lina wachtte hen al op met limonade en een groot stuk pruimentaart. En na de smulpartij mochten ze tante Lina helpen met het baden van Gerry.

Gerry was een grappige baby, lichtbruin met zwarte krulletjes en bruine flinsteroogjes. Ze kraaide het uit van de pret en sloeg met haar handjes in het water, zodat ze allemaal nat werden.

"Mama heeft gezegd, dat wij ook een babietje krijgen", vertelde Mia aan tante Lina. "He, ik wou, dat dat vandaag al was. Ik zou ook best zo'n klein kindje willen hebben". "Wie weet, hoe gauw het komt", lachte tante Lina. En toen belde papa op om te zeggen, dat ze nu wel thuis konden komen. Hoe zou het met mama zijn? Door de pruimentaart en Gerry waren ze even vergeten, dat mama ziek was.

"Laten we die hardloopwedstrijd houden", stelde Milton voor. "Dat is goed", antwoordde Mia. En allebei dachten ze, dat ze dan snel thuis zouden zijn, bij mama, die zo ziek was. En daar gingen ze. Mia was al zes jaar en een jaar ouder dan Milton. Maar Milton was een flinke jongen en kon best tegen haar op. Klep, klep, klep, gingen hun schoenzolen op de stenen. Mia deed haar best, maar Milton niet minder. Ze bleven steeds maar gelijk op lopen. Toen ze vlak bij huis waren, zagen ze papa al bij het tuinhek staan. Hij klapte in zijn handen om hen aan te moedigen. En het scheelde maar een haartje of ze liepen hem ondersteboven, zó hard liepen ze.

"Wie was het eerst, papa?" vroeg Mia hijgend. "Ik was zo'n stukje voor", zei Milton, terwijl hij de zweetdruppels van zijn gezicht veegde. "Nee, ik was het eerst, papa", zei Mia. Papa pakte hen ieder bij een schouder. "Jullie hebben geen van tweeën gewonnen", lachte hij. "Jullie waren gelijk, maar een ander was er het eerst". "Een ander!" vroegen ze alle twee tegelijk verbaasd, "Wie dan?"

"Een héél klein broertje!". Ze hadden het amper gehoord, of ze renden het huis in. Wat waren ze blij, toen ze bij mama op de kamer kwamen en het nieuwe broertje zagen. Het was nog heel klein en wilde zijn oogjes niet open doen, maar zó lief. Nog liever dan Gerry, vond Mia, want dit babietje was nu echt van henzelf. En ze gunden het graag de eerste prijs!

H.L.



Wist je dat ???

IN INDIA en Maleisië leeft een vlinder, die eruit ziet als een blad. Zelfs de nerf in het midden ontbreekt niet. En om nog meer op een blad te lijken zit hij zó op een tak, dat hij lijkt op een blad, dat aan die tak groeit. Zo is het voor dieren, die deze vlinders lusten, wel heel moeilijk om ze te vinden. En dat is nu juist de bedoeling.

==**=*=**=*=**=*=**=*=**=*=*

JULLIE ZIJN al groot en natuurlijk niet bang meer. Of toch wel een beetje af en toe? Kleine kinderen van ongeveer vier jaar kunnen voor de gekste dingen bang zijn. Linda bij voorbeeld was doodsbang voor geiten. Niemand begreep waarom, want geiten zijn best aardige dieren en doen geen mens kwaad. Totdat... haar ouders er achter kwamen, dat iemand haar had verteld, dat geiten álles aten. En vanaf dat moment vertrouwde Linda geen enkele geit meer, want misschien lustte zo'n geit dan Linda zelf ook wel! Goed uitkijken dus, wat je aan je kleine zusje of broertje vertelt!

==**=*=**=*=**=*=**=*=**=*=*

HORMONEN ZIJN kleine scheikundige stofjes in het lichaam, die de gekste dingen voor je regelen. Ze zorgen ervoor, dat je groeit en dat je lichaamstemperatuur altijd ongeveer 37 graden blijft. Of je nu in de gloeiende hete Sahara-woestijn zit of op de ijskoude Noordpool. Soms gaat er wel eens iets mis en dan krijg je bij voorbeeld koorts. Zelfs onze driftbuien of vrolijke buien worden door onze hormonen geregeld.

==**=*=**=*=**=*=**=*=**=*=*

Verhalen-wedstrijd

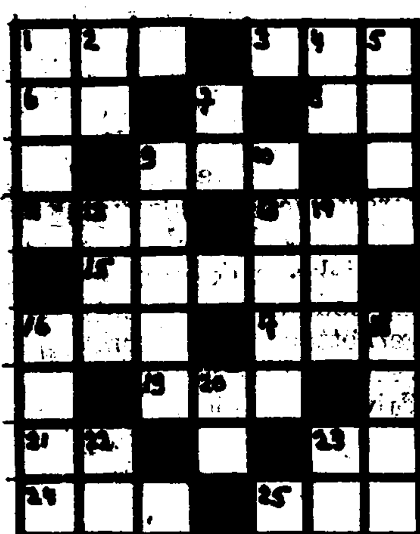
ER WAREN vorige keer zoveel inzendingen voor de verhalen-wedstrijd, dat er hier en daar een paar kleine dingen verkeerd zijn gegaan. Jorn, ik ben je achternaam en je adres kwijtgeraakt. Wil je even 672000 bellen om die alsnog door te geven? Vraag maar naar tante Nel.

En verder is de tekening van Hineni van een boerderij niet in de krant gezet. Die plaatsen we dus deze keer.



HINENI

Puzzel van de week



1	2		■	3	4	5
6		■	7	■	8	
	■	9		10	■	
11	12		■	13	14	
■	15					■
16			■	17		18
	■	19	20		■	
21	22	■		■	23	
24			■	25		

HORIZONTAAL: 1. eet men vaak 's morgens; 3. spoedig; 6. laatstleden (afkorting); 8. voegwoord; 9. muzieknoot; 11. huisdier; 13. vrouw van Adam; 15. onze planeet; 16. soort pudding; 17. zeer; 19. vod; 21. vind je alleen bij vogels; 23. lidwoord; 24. toiletartikel; 25. opperwezen.

VERTIKAAL: 1. plaats; 2. reeds; 4. muzieknoot; 5. meisjesnaam; 7. op die manier; 9. ijzer; 10. leer; 12. paling; 14. op grote afstand; 16. vieze plek; 18. niet slecht; 20. boven; 22. geluid van een ezel; 23. muzieknoot.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de *Kinderkrant* over twee weken. Stuur je oplossing naar de *Amigoe* (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Caya Betico Croes 110; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122) en zet op de envelope: KINDERPUZZEL.

Winnares van de week is:

Elianne Kelly
Kaya Kokolishi 5
Curaçao

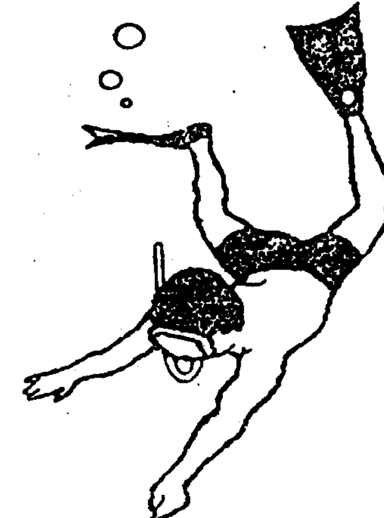
Zij ontvangt f.15,- en kan langs komen om haar prijs op te halen bij de *Amigoe* te Scherpenheuvel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. ver; 3. ham; 6. o.i.; 8. la; 9. kat; 11. tol; 13. aal; 15. maand; 16. den; 17. tak; 19. toe; 21. en; 23. ma; 24. lui; 25. vis.

VERTIKAAL: 1. voet; 2. ei; 4. al; 5. maal; 7. pa; 9. klant; 10. tante; 12. ome; 14. Ada; 16. deel; 18. kaas; 20. o.k.; 22. nu; 23. mi.





DE VORIGE keer hebben we gezien, hoe je de duikbril opzet, en hoe je de vinnen aandoet. Heb je het geprobeerd? En is het gelukt? We hebben nog niet gepraat over dat gekke pijpje aan de linkerkant van je duikmasker. Dat pijpje is je snorkel, en die heb je hard nodig hoor! Het enige wat je moet doen, is het gewoon in je mond steken, en rustig adem halen.

Doe dat eerst een paar keer boven water. Je merkt, dat het *bit* (dat rubberen ding waarmee je de snorkel in je mond houdt) precies past. Bijt er niet te hard op en spoel het steeds goed af! Doe nu voorzichtig (terwijl je staat) je gezicht in het water. Kijk maar naar beneden. O, er komt een slok water door de snorkel in je mond. Dat is niet leuk.

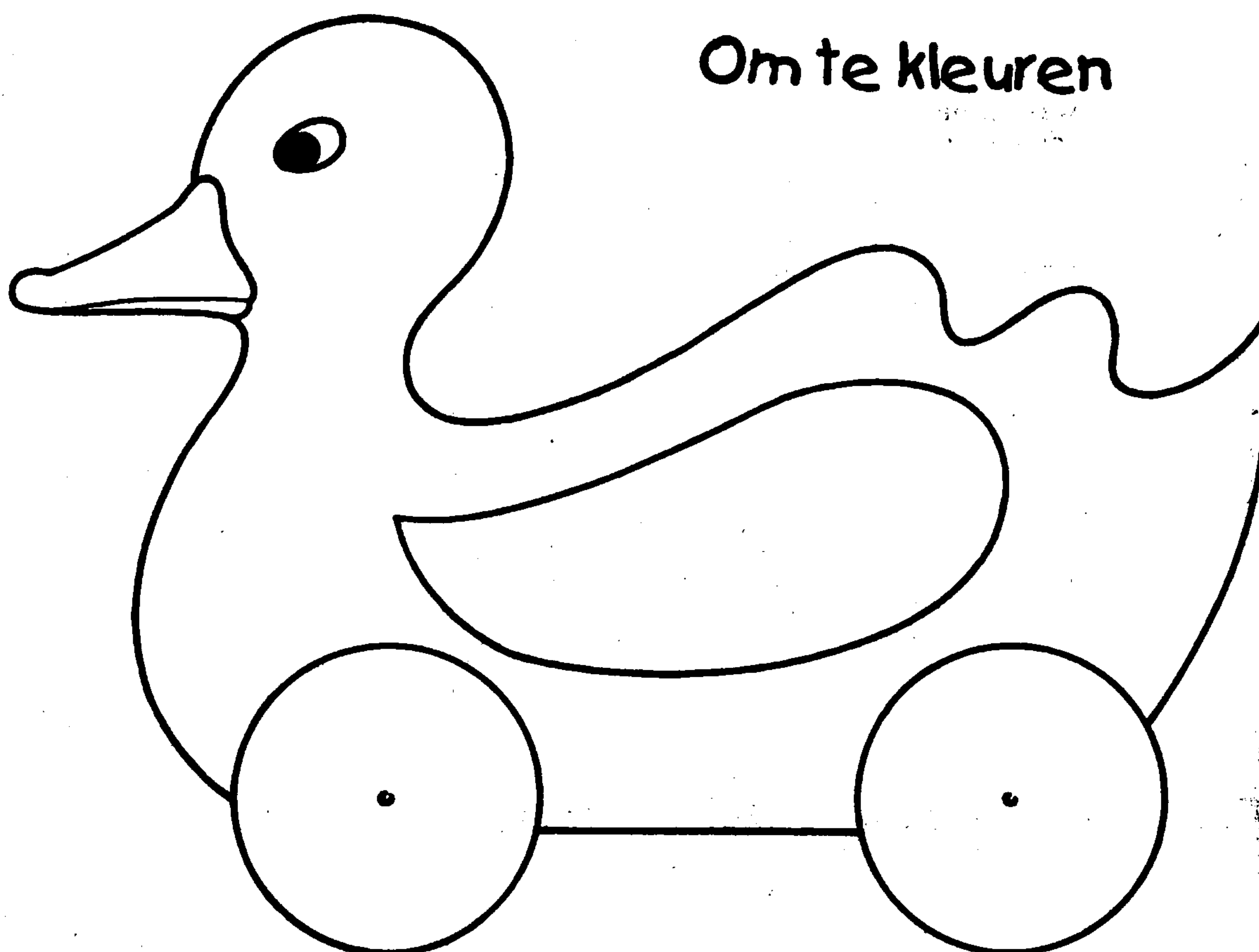
Heb je opgelet, of de snorkel wel goed zit? Hij mag niet te ver naar achteren staan. Schuif de ring waar hij aan vastzit, langs de band om je hoofd helemaal naar achteren, tot bij het masker. Schuif de snorkel vervolgens langs de ring naar boven of naar beneden, dat het *bit* goed in je mond past, zonder dat hij trekt. Doe nu je hoofd weer in het water, en je ziet dat alles lekker gaat. Je kunt alvast proberen te zwemmen.

Met zwemvinnen aan gaat dat pas echt goed. En met vinnen zwemmen is het gemakkelijkste dat er bestaat. Zorg alleen dat je knieën gestrekt zijn, en laat je tenen (zonder forceren) naar achteren wijzen. Nu beweeg je je benen één voor één naar beneden. Je merkt dat als je ene been naar beneden gaat, je andere been weer omhoog komt. Nu moet je nog op je hielen letten: ze mogen nét boven het water uitkomen. Je voet, mét de vin mag niet op het wateroppervlak klappen.

Gefeliciteerd! Je bent nu een echte *skindiver*!

Oom RiChard

Om te kleuren

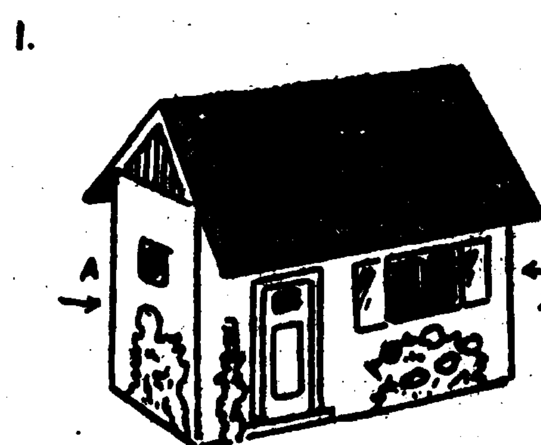


Huisje van lucifersdoosjes

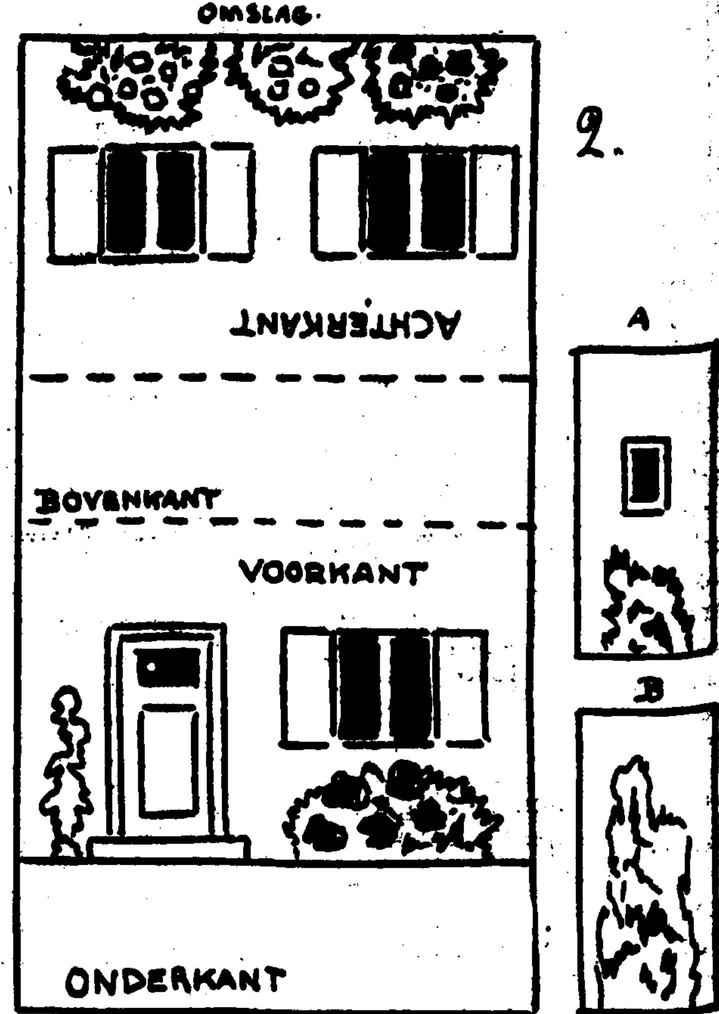
VANDAAG GEEF ik jullie de tekeningen voor het eerste huisje. De volgende keren geef ik jullie nog twee andere modellen. Daarna kun je zelf nog een heleboel andere modellen tekenen, of dezelfde modellen nog een keer gebruiken. En zo kun je van lucifersdoosjes een heel dorp bouwen. Aan de slag!

TANTE NEL

1.



MODEL 1





3.

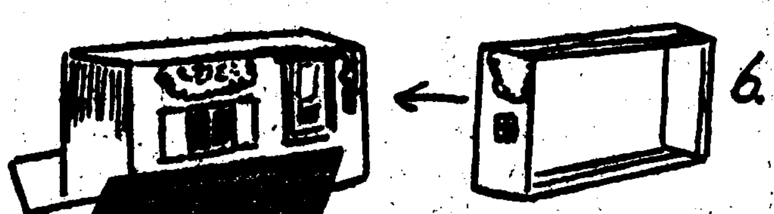
a

a

DAK

5.

HIER ZIE JE HOE HET DAK WORDT GEVOUWEN LANGS DE STIPPELLIJN. DE STUKJES a WORDE OP DE BOVENKANT VAN HET DOOSJE GEPLAKT

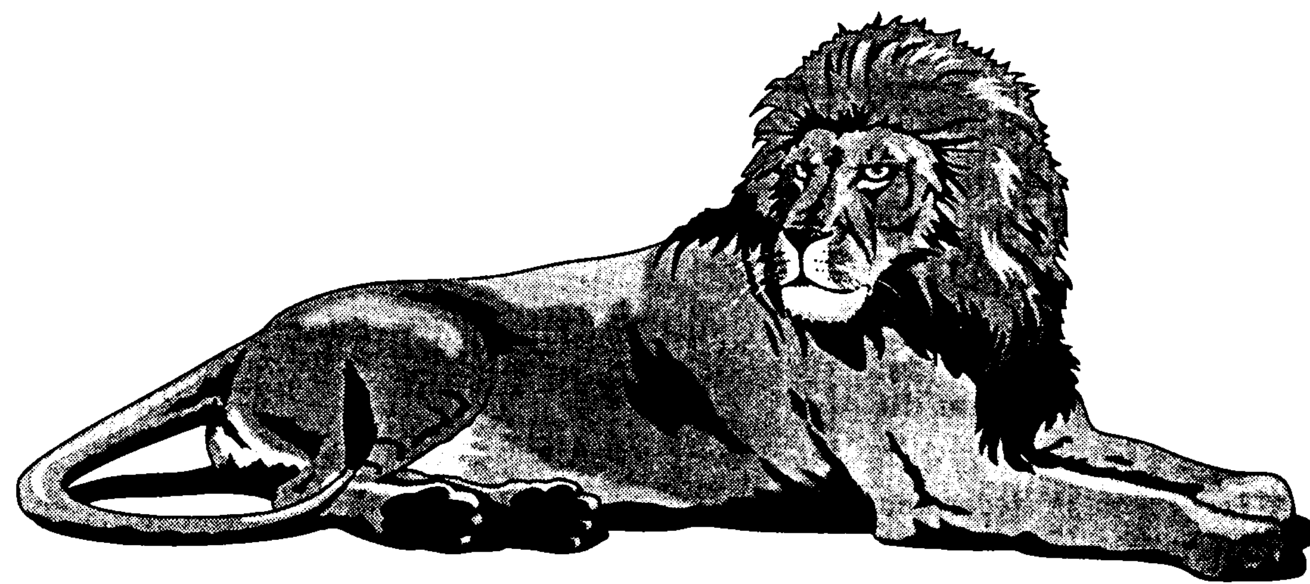


HET BAKJE WORDT WEER IN HET DOOSJE GESCHOVEN EN DE STROOKJES A EN B AAN VOOR- EN ACHTERKANT OPGEPLAKT. DAN NOG HIER EN DAAR EEN KLEURTJE.



= door Jeannette van Ditzhuijzen =

Levende papegaaien die verpakt in plastic limonadeflessen een langzame dood sterven; duizenden huiden van beschermde brilkaaimannen die via Curaçao worden verscheept; tot moes geperste schildpadden; tijgerbotten als medicijn tegen reuma en tropisch regenwoud dat met een snelheid van zestien voetbalvelden per minuut verdwijnt. Reden voor het Wereld Natuur Fonds Nederland om actie te voeren tegen de leegroof van de natuur. De Antillen en Aruba maakten een goede beurt, maar daarmee zijn de problemen niet opgelost. Een verslag van een aanklacht per televisie.



Antillen en Aruba maken goede beurt in uitzending Wereld Natuur Fonds

De Antillen en Aruba ontsprongen net op tijd de dans. Nog tijdens de Wereld Natuur Fonds (WNF) uitzending 'TV-tribunaal' op 11 oktober 1994 reageerden beide landen op de aanklacht van het Fonds en beloofden hun wetgeving ter bestrijding van de illegale handel voor 1 januari 1995 rond te hebben.

Oeff, dat was op het nippertje. Maar de handel gaat in de tussentijd natuurlijk gewoon door. Via de Antillen en Aruba worden jaarlijks duizenden dieren verscheept, al dan niet levend. Reptielen en reptielenhuiden doen het goed, maar ook papegaaien en parkieten vinden via onze eilanden hun weg naar gretige afnemers, die bereid zijn grof geld neer te leggen voor een zeldzaam exemplaar.

Nu de aanklacht tegen de twee Koninkrijksdelen even in de ijskast ligt, heeft het WNF de handen vrij om Nederland aan te pakken. Want dat is weliswaar wel aangesloten bij het Citesverdrag, de opsporing zou best wat intensiever kunnen, meent de natuurorganisatie.

Volgens Fred den Hertog, recherche-expert bij CRI-milieu, zien Nederlanders wel handel in dier- en plantensoorten die met uitsterven bedreigd zijn. Naar schatting honderd handelaren houden zich met beschermde planten bezig, terwijl de handel in bedreigde diersoorten zo'n veertienhonderd personen of instanties aan een dik belegde boterham helpt.

HEBZUCHT

Handelaren die een deel van de zeven miljard gulden opstrijken die per jaar wereldwijd in deze 'branche' omgaan. De beschermheer van het WNF, prins Bernard, zei het al aan het begin van de uitzending: "Het verdwijnen van planten en dieren gebeurt allemaal voor de hebzucht en het geld." Hij is ervan overtuigd dat het aan banden leggen van de handel betekent dat de stroperij tot 5 procent van de huidige omvang teruggebracht kan worden.

Den Hertog (CRI) ziet duidelijk paralellen met de handel in drugs. "De handel is afkomstig uit dezelfde gebieden, en de manier van handelen is identiek."

Net als bij de bestrijding van de drughandel is er ook voor de bestrijding van deze illegale in-, uit- en doorvoer te weinig mankracht. Een probleem dat straks ongetwijfeld ook op de Antillen en Aruba gaat spelen, als de ministers niet tijdig zorgen voor opleiding van gekwalificeerde krachten.

Te meer daar op de Antillen ook het in eigendom hebben van beschermde dier- en plantensoorten verboden gaat worden. Dat is nu voor een — beperkt — aantal soorten ook al het geval, maar de boete is zo laag (vijftig gulden) dat het bezit van bij voorbeeld een Bonaireaanse *lora* door niemand wordt aangevochten.

Liefhebbers van 'uitheemse dieren' zullen straks wel anders piepen: in de nieuwe wetgeving wordt de boete maximaal 100.000 gulden of twee jaar hechtenis. Een bolcactusje uit de *mondi* meenemen is er dan niet meer bij, tenzij de controle op de wetgeving ontbreekt.

Voor enkele diersoorten had het WNF tijdens de uitzending heel speciale aandacht: de tijger en de neushoorn. Hun voortbestaan wordt zo bedreigd, dat directe actie noodzakelijk is. Bij voorbeeld in de vorm van politieke druk op de landen die neushoorns kopen, in tijgerbotten handelen of tijgervellen afnemen: China, Taiwan en Zuid-Korea.

Nog een jaartje of vijf kunnen we met een beetje geluk een tijger of een neushoorn in de vrije natuur tegenkomen. Als we voor die tijd geen halt hebben toegeroepen aan de jacht op deze dieren, zijn zij na 2000 voorgoed uitgestorven.

Van de 100.000 tijgers die er in 1900 op aarde rondliepen zijn er nu zo'n 6000 over. In Siberië bij voorbeeld is het beeld erg somber, daar leven nog maar 150 tot 300 tijgers. En hun aantal neemt met twee stuks per dag af. Doodgeschoten voor Zuidoost-Aziërs; wegens hun snorharen, die tegen kiespijn zouden helpen, hun botten die de reuma moeten verdrijven of de huid die krankzinnigheid zou tegengaan.

De neushoorn heeft het 35 miljoen jaar volgehouden. De prijs van 60.000 gulden voor een kilootje hoorn lijkt nu zijn definitieve ondergang te worden. Het enige wat het WNF kan doen is de hoorns van levende neushoorns afzagen, zodat zij niet meer ten prooi vallen aan de op geld beluste slachters.

Zowel de WNF-voorzitter Ed Nijpels als de voorzitter van de Tiger Trust zijn echter optimistisch. Als de wereld maar wil en voldoende druk uitoefent zijn de dieren nog van hun naderende ondergang te redden.

Maar het WNF heeft nog meer noten op zijn zang. Een groot deel van de uitzending was gewijd aan het rap verdwijnende tropisch regenwoud. De keuze is simpel, aldus directeur Siegfried Woldhek van het Wereld Natuur Fonds (WNF): "Vandaag een reddingsoperatie of morgen een foto-album van alles wat er niet meer is."

En dat is nogal wat. Nu al verdwijnen er jaarlijks 10.000 planten- en diersoorten door de nietsontziende houtkap. Tijdens de uitzending vertelde professor H. Prins, hoogleraar aan de Landbouw Universiteit Wageningen, hoe belangrijk behoud van het tropenbos is voor het voortbestaan van de mensheid. In de eerste plaats is het regenwoud een 'warenhuis van farmaceutische produkten', waar bij voorbeeld kinine vandaan komt.

Verdergaande en ongecontroleerde kap zal lege schappen in deze medicijnwinkel opleveren.

Daarnaast betekent doorgaan met ondoordacht kappen dat het klimaat in een aantal tropische gebieden verandert. Er valt minder neerslag en dat heeft grote consequenties voor de landbouw en dus voor de voedselvoorziening.

43 Procent van de Nederlanders denkt dat gekapt bos wel weer terugkomt. Helemaal mis. Het gekapte hout komt wel terug, maar het oerwoud niet, en daar gaat het om, aldus professor Prins. Tegen de tijd dat de bomen aan de groei raken is het klimaat veranderd en zijn diverse soorten al uitgestorven.

KEURMERK

Mogen we dan geen hardhout meer gebruiken voor onze vloeren, deuren, raamkozijnen en porchmeubelen? Wel degelijk, maar dan zal er eerst een soort keurmerk moeten komen, meent het Wereld Natuur Fonds. Een merk voor hout dat afkomstig is uit landen met een bosbeheer dat gericht is op duurzame produktie. En dat bestaat tot grote frustratie van het WNF nog steeds niet.

De Nederlandse regering volgt volgens de organisatie een beleid van 'geen daden maar woorden'. Een officiële beleidsbeslissing om in Nederland na 1995 alleen nog maar 'duurzaam hout' te accepteren, werd een jaar later onder zware druk de rug toegekeerd. Maleisië, producent van de houtsoort Ramin dreigde met repercussies voor de handelsbetrekkingen en hup, Nederland trok een voorstel tot extra bescherming van Ramin-hout in.

Of het keurmerk er per 1 januari komt is nog maar de vraag. De vertegenwoordigers van de drie regeringsfracties (D'66, VVD en PvdA) streven er wel naar. 90 Procent van de bevolking wil een keurmerk, en 74 procent is zelfs bereid extra voor dat 'vriendelijke hout' te betalen. Ook de handel ziet er wel brood in. "Er kan dus iets gebeuren", aldus WNF-voorzitter Ed Nijpels.

MISVERSTAND

Dat de lokale bevolking zou profiteren van de houtkap, zoals de houtbonzen ons maar wat graag voorhouden, is een wijdverbreid misverstand, vertelt WNF-directeur Woldhek. "De kwestie is precies omgekeerd. De bevolking wordt juist beroofd van haar woongebied, haar voedsel en haar woningen. En de winst die gemaakt wordt met het neerhalen van het regenwoud gaat naar een kleine elite."

Herstel ozonlaag na het jaar 2000

EUROPA lanceert in december zijn tweede 'Europese Remote Sensing Satellite', de ERS-2. Die zal samen met zijn voorganger, de ERS-1, onderzoek doen naar de atmosfeer, het aardoppervlak en de oceanen. Nieuw is dat de ERS-2 ook metingen kan verrichten aan de ozonlaag; voortdurend en wereldwijd zal de ozonconcentratie in hogere luchtlagen in de gaten worden gehouden.

De Europese satelliet ERS-2 is net als de ERS-1 ontwikkeld door een Europees consortium onder leiding van het Duitse bedrijf Dornier, een onderdeel van Deutsche Aerospace. Nederland heeft een belangrijke inbreng gehad in het project. Fokker Space & Systems (FSS) is verantwoordelijk voor de complete montage en het testen van de ERS-2. Fokker ontwierp en bouwde ook het thermische systeem van de satelliet, dat de instrumenten tegen de extremetemperatuursomstandigheden dient te beschermen.

Daarnaast ontwikkelde TNO-TPD in Delft de spectrometer die de ozonlaag gaat bestuderen. Het gaat om de zogeheten 'Global Ozone Monitoring Equipment', kortweg 'Gome'.

De informatie die het ERS-project oplevert, wordt via een aantal grondstations ontvangen en verwerkt. Universiteiten, onderzoeksinstituten en weerstations over de hele wereld kunnen over de gegevens beschikken.

NAUWKEURIGER

Voor de Europese Remote Sensing Satellite begon het verhaal tien jaar geleden. Toen besloot de Europese ruimtevaartorganisatie ESA tot de bouw van een bijzondere satelliet: een kunstmaan die beter en nauwkeuriger dan ooit tevoren aardoppervlak en klimaat zou bestuderen. Zo zou meer kennis kunnen worden vergaard over het ecologische en meteorologische systeem van onze planeet. En vooral wat de invloed van de mens daarop is. Via ERS zouden we meer over bij voorbeeld het broeikaseffect te weten kunnen komen.

Toen de ERS-1 in 1991 werd gelanceerd, was ze de grootste en meest complexe kunstmaan die Europa tot dan toe in de ruimte had gebracht. Met haar Synthetic Aperture Radar (SAR), kan de ERS-1 dag en nacht, dwars door de wolken of mist heen, het aardoppervlak in de gaten houden. Dat levert informatie op over verschillende zaken, zoals de aard van de vegetatie en de conditie van landbouwgewassen, maar ook zeestromingen, golfpatronen, ijsvelden en watervervuiling.

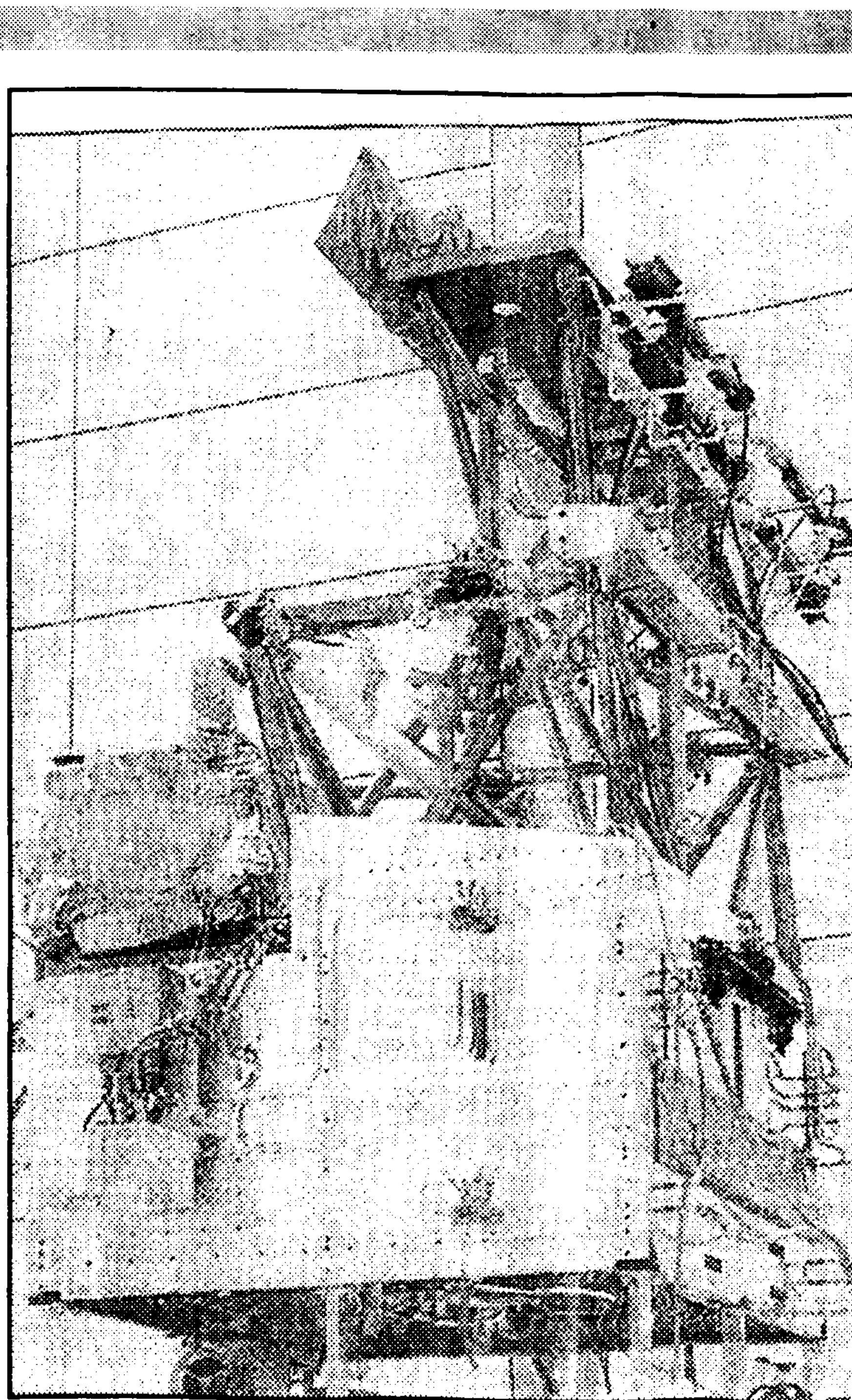
In december wordt de ERS-1 opgevolgd. De ERS-2 is eigenlijk een duplicaat, zij het dan met de 'Gome' nu ook de ozonconcentratie in kaart kan worden gebracht. ERS-2 bestaat grofweg uit een platform en een instrumentencluster. Het platform huisvest allerlei operationele diensten, zoals de communicatie- en dataverwerking, de hoogtecontrole, de energievoorziening en een manoeuvreersysteem. Aan de onderzijde van dit platform is een zonnepaneel gemonteerd. ERS vliegt op een hoogte tussen 745 en 825 kilometer boven de aarde.

VITALE ONDERDELEN

Fokker Space & Systems (FSS) tekende in het ERS-project voor een aantal vitale onderdelen. Zo was het verantwoordelijk voor de inbouw van alle instrumenten in het wetenschappelijke deel van de satelliet. Naast de ontwikkeling van het thermische deel van de kunstmaan, voerde FSS allerlei testen uit om te kijken of de instrumenten überhaupt functioneerden, of ze elkaar onderling stoorden en of ze onder extreme omstandigheden bleven werken.

In juli van dit jaar zijn de laatste testen uitgevoerd door een uit Duitsers, Fransen en Nederlanders bestaand team in het technologisch centrum van de ESA, Estec in Noordwijk.

De satelliet zal in december worden gelanceerd vanaf de raketbasis Kourou in Frans Guyana. Het transporteren van de kunstmaan en de bijbehorende apparatuur vergt een enorme operatie. Twee Boeing's 747 zullen alle onderdelen naar Kourou transporteren, terwijl er ook een deel in containers wordt verscheept. Fokker Space & Systems stelt tien experts beschikbaar om de lancering in Frans Guyana te begeleiden.



De ERS-2 in de stofvrije 'cleanroom' van Fokker Space & Systems.

Gele kaart voor verslaafde paffers

De Tweede Kamer heeft de jacht op rokers heropend. Wie het rookverbod in het parlementsgebouw aan zijn laars lapt krijgt binnenkort een 'gele kaart' uitgereikt. De anti-rookkaart moet meer zoden aan de dijk zetten dan het 'meldpunt' dat begin 1993 in het leven is geroepen om notoire overtreders van hun dwalingen te weerhouden.

De Kamer voert sinds enkele jaren een actief niet-rookbeleid. In tijden van weleer was het nog een kwestie van 'ja, tenzij'. Alleen in de plenaire vergaderzaal was roken niet toegestaan. Wie de aandrang niet kon bedwingen trok zich maar even terug achter de bekende groene gordijnen. Verder kon iedere liefhebber in principe overal onbekommerd aan zijn of haar gerief komen.

Sinds 1990 is de nieuwe tabakswet van kracht. Die schrijft voor dat in overheidsgebouwen geen overlast van rook mag worden ondervonden. Begin 1993 maakte de Kamer ernst met de zaak. Roken is overal taboe. Alleen in een enkele tochtige gedoogzone mag de ongeneeslijk verslaafde paffer nog een peuk opsteken. In het kamerrestaurant is een armoedig aantal tafeltjes aangewezen voor de paria's.

Verder is uitsluitend op de eigen werkplek de sigaar, sigaret of pijp nog niet taboe. Maar zelfs daar is de stille genieter zijn leven nog niet zeker. Lieden die de pech hebben een werkruimte te moeten delen met een fervent anti-roker zijn ook op eigen terrein de pineut: Doven geblazen.

Het ontmoedigingsbeleid wierp de eerste tijd zo goed en zo kwaad als het ging zijn vruchten af. Na verloop van tijd begon er hier en daar weer de klad in de komen. Vooral tijdens drukbezochte afscheidsrecepties waren allengs meer overtreders te ontwaren.

De electorale aardverschuiving van 3 mei heeft een groot aantal nieuwe bewoners in het kamergebouw gebracht. Om ook voor hen maar weer eens de puntjes op de i te zetten, is gekozen voor de introductie van de 'gele kaart' om te attenderen op het verbod en op de overlast die overtreders ervan voor niet-rokers veroorzaken.



Edsel 'Payo' Juliet: 'Ik ben geen pastoor geworden'

= door Theo Dol =

Drie jaar was hij niet op Curaçao. Maar nu is hij helemaal terug en hij gaat voorlopig nog niet weg. Edsel Juliet (36) heeft een hit en gaat dit vieren.

De cd werd in Nederland opgenomen en Curaçao pikte er meteen een nummer uit: *Payo*. Die naam noemt een vrouw in haar slaap, en het is niet de naam van haar man. *Ken ta kome den mi tayo?* (Wie eet er uit mijn bord?). Met die vraag zitten we meteen in een geliefd thema van menig Antilliaans lied: het probleem van de man wiens vrouw een oogje op een ander heeft.



"Interessant, hè?", glundert Edsel. "De houding van de macho, dat is typisch voor hier. Maar niemand zegt er iets over." Zelf houdt hij niet zo van relatieproblemen in een lied. "Als ze zingen: 'Als je niet meer van me houdt, ga ik dood', dan denk ik: kom nou, ik niet. Ach, we kennen allemaal die problemen. Maar na een paar jaar bekijk je het toch weer anders. Dan denk je: waar maak ik me druk om. Zulke teksten maak ik dus niet."

Edsel Juliet komt uit een muzikale familie. Al heel jong trad hij op met een band van vijf broers als *Tipico Juliet*. "Wij waren de *Jackson Five* van Curaçao. We speelden folklore, danza, wals en mazurka in hotel Flamboyan. dat nu het Princess Beach hotel is. Het was toen elke dag feest. Tot het werd afgeschaft door de regering omdat er te weinig gewerkt werd. Toen konden we alleen nog in de weekends optreden." De broers speelden kwarta, wiri, mandoline, kongo en Edsel de timbaal. Ze schakelden over op salsa en traden op met onder meer La Perfecta, toen nog *Grupo Tres*.

Op een gegeven moment viel de groep uiteen. Enkele broers gingen naar Nederland om te studeren. Edsel begon met broer Juny een orkest van dertien man onder de naam *Poder Latino*. Het werd geen succes. "Dat orkest was te goed voor Curaçao", meent Edsel.

Hij besloot naar Nederland te gaan 'want dat is een grotere markt'. Wilde daar aan de slag als acteur. Maar dat viel tegen. "Eerst al de taal, dat is een handicap. Dan al die lange stukken uit je hoofd leren. Dat is niks voor mij. Op Curaçao zijn we gewend om een beetje te improviseren op het toneel."

Het leek hem beter om verder te gaan als musicus. Hij vond een orkest, *Latin Touch*. Speelde ook daar de timbaal en trad op als zanger. Het hele salsa-repertoire brachten ze op feesten en festivals.

Salsa begon toen op te komen in Nederland en Edsel ging zich erin specialiseren. "*Quaracha* is wat ze hier salsa noemen. Ik heb de *salsa koriente* uitgevonden. Het heeft invloeden uit Cuba en van de Braziliaanse percussie." Edsel geeft een roffel op de tafel. "Zo is het Antilliaanse simadan-ritme. Maar *salsa koriente* is sneller, de arrangementen zijn agressief."

Edsel Juliet is een man die moeilijk stil kan zitten. *Druk* noemen ze dat op Curaçao. De woorden komen er staccato uit en hij mag graag veel en heel hard lachen. Op het podium is hij een uitgelaten komiek. Hij vindt dat een zanger moet entertainen. Dat leerde hij bij Latin Touch en dat brengt hij in de praktijk met zijn eigen orkest *Saljuco* (Salsa Juliet and Company).

Hij is getrouwd met een Zaanse en woont in Hoorn 'net zo rustig als Bonaire'.

Maar in zijn muziek is weinig te horen van het Hollandse platteland. *Dal'é ku awa*, zoals het liedje Payo eigenlijk heet, is een onvervalste tumba. De hele cd die met Saljuco in Hoorn is opgenomen, klinkt alsof het in een *hòfi* gespeeld is.

Een van de mooiste liedjes is *Ta ken di*, een meeslepende son montuno. *Ta ken di mi a bira bieu, m'n ta sirbi mas* (wie zegt dat ik oud geworden ben, dat ik nergens meer toe dien). Edsel meent het serieus. 'Ik probeer de gedachten die er zijn over oud worden weg te nemen. Het lichaam wordt wel oud, maar de geest niet. Op Curaçao denken ze dat ze oud zijn bij zestig jaar. In Nederland zie je vrouwen van tachtig op de fiets. Je geest is sterk. Als je dat gelooft, kan je gewoon alles doen'.

Edsel heeft een boodschap en wil die ook uitdragen. "Ik wil anders zijn dan alleen maar zanger. Je moet het publiek iets mee geven, anders ben je alleen maar bezig met zingen. Er moet entertainment zijn op het podium."

Het lied *Ta ken di* heeft hij erin geramd bij de bejaarden op Curaçao. "Ik pakte ze beet, zong tegen ze, ik sprong op stoelen om het maar duidelijk te zeggen."

Hij kwam met geld van sponsors hierheen om op te treden voor gehandicapten en bejaarden. Bij de doop van zijn cd op het Wilhelminaplein werd hij overmand door emoties. "Heb je gehoord wat ik toen heb gezegd? Laten de bands van Curaçao meer samenwerken. Nu zingen ze tegen elkaar, houden elkaar buiten. Laten we elkaar niet afkraken maar samenwerken om de wereld te laten zien wat er in Curaçao allemaal kan."

Alweer een boodschap? "Ja, ik ben een man met een boodschap, maar ik ben geen pastoor geworden." Hij geeft toe dat het nuttig kan zijn om even weg te zijn van Curaçao. 'Dan ben je meer op jezelf aangewezen. Ik heb geleerd om naar anderen te luisteren. Je kan misschien wel iets, maar anderen kunnen je veel leren. Als je maar luistert."

Succes op Curaçao had hij wel verwacht. 'Dat liedje is gewoon goed'. Hij kreeg veel aanbiedingen, was op de televisie, de cd raakte snel uitverkocht en zijn zus Suzy voert een club aan van 2500 Juliet-fans.

Edsel blijft nog even op Curaçao 'zolang Payo levend is'. Hoopt intussen dat zijn lied zal aanslaan bij de Antillianen in Nederland. Dan kan hij terug en misschien een Nederlandse versie maken.

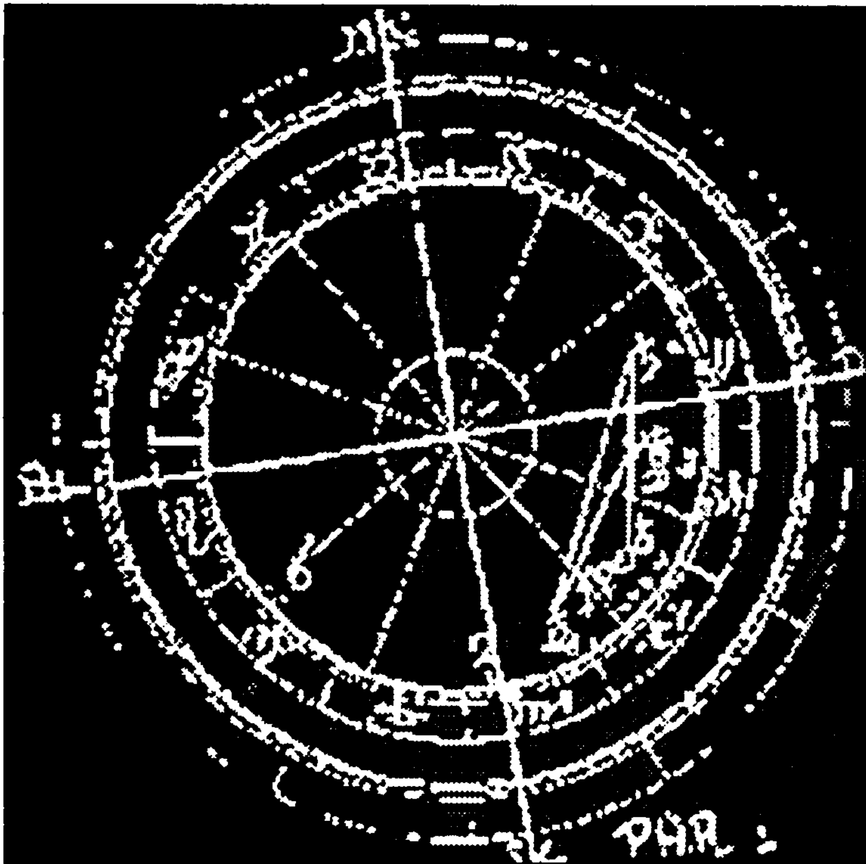
Hij heeft ook een opdracht van Joe Black vóór een nieuwe cd die in juli klaar moet zijn. "Ik wil alles heel goed doen. Ik vind het heel leuk om voor die cd te werken. Maar als hij niet goed is, komt hij niet uit." •

DE PAR ASTROLOGISCH BEKEKEN

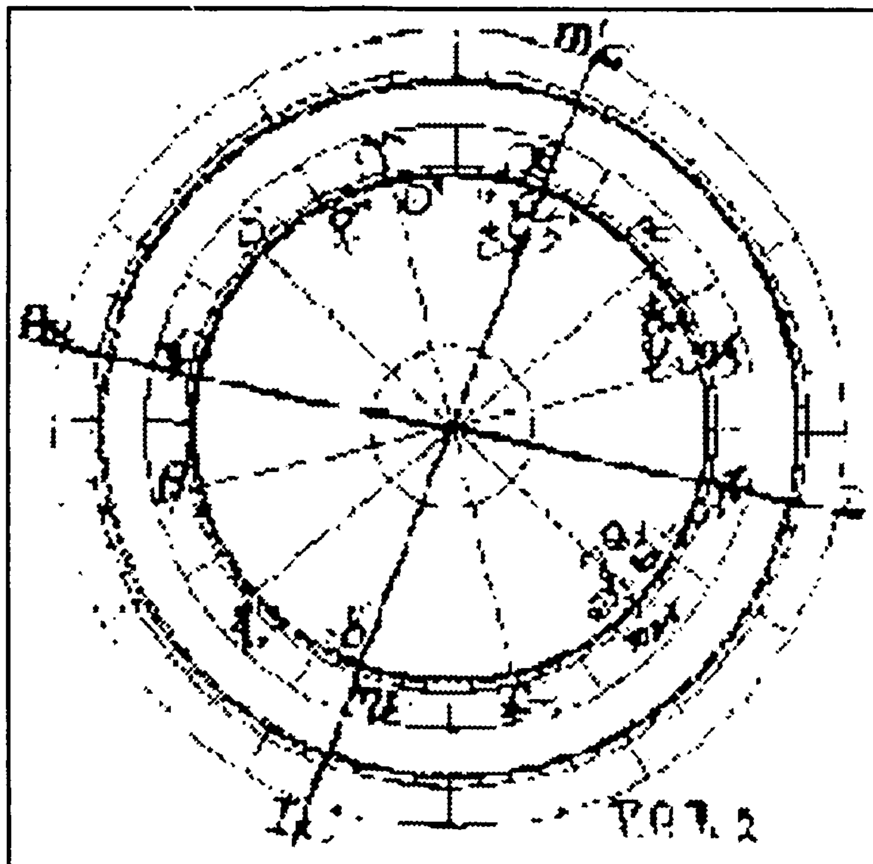
= door Peter Wortelboer =

Als we willen weten hoe het de PAR als politieke partij zal vergaan, dan hebben we voor de horoscoop-analyse een 'geboortemoment' nodig. Na enig naspeuren komen we op de volgende twee data: Op 1 december 1993 is tijdens een vergadering besloten om over te gaan tot oprichting van de PAR als politieke partij. Dit gebeurde tussen negen en tien uur 's avonds. horo-scoop 1 (zie illustratie) is de geboorte-horoscoop van de PAR. Deze horoscoop verschaft ons informatie over het karakter en de komende ontwikkelingen van de PAR.

Na de verkiezingen is de PAR officieel als regerende partij geïnstalleerd op 29 maart 1994 om elf uur 's morgens. Horoscoop 2 vertelt ons hoe het de PAR de komende vier jaar zal vergaan.



De horoscoop van de PAR getrokken op de dag van oprichting in 1993.



De horoscoop van de PAR die vooruit blikt op de komende vier jaren.

HOROSCOOP 1

De PAR is een boogschutter. Zij heeft maar liefst vier planeten in boogschutter, in het huis van de leeuw. Dat wil zeggen dat de PAR een zeer geïnspireerde en sterk idealistische partij is. De PAR-leden verzetten een groot deel van hun werk op grond van idealen en hoge politieke verwachtingen. Er zal ongetwijfeld sprake zijn van vele uren vrijwilligerswerk voor het gezamenlijke doel. Iets wat als 'hobby' begon, is razendsnel uitgegroeid tot een volwaardige partij. Wat de PAR draaiende houdt, is in eerste instantie mensen met een bezielde visie gericht op een betere toekomst. Het streven van de PAR zou je als volgt kunnen schetsen:

- Het ontwikkelen van een sterke eigen identiteit van de Antillen, waarbij de eilanden samen op één lijn komen. Een stevige zelfstandige onderdaan binnen het Koninkrijk, zou je kunnen zeggen.

- De PAR zal streven naar een zuiver bestuursbestel, waarbij we de nodige voorstellen kunnen verwachten op juridisch gebied. Zowel met betrekking tot Nederland als ook binnen Landsaangelegenheden.

- De PAR vindt het belangrijk om op de Antillen te werken aan het vergroten van de individuele ontplooiingsmogelijkheden. Zaken als lager maar vooral ook hoger onderwijs, sport, kunst en cultuur zullen een steeds belangrijker plaats innemen.

- Met Uranus, Neptunus en de maan in steenbok in het zesde huis, zal de PAR het ambtenarenapparaat op zijn functioneren willen aanpakken, maar krijgt daar ongetwijfeld met een hoop chaos en onverwachte ontwikkelingen te maken. Tegenwerking in het geheim is daarbij niet uitgesloten.

- Het karakter van de PARals partij is, zo jong als ze is, door die sterke leeuwenergie vrij zelfstandig en neigend naar trots en eigenwijsheid. Zonder echter de stem van haar achterban te veronachtzamen. In die zin is de PAR geen gemakkelijke partij als er sprake zal zijn van samenwerking met de andere partijen. De PAR is erg gevoelig voor negatieve kritiek. Ze zal hiermee moeten leren omgaan. Een uitzondering hierop vormen de relaties met oudere gezagsdragers. Het zal tussen Betrian en de PAR of met gezagsdragers uit het Koninkrijk niet tot grote problemen komen. De PAR zal juist adviezen uit deze hoek serieus ter harte nemen. Bovendien is de PAR een partij die internationale betrekkingen zal stimuleren ter ontwikkeling van de identiteit van de Antillen.

De PAR zelf zal haar handen er aan vol hebben om alle plannen, voortkomend uit een brede visie, om te zetten in doelgericht handelen. We mogen erop rekenen dat binnen de uitvoerende taken van de PAR er nog wel eens het een en ander volkomen uit de hand loopt. De tandwieltjes van het apparaat passen nog niet feilloos in elkaar. Dit knarsen in de organisatie en structuur zal ongetwijfeld een punt van kritiek worden. Mercurius en Venus maken een mooi aspect. Dat betekent dat de PAR welwillend en vriendelijk in haar optreden naar buiten toe overkomt en daardoor goede weerklank krijgt bij haar publiek. Bovendien is het een extra aanwijzing voor de interesse in kunst en cultuur. Het zal mij niet verbazen als binnen de PAR zelfhet nodige creatieve talent rond loopt. Ik denk hierbij vooral aan schrijvers van niveau.

REGEERPERIODE

De regeerperiode van de PAR (horoscoop 2) geeft het volgende beeld te zien: Met Saturnus, Mars, Mercurius en de zon in het 10de huis zien we allereerst haar positie bevestigd. Oftewel ze is als regeerder gesettled. Saturnus in 10 betekent dat de PAR een periode van heel hard werken en zware verantwoordelijkheid tegemoet gaat. De zon staat inmiddels in Ram en dit verklaart hetonstuimige en in zekere zinradicale handelen van de PAR. Kritiek op de PAR is onder andere dat ze zich te veel met eilandszaken bemoeien en te rigoreus willen handelen. De PAR zal ontdekken (Jupiter retrograde) dat hun vrijheid van handelen tot botsingen zal leiden. Toch is het juist die Ram-energie waardoor de PAR zal weten door te stoten als dat nodig is.

De grote knelpunten zitten echter astrologisch in het 6de en 8ste huis. Dat betekent dat de PAR de meeste problemen zal tegen komen bij:

-financiën en belastingzaken

- het uitvoerende ambtenarenapparaat

- volksgezondheid

- criminaliteit en het politieapparaat.

De problemen komen niet zozeer voort uit gebrek aan beleidsinhoud, alswel uit de bestaande chaos binnen de huidige structuur .Bovendien krijgt de PAR inderdaad te maken met tegenwerking en ondermijning van haar beleid door personen binnen instellingen die hun machtspositie en financiële belangen niet gemakkelijk los willen laten. Deze krachten moeten we niet onderschatten als remmende factor in het PAR-beleid.

Iedereen weet dat de PAR ontstaan is uit de behoefte van het Antilliaanse volk om een politiek klimaat te krijgen dat niet onderhevig is aan willekeur en corruptie. In die zin staat de PAR inderdaad voor een integer politiek beleid. Maar juist deze taak zal haar de meeste hoofdbrekens gaan kosten.

Vanaf mei 1995 tot en met februari 1996 wordt voor de PAR een uitputtende periode. Gedurende deze tijd zal de PAR met veel tegenslag te maken krijgen. Ze zullen te kampen krijgen met een tekort op de financiële begroting. Aanvullende middelen zullen uiterst moeizaam gevonden worden, waardoor de PAR teruggeworpen wordt op een strak budget met weinig bewegingsruimte.

Dit nijpend tekort zal door de oppositie ongetijfeld uitgespeeld worden als dat de PAR de gemaakte beloften niet waar kan maken. Dit kan het PAR-publiek tijdelijk aan het twijfelen brengen over de juistheid van hun keus. Financiële afspraken met het Koninkrijk zullen hierbij een beslissende rol spelen. Het gaat hierbij voornamelijk om afspraken op lange termijn.

Binnen Landsaangelegen heden zullen gemaakte plannen en voorstellen keer op keer stranden of een slechts moeizaam door komen. In deze periode zal de PAR last krijgen van een ontmoedigd en uitgeput gevoel. Met name Pourier, leider van de PAR, zal het zwaar te verduren krijgen en zal extra op zijn gezondheid moeten letten. Toch is het juist in deze periode dat de PAR zich werkelijk zalkunnen bewijzen. Het is de tijd om politiek onkruid te wieden en het groene gras weer terug te krijgen. Ook al geschiedt dit met een minimum aan middelen en bewegingsvrijheid.

Mocht de PAR de komende eilandsverkiezingen ook winnen, dan moeten we erop rekenen dat er in de kiem een spanning ligt tussen het hoofd van het Land versus een PAR-kopstuk van het eilandgebied. Het is laatstgenoemde die het eerstgenoemde moeilijk zal maken.

Als de PAR de periode toten met februari '96 weet te doorstaan, kunnen we er gerust van zijn dat ze de verdere rit met goed gevolg zal uitzitten. Alleen maart 1997 staat haar dan een extra moeilijke en beslissende maand te wachten. Met name met betrekking tot het prestige van het partijhoofd en daarmee de hele partij.

Wanneer we nu in de horoscoop even spieken wat er met de verkiezingen in '98 gaat gebeuren, dan is er goed nieuws: de planeet Jupiter culmineert dan over het MC. Voor de astrologische leek vertaald betekent dit maatschappelijke promotie en succes in de carrière. Een duidelijke aanwijzing dat de kansen voor de PAR om ee tweede ronde te winnen er gunstig liggen. De vraag is alleen of de bestuurders van de PAR dan inmiddels niet uitgeput zijn. Maar misschien dat juist een nieuwe verkiezingsoverwinning de energie oplevert om met hernieuwde kracht aan het regeren te slaan. •





TULA



tekst: Hans Vaders | vormgeving: Joël Labadie

Penisnijd rond een verlichte rebel

In november 1974, bijna 180 jaar na de slavenopstand op plantage Knip van shon Van Uytrecht, een rebellie die zich als een diepe vurige tong over Bandabou uitsijpelde onder leiding van onder anderen Tula, Toussaint en Karpata, werd een stichting opgericht die zich tezelfdertijd met een drietal bankrekeningen profileerde. Doel van de Fundashon Tula, want dat was de naam, was in eerste instantie te komen tot het realiseren van een standbeeld voor Tula, terwijl tevens aan de overheid werd gevraagd de zogenoemde EEG-weg langs de KAE te herdopen in Avenida Tula.

Het standbeeld, vond de kersverse stichting, moest dan komen bij de kruising met de 'anonieme' weg naar de hotels Arthur Frommer (het huidige Las Palmas) en het Hilton (het huidige Caribbean).

Presidente Stella Oosterhof-Priest, vice-president Morris Isenia, secretaris Elco Rosario, penningmeester Oswald Seferina, tweede secretaresse Marva Bennett en de commissarissen Willy Franco en Guillermo Rosario gaven een circulaire uit, waarin gewezen werd op de noodzaak dat de Curaçaose bevolking een gevoel voor eigenwaarde krijgt.

"En Tula was de man die aan het hoofd van anderen vooropging in de strijd voor vrijheid en die de voorkeur aan gaf te sterven wanneer de slaven hun vrijheid niet konden krijgen. Velen van de Curaçaose bevolking zijn nog in geestelijke zin slaaf."

De stichting deelde verder mee dat het eigenlijke 'Project Tula' uit drie elementen zou gaan bestaan. Het eerste deel: het beeld van de revolutionair; het tweede part: een gebouw van drie verdiepingen met een bibliotheek, die zich met name richt op lectuur over Afrika en zijn geschiedenis met betrekking tot Curaçao en het Caribisch gebied; het derde gedeelte: een park van bezinning en meditatie. Totale geschatte kosten: 300.000 gulden, prijspeil 1975.

In de stichting waren nog vele andere bekenden te vinden waaronder Ricardo Isebia, Elis Juliana, Jon Martina, Eddy Pieters Heiliger en Hubert 'Lebe' Rojer.

TELETON

De voortvarende stichting met zijn vele zware commissies en subgroepen, in samenwerking met het arcitectenbureau D2 ('want daar zitten ingenieurs in') programmeerde inmiddels een teleton, een radioton, de verkoop van speldjes en stickers en een muzikale matinee en modeshow. Dit alles om genoeg fondsen te komen om de plannen te kunnen realiseren.

Verder stonden nog gepland: een opstelwedstrijd over Tula, een tekenwedstrijd op scholen, en een voor amateurs en beroepsschilders, een show van hoofddoeken en de voorbereiding voor de prestigieuze bibliotheek. Al met al een consistent en belangrijk programma, gedragen door een groot aantal prominenten.

De potentiële beeldhouwer werd inmiddels bekend. Het bleek een Colombiaan, namelijk *Wilfrido Arenios Bethancourt*. Het bronzen beeld moest zes maanden na ondertekening van het contract worden afgedragen, het zou een hoogte hebben van zo'n tien meter en de kosten werden geraamd op 55.000 gulden. Dat het lokale monument door een Colombiaan vervaardigd zou worden en niet door een Antilliaan motiveerde het bestuur van de stichting als volgt:

"Ondanks het feit dat de Fundashon Tula reeds maanden zoekt naar een geschikte Antilliaanse beeldhouwer, een eilandgenoot, heeft men geen enkele bereid gevonden om dit standbeeld te maken. De Antilliaanse beeldhouwers stelden onder meer dat men de stichting geen garantie kon geven ten aanzien van het verkrijgen van het materiaal en dergelijke."

Daarom werd de Colombiaan verkozen. Die kwam met een ontwerp waarbij Tula als een soort van Olympische fakkeldrager wordt afgebeeld. Hierna werd niets meer van de Fundashon vernomen. Ruzie? Onderlinge wrevel? Naijver? Regelrechte penisnijd? Het blijft gissen. Ex-leden van de Fundashon vertellen ieder een ander, maar toch ergens soortgelijk verhaal. Kortom, men was het blijkbaar niet met elkaar eens.

OPRECHTE VERSIE

Enige jaren daarvoor maakte de uit het Groningse Winschoten afkomstige beeldhouwster *Toos van Mierlo* in haar Curaçaose woning een uiterst oprechte en ietwat mysterieuze versie van Tula. Eddy Kelly van Barber, hoofdrolspeler in het toneelstuk Tula (1971) van Pacheco Domacassé, had er urenlang voor geposeerd. Het resultaat was een naakte Tula met de blik van een droevige ziener. Een visionair beeld dat het schitterend zou hebben gedaan op een adequate lokatie. (Diana Lebacs: "Het was ronduit een magnifiek beeld.") Het twee meter hoge beeld zou in eerste instantie op het Wilhelminaplein geplaatst worden. Maar er rezen binnen onze gemeenschap spoedig enige klemmende bezwaren.

Ten eerste zou Tula niet heroïsch genoeg zijn afgebeeld. Daarnaast was hij naakt en dit kon al helemaal niet door de beugel. Boze tongen binnen onze gemeenschap beweerden zelfs *'dat Tula gecreëerd was met een veel te klein geslachtsorgaan, zijn ras niet eigen'*. Bijkomend probleem was tevens, volgens sommige insiders, dat het beeld door een vrouw was gemaakt. Bovendien, het betrof in dit geval zelfs een Europees Nederlandse vrouw en geen kleurlinge die 'de trekken van het negroïde ras het beste had kunnen weergeven'.

Tula, deze mooie, ascetische Tula, met de ietwat angstige blik van een onzekere denker. En waarom ook niet? Wanneer de ogenschijnlijk zwakkere, het 'lam', in opstand komt tegen de shon, dus eigenlijk tegen het gezag van de staat, dan behoeft hij nog niet noodzakelijkerwijs op een wilskrachtige 'realistische' bolsjewiek te lijken in wiens ogen het vuur van de toekomstige overwinning reeds prijkt. Het mag dus ook best de andere zijde, de reële tonen: de twijfelaar, de man met de toekomstvisie, de verlichte rebel omdat er een leider moest zijn, de mens die reeds de consequenties overdenkt van een beslissing waaraan hij zonder meer, intuïtief, heeft moeten toegeven.

En waar is hij uiteindelijk gebleven? Tula heeft, kouwelijk, zonder enige bedekking, naderhand tijdens een beelden-expositie in het stadspark van Winschoten in regen en wind gestaan. Detail: de sokkel waarop het beeld stond woog 500 kilo en daarop was het verankerd. 'Kaltgestellt bij de koloniale overheerser'. Dat is alles. Hierna verdween de legendarische slavenleider definitief in de Nederlandse nevel en mist. (Kamerlid Hubert Fermina van D'66: "Hier ga ik zeker achteraan. Kijken wat er met ons beeld is gebeurd.")

KROONJAAR

Tot 30 november mag er nu weer worden ingeschreven op een nieuwe prijsvraag. 1995 betekent immers het kroonjaar van de historische slavenopstand. Het Bestuurscollege stelt in dit verband een aantal stringente eisen aan de potentiële kunstenaar die zich over het geval Tula mag buigen. Tula dient onder andere *'gekuist op de sokkel te herrijzen'*, gezien de *'culturele geaardheid van het volk'*.

Ik weet niet welke brave borst in alle onschuld deze passages in de offerte heeft ontworpen, maar hij of zij staat blijkbaar niet dicht bij een volk, dat onder andere zeer hoog en schaamteloos scoort op de mondiale lijst van onder andere tienerzwangerschappen, geslachtsziekten en andere uitvloeisels van promiscuïteit. En dan over kuisheid gesproken...De cijfers spreken in dit verband boekdelen. Iedereen weet het, iedereen gniffelt erover, iedereen zwijgt. Dus waarom geen naakte Tula? Denk aan het magnifieke beeld dat de Haïtiaanse onafhankelijkheid symboliseert tegenover het presidentiële paleis in Port-au-Prince. Een imposant beeld van een naakte, donkere Haïtiaan die de ketenen van zijn gevangenschap met kracht verbreekt.

Een gepensioneerde onderwijzer: "Nee, zeker geen naakt. Waarom? Dat de laatste jaren op Curaçao al die meisjes maar met korte rokjes rondlopen. Dat moeten ze dan maar zelf weten, maar dat is niet mijn stijl. Nee, we zijn geen Europa, we zijn de Verenigde Staten niet. Pertinent nog steeds niet. Dus geen naakt beeld. Ik denk overigens dat dat beeld er nooit komt."

Goed, de kuisheidseis is er nu eenmaal en de toekomstige beeldhouwer zal wel weer in het buitenland aangezocht moeten worden. Er zijn immers geen echte beeldhouwers (in de goede zin van het woord) op het eiland aanwezig, behalve wellicht Curaçaoënaar Alwin van landhuis Sebastopol, een rasta-man, een negroïde type in hart en nieren. Dit zou de juiste kandidaat van het Bestuurscollege moeten zijn.

Maar voor het overige valt er weinig te melden. Er zijn op het eiland nauwelijks beeldhouwers te vinden die in brons gieten en dit was twintig jaar geleden ook al het geval. In brons gieten? Nooit van gehoord. Een abstract, geglazuurd, marmeren ei is, hoe mooi ook stylistisch gezien, vaak het enige lokale beeldende produkt en dat wordt dan 'Moeder en kind' genoemd.

En over die voorgestelde naamsverandering van de EEG weg. Een gedateerde weg. De EEG bestaat niet meer. De EEG is via de EG de Europese Unie geworden. Van mij mag die weg langs de KAE zonder meer de Avenida Tula heten ter nagedachtenis aan een van onze bijzondere lokale persoonlijkheden. Wellicht een idee voor de straatnamencommissie? •

Illustraties : links: Tula volgens Toos van Mierlo (fragment); rechts: Tula volgens Wilfrido Bethancourt.



Ziek & Gezond



Max Ooft

Haaruitval



aaruitval komt nogal eens voor, en blijkt vaak een probleem te zijn voor de persoon die ermee geconfronteerd wordt, en dan vooral om 'schoonheids'-redenen. Want wie vindt kale plekken of een kaal hoofd of té kort haar prettig? Ook kan men zich nogal ongerust maken over de (gelukkig meestal onschuldige) oorzaak.

HET HAAR

Al in de baarmoeder, vanaf de derde maand, begint een mens haar te krijgen. Het groeit vanuit de huid, en wel vanuit de 'haarzakjes'. Dit embryonale haar van het ongeboren kind, zal echter uitvallen, reeds in de baarmoeder. Als het kind te vroeg geboren wordt (7 maanden of zelfs eerder), kan men het nog zien als fijne, kleurloze haartjes. In de plaats van dit haar komen er andere dunne haartjes die wel kunnen blijven bestaan in de eerste levensjaren, maar die vroeg of laat ook vervangen worden door het echte, definitieve haar.

De haarzakjes waaruit het haar groeit, komen over het hele lichaam voor; op enkele plaatsen wat meer dan op andere. Nieuwe haren worden wel vanuit deze zakjes gevormd, maar er ontstaan geen nieuwe haarzakjes meer. Mannen en vrouwen hebben ongeveer evenveel haarzakjes, en ook bij de verschillende rassen zijn er evenveel, maar de uitgroei van haar verschilt wel. Bij mannen bij voorbeeld, zullen de haren van baard-, snor-, borst- en buikgebied wel tot ontwikkeling komen, terwijl dit bij de vrouw in mindere mate gebeurt (bij vele Creoolse vrouwen kan deze 'mannelijke' beharing ook aanwezig zijn, gewoonlijk zonder dat dit enige ziekte-betekenis heeft).

Het haar groeit niet constant. Er is een groeifase van ongeveer 3 jaar voor het hoofdhaar (eenzelfde haar kan dus 3 jaar blijven bestaan), daarna volgt een rustfase en tenslotte valt dat haartje uit. Als het een wit 'knopje' aan de onderkant heeft, is dat een goed teken dat er intussen een nieuwe haar wordt gevormd in hetzelfde haarzakje.

De groeifase van haren van de armen, oksels, borst, buik en benen hebben een korter durende groei- en rustfase, terwijl hoofdhaar soms veel langer dan 3 jaar kan blijven groeien (vandaar dat sommige vrouwen wel eens haar tot op de bil hebben). De snelheid van de haargroei is vooral afhankelijk van bepaalde hormonen.

OORZAKEN

Haaruitval kan door verschillende factoren veroorzaakt worden. Kaalheid op oudere leeftijd bij mannen is de meest bekende vorm, die normaal voorkomt en erfelijk en rasgebonden is. Meestal begint de haaruitval bij de slapen, bij het voorhoofd of midden bovenop het hoofd. Het dragen van petten, het hebben van vet of juist droog haar of 'haarroos', heeft geen invloed hierop.

Bij baby's kunnen er plaatsen met minder haar voorkomen op het achterhoofd, gewoon door het wrijven van het (achter)hoofd over het kussen of laken. Krabben op het hoofd in geval van jeuk, kan ook haaruitval veroorzaken. Sommige mensen, vooral kinderen, trekken aan het haar; dit kan een teken van ontevredenheid of boosheid zijn, of gewoon onbewust, uit verveling worden gedaan.

Een slechte voeding of een ernstige (inwendige) ziekte kan ook leiden tot uitval van het haar. Bepaalde medicamenten, onder andere 'bloedverdunnende' middelen, schildklierremmende medicijnen maar ook vitamine A in te hoge dosis, kunnen schade aan het haar toebrengen. Bepaalde planten hebben ook een nadelig effect.

Lues ofwel syfilis, een bepaalde geslachtsziekte, kan jaren ná de besmetting, ook tot haaruitval leiden, meestal pleksgewijs, waardoor er kale plekken ontstaan. Er bestaat echter ook een andere vorm van kale plekken, waarvoor men geen oorzaak kan vinden. Bij huidafwijkingen, of bij (schimmel-)infecties van de hoofdhuid, zal het haar ook minder goed groeien of eerder uitvallen.

Tijdens de zwangerschap groeit het haar meestal sneller. Maar na de zwangerschap vallen de hormonale invloeden weg, waardoor het haar plotseling massaal in de rustfase komt, en enkele dagen tot weken na de bevalling dus ook massaal kan uitvallen. Dit is een normaal verschijnsel en is geen reden tot ongerustheid.

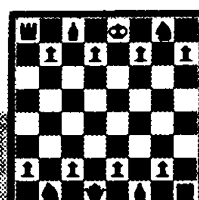
Tenslotte komt het vaak voor dat het haar niet echt uitvalt (dus vanaf de huid, met wortel en al), maar dat het afbreekt, hetzij aan het uiteinde. In het midden of aan de basis. Dat komt vooral voor bij agressieve behandelingen van het haar, zoals te hard borstelen of het gebruik van een verkeerde borstel, het gebruik van hete kammen ('pressen'), 'straighten' (het haar breekt dan vooral onderin, dicht bij de huid, af), permanenten (het haar breekt dan meer aan de uiteinden of krijgt gespleten punten), bleken, te frequente kleurspoelingen, te strakke krulspelden, slordig gerold haar waarbij de punten dubbel gevouwen worden, te strakke kapsels of rollers die te lang in worden gedragen, teveel wassen met sterk geconcentreerde shampoo en slapen op nat haar.

Ook epileren en het gebruik van te 'zware' ontharingsmiddelen kunnen tijdelijke of blijvende beschadiging van de haarzakjes veroorzaken. Scheren en vaak knippen van het haar heeft trouwens niet tot gevolg dat het haar sneller groeit!

De behandeling van haaruitval begint natuurlijk met het aanpakken van de oorzaak; vermijden van een te agressieve haarverzorging, zorgen voor een goede, gevarieerde voeding en het behandelen van een huidafwijking. Het gebruik van extra vitamines in de vorm tabletten, kan nuttig zijn als de voeding niet toereikend is. Plaatselijk vitamines op het haar smeren ('crèmen') heeft zelden duidelijk effect op de haargroei zelf, maar kan wel voordelig zijn voor het uiterlijk van het haar. Bij ernstig brekend of gespleten haar kan het nodig zijn om het haar kort te knippen en gedurende minstens een jaar of twee, niet te 'behandelen' met straight, permanent en dergelijke.

In gevallen van uitgebreide haaruitval kunnen tabletten of zelfs inspuitingen in de hoofdhuid met bepaalde stoffen ('corticosteroïden'), nodig zijn. Het dragen van een pruik of haarstukje kan een uiterste maatregel zijn; ook 'weven' (aanhechten van kunsthaar) is een alternatief voor zover er nog stevig haar aanwezig is tenminste. Tegenwoordig wordt ook wel eens haartransplantatie toegepast. Als de oorzaak niet bekend is, kan haaruitval echter een moeilijk te behandelen probleem blijven.

Haaruitval is dus een probleem dat vooral cosmetische en psychologische nadelen met zich meebrengt. Er zijn verschillende oorzaken (onder andere de erfelijke ouderdomskaalheid, bepaalde inwendige ziektes, slechte voeding, lues, huidafwijkingen) voor haaruitval, die overigens onderscheiden moet worden van brekend haar dat meestal het gevolg is van verkeerde haarverzorging. De behandeling is afhankelijk van de oorzaak.



Schaken



Jules Welling

Salov wint Interpolistoernooi

e in Spanje wonende Rus Valeri Salov heeft de achttiende editie van het Interpolistoernooi in Tilburg op zijn naam geschreven door in de finale van dit knock out-evenement zijn landgenoot Evgeny Bareev te verslaan. Salov verdiende met zijn overwinning het lieve sommetje van honderdduizend gulden, de hoogste prijs die er in particuliere toernooien te winnen is. Bareev hield aan zijn tweede plaats een halve ton over.

Helaas werd het toernooi, zeker in deze vorm, voor het laatst gehouden. Interpolis is inmiddels een volledige fusie aangegaan met de Rabobank en dat kost aan de zijde van Interpolis 700 van de 2200 arbeidsplaatsen. Het verzekeringsconcern heeft met de vakbonden afgesproken dat geen gedwongen ontslagen zullen vallen en de reductie op het personeel gerealiseerd zal worden door het niet opvullen van de vacatures die door natuurlijk verloop ontstaan. Zo'n rigoreuze ingreep noopt vanzelfsprekend tot het herzien van het beleid op het gebied van public relations en daar valt ook het schaaktoernooi onder. Het organisatiecomité in Tilburg heeft aangekondigd de nieuwe situatie te zullen evalueren en in februari volgend jaar met nieuwe plannen op de proppen te zullen komen. Zeker is, dat het toernooi als het al voortgezet wordt, op een andere leest geschoeid zal worden, maar over een eventuele nieuwe opzet wilden de organisatoren niets loslaten.

Dit keer begon het toernooi met 112 deelnemers, die per paar minimatches over twee partijen speelden. Bij een gelijkspel volgde op de derde dag een barrage, ofwel tiebreak, met versneld tempo. De 56 winnaars kregen in de tweede ronde gezelschap van acht geplaatste spelers, die vrijgesteld waren van het spelen van de eerste ronde. Dit deelnemersveld van 64 spelers maakte het toernooi vervolgens af volgens het welbekende Wimbledon-systeem tot er tenslotte één winnaar overbleef.

Het toernooi was niet zo sterk bezet als vorig jaar. Dat kwam, omdat er tegelijkertijd een sterk grootmeestertoernooi in het Zwitserse Horgen gehouden werd en een aantal Russen zich wilde prepareren op hun nationale kampioenschap, dat van doorslaggevende betekenis zou zijn voor de opstelling van de Russische ploeg voor de Olympiade in Thessaloniki (Griekenland). Desalniettemin mocht het veld dat in Tilburg aantrad gezien worden en dat is geen wonder, want nergens ter wereld wordt zo goed betaald als in de Wolstad van Brabant. Vooral voor spelers uit het vroegere Oostblok zijn de prijzen ongekend hoog. Iedere deelnemer kreeg een garantie van 1.000 gulden en dat is in de noodlijdende Oosteuropese economieën een behoorlijk kapitaaltje.

De Nederlanders stelden hevig teleur. Een aantal van hen was geplaatst op rating, anderen kregen een zogenaamde 'wild card'. Alleen Jan Timman was een beschermde speler en hoefde pas in de tweede ronde aan te treden, maar daarin vond hij ook meteen zijn Waterloo. De enige die het tot de derde ronde schopte was ex-Nederlands kampioen Riny Kuijf. Alle andere Nederlanders lagen er toen al uit, inclusief de topgrootmeesters Timman en Piket.

Publicitair gezien was dat een stevige tegenvaller voor de organisatoren, die tot hun ontsteltenis moesten constateren dat na de vierde ronde Russisch de voertaal onder de deelnemers was geworden. Alle westerse deelnemers waren in dat stadium reeds geëlimineerd. Het was een Oosteuropees/Aziatisch onderonsje geworden. Aan de andere kant kon het organisatiecomité ook van een succes spreken, want de vier halve finalisten waren precies de nummers 1 tot en met 4 van de plaatsingslijst: 1. Anatoli Karpov (Rus), 2. Valeri Salov (Rus), 3. Vassily Ivanchuk (Oek) en 4. Evgeny Bareev (Rus). Bareev knikkerde FIDE-wereldkampioen Karpov uit het toernooi, omdat Karpov een lopereindspel zeer tegen zijn gewoonte in vreselijk mishandelde en Salov hield zich Ivanchuk van het lijf, zij het dat daar een tiebreak aan te pas moest komen. Zo werd een herhaling van de finale van vorig jaar, Karpov - Ivanchuk (gewonnen door Karpov), onmogelijk en moesten Salov en Bareev vechten om de vetste kluif van het seizoen.

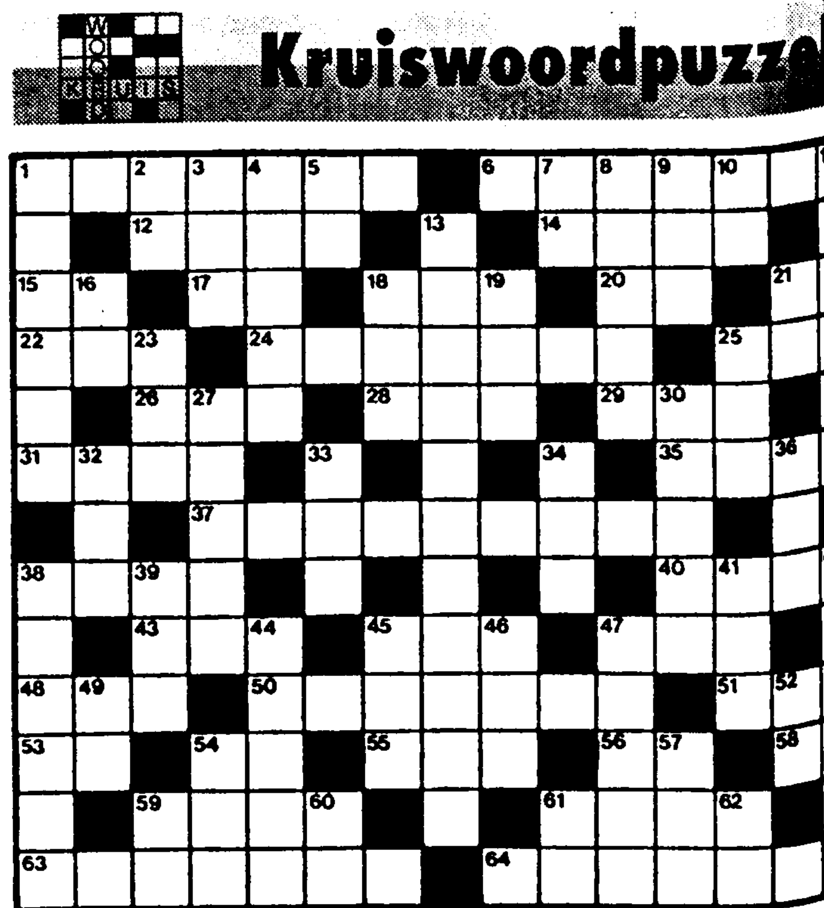
Zoals gezegd, besliste Salov dat duel in zijn voordeel. Hij won de eerste, bepaald niet vlekkeloze partij en hield in de tweede partij de deur stevig op slot, ook al probeerde Bareev van alles om hem een beentje te lichten.

Hieronder volgt een selectie van de in Tilburg gespeelde partijen. Terzijde wil ik nog opmerken, dat de Olympiade in Thessaloniki niet doorgaat, omdat de Griekse organisatoren niet konden voldoen aan hun financiële verplichtingen ten opzichte van de Wereldschaakbond (FIDE). Het ziet er op dit moment naar uit, dat de tweejaarlijkse reünie plaats zal vinden in de Russische hoofdstad Moskou.

Dit was de einduitslag: *Final standings Interpolis Tournament Tilburg, September 9-30.*

1. Salov (Rus).
2. Bareev (Rus.
3/4. Karpov (Rus), Ivanchuk (Oek).
5/8. Georgiev (Bul), Dreev (Rus), Khalifman (Rus), Akopin (Arm).
9/16. Shabalov (USA), I. Sokolov (Bos), Tukmakov (Oek), Almasi (Hun), Azmaiparashvili (Geo), Yudasin (Isr), Pigusov (Rus), Serper (Uzb).
17/32. Antunes (Por), Ehlvest (Est), Morozevich (Rus), Vaganian (Arm), Luther (Ger), Lputian (Arm), Epishin (Rus), Kuijf (Hol), Nenashev (Uzb), Chernin (Hun), Hjartarson (Isd), Glek (Rus), Khenkin (Isr), Cvitan (Cro), Portisch (Hon), Sermek (Slo).
33/64. Kurajica (Bih), Vyzmanavin (Rus), Stefansson (Isd), Ruban (Rus), Christiansen (USA), Milov (Isr), Alterman (Isr), Dokhoian (Rus), Adianto (Ina), Ribli (Hun), Speelman (Eng), Olafsson (Isd), Mozetic (Ser), Damljanovic (Ser), L.B. Hansen (Den), Hertneck (Ger), Smyslov (Rus), Psakhis (Isr), Bönsch (Ger), Stangl (Ger), Svidler (Rus), Rozentalis (Ltu), Vladimirov (Kaz), Lobron (Ger), Timman (Hol), Svesnikov (Rus), Romanishin (Oek), Kengis (Lat), Ye (PRC), Tkachiev (Kaz), Andersson (Swe), Yermolinsky (USA).

Kruiswoordpuzzel



HORIZONTAAL: 1. deel van een bloem; 12. roofd 14. betaalmiddel; 15. voorzetsel; 17. maanstand; mannetjesdier; 20. boom; 21. rivier in Italië; 22. d van het gezicht; 24. twist; 25. hengelsnoer; 26. ik; vreemde munt; 29. vruchtenat; 31. bevlieging; 35. op plek in het bos; 37. vogel; 38. schors; 40. eenmalig; boom; 45. ieder; 47. lidwoord; 48. pluk haar; bestuur; 51. scheepstouw; 53. klaar; 54. muziekn 55. bijbels figuur; 56. bijwoord; 58. de onbekende; groot onheil; 61. venster; 63. deel van een bloem; herhaaldelijk.

VERTIKAAL: 1. beroep; 2. getij; 3. troefkaart; muurhagedis; 5. bijwoord; 7. landbouwwerktuig; gedeeltelijk; 9. indien; 10. ten bedrage van; 11. fant 13. soort rund; 16. muzieknoot; 18. klein roofdier; deel van een kippenhok; 21. oneindig getal; zelfkant; 25. graafwerktuig; 27. gebaar; 30. w delweg; 32. papegaai; 33. plant; 34. turkse titel; voorzetsel; 38. jaarrekening; 39. haargroei; 41. g zelig; 42. achterbaks; 44. onbeschaafd; 45. vorderi 46. horizon; 47. vlak; 49. voegwoord; 52. voegwoord; waterkering; 57. glansverf; 59. deel van een mast; per expresse; 61. muzieknoot; 62. persoonlijk vo naamwoord.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amig Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukk winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokk

Luzija L. Solognier
Nieuwstraat 44
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afha op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheu z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Cro 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woens middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 e Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hube Linkels.

Oplossing vorige week

.. pad; 3. mammoet; 10. kas; 13. lars; 15. luier; 16. re 17. ulaan; 19. iel; 20. puree; 21. staal; 23. ecrin; 25. 27. arm; 29. yen; 30. mi; 31. even; 33. basic; 34. en 36. el; 37. na; 38. la; 39. e.d.; 40. brit; 42. credo; stam; 45. ijs; 46. och; 48. ork; 50. s.a.; 51. trots; spaak; 55. ariël; 57. nel; 59. pauze; 61. geen; 62. mot 64. trog; 65. eer; 66. borstel; 67. koe.

VERTIKAAL: 1. plunje; 2. aal; 3. dras; 5. al; 6. muil; mie; 8. oele; 9. er; 10. kern; 11. ase; 12. stevig; satan; 16. ruïne; 18. nar; 20. pre; 22. ambacht; cycloop; 26. avers; 28. asiel; 30. midas; 32. eli; 35. n 40. bijlage; 41. toren; 43. skaat; 44. manege; 47. col; rap; 51. tier; 52. snor; 53. slot; 54. kurk; 56. ree; 58. e 60. zoo; 62. m.o.; 63. re.

Tadzjikistan gevaarlijkst land voor journalisten

WASHINGTON - Tadzjikistan is het gevaarlijkst land ter wereld voor journalisten. Volgens e woensdag gepresenteerd rapport van het Comité t Verdediging van Journalisten zijn sinds 1992 in centraal-Aziatische republiek 26 journalisten ve moord tijdens een terreurcampagne om onafhank lijke berichtgeving onmogelijk te maken. In de he wereld kwamen vorig jaar 56 journalisten om he leven bij de uitoefening van hun werk, aldus he comité.

Directeur Bill Orme van het comité noemt de georganiseerde aanval op de pers in Tadzjikistan 'de meest monsterlijke aanval door doodseskaders op journalisten sinds de moordcampagnes in Argentinië en Midden-Amerika meer dan tien jaar geleden'.

De burgeroorlog in Tadzjikistan tussen ex-communisten en de islamitische en democratische oppositie heeft de afgelopen twee jaar aan tienduizenden mensen het leven gekost.

Het comité roept op tot vrijlating van vier tv-journ listen die aangeklaagd zi wegens verraad en daarvo de doodstraf riskeren. O dringt ze er bij de internati nale gemeenschap op aan resultaten van de verki zingen van 6 november Tadzjikistan niet erkennen en Rusland houden aan zijn toezeggin de democratie en de mensen rechten in het land te he stellen.